

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

1 9 6 6
Š T. 5 / 6



Franc Mihelčič: Pomen ljubezni za osebnost	129
Milan Kopušar: Osnovna podoba II. vat. koncila	132
Seznam prepovedanih knjig (Index)	147
Protokol o pogovorih med Jugoslavijo in Svetim sedežem	149
Slovenske revije	151
Dušnopastirski tečaj slovenskih zamejskih duhovnikov	156
Odški so pred nami	157
Duhovniške novice	161
Splošne verske zadeve	173
Nove knjige	177
Iz uredništva	180
Vsebina XIII. letnika Omnes unum (1966)	189

POVERJENIKI

Kanada: Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str,
Quincy, Illinois, USA.

Italija: Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Fore Traiano,
89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Msgr. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 10, Gorizia.

Avstrija: Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Uprava: Rode Jurij, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina.

Naročnina: Za Argentino in Čile 520 argentinskih pesov.
Za U. S. A. 4 dolarje. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave
4 dolarjev. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi ští-
pendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba štiri svete
maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da
so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno,
da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in na-
ročnino za neporavnano.

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XIII.

1966

STEV. 5-6

Pomen ljubezni za osebnost

Dr. Franc Melčič, Avstrija

Najvišja naloga človeka je zoreti, razvijati se v čim popolnejšo osebnost. Bog ga je ustvaril zase; ustvaril ga je telesno, duševno in duhovno nerazvitega. Hoče, da pride nekoč, ko poteče čas zorenja, kot razvita osebnost, kot uresničena božja zamisel, k njemu. Postavil ga je na zemljo; hoče, da sredi umnega, ne-umnega, živega in neživega stvarstva zori in oblikuje svojo osebnost.

Osebnost zori po srečanju; po uresničenju odnosov do tega, kar ga obdaja. Človek ne živi samo ob stvarstvu, marveč tudi z njim in sicer tako, da se mu preda, da ga ljubi. Bog mu je dal to sposobnost, ker more samo po njej zoreti v resnično osebnost. Zato mu je dal zapoved ljubezni.

Če ljubezni kot o pogoju zorenja hočem govoriti,

1. Pomen in potreba ljubezni

Bog je ustvaril človeka zase; hoče ga imeti pri sebi. Zato mu je dal čas in kraj, živa in neživa bitja, umne stvari in take brez uma, da ga spoznava, priznava in se mu predaja. Še sam se mu predaja, ga ljubi in zahteva od njega, da ga ljubi. Človek je ustvarjen za ljubezen; gojiti jo mora že v tem življenju, da se usposobi za ljubezen brez konca. Samo ljubezen je tisto sredstvo, ki omogoča razviti božjo zamisel o sebi zoreti v resnično osebnost.

Če se vprašamo, zakaj je ljubezen tako važna za razvoj osebnosti, moremo reči, da zato, ker samo ona daje pogoje, ki omogočajo resnično srečanje človeka s stvarmi ter za notranje bogatenje potrebno izmenjavo dobrin. Znano je, ni mi treba razlagati, da je razvoj osebnosti možen le po srečanju, pri katerem človek prejema in daje od notranjih dobrin. Tako prejemanje pa je možno le po ljubezni. Samo ljubezen odstranja ovire za zorenje osebnosti; ona daje človeku čut varnosti, zavetja; ona daje za razvoj potrebno toploto. To so trije pogoji za pravilno srečanje.

Prvi pogoj je torej odstranjevanje ovir za zorenje. Sem štejemo nevrose raznih oblik, ki so motnje v odnosih do okolja (do Boga, do človeka, do stvari). Preprečuje konflikte, ki nastajajo ob srečanju; preprečuje duševne rane in zlasti tako nevarni strah. Vse te ovire so posledica pomanjkanja ljubezni ali pa napačne ljubezni. To bi bil negativen učinek ljubezni.

Drugi pogoj je pozitiven. Ljubezen daje človeku občutek varnosti, zavetja. Človek, ki se čuti varnega, se odpre, stopi sam iz sebe, se sprosti. Razumljivo: varnost jemlje strah. Ljubljeni ve, da je nekdo, ki ga ljubi, ki je ob njem, ki čuje nad njim. Ta občutek omogoča odprto srečanje, dajanje iz svojega in prejemanje od drugega. Pomanjkanje lubezni in napačna lubezen pa povzročata negotovost, nezaupanje, strah in nesposobnost za samostojno odločanje. Vse to ovira pravo srečanje.

Kakor je potrebna rastlini toplota, da se razvije, tako jo potrebuje tudi človek, da razvije svojo osebnost. Človek čuti, da so ob njem ljudje, ki mu hočejo dobro. Jim zaupa, se jim preda, pa tudi sprejme nje, ki se mu predajo. Izmenjava je lahka, nemotena. Nezaupnost povzroča, da se človek zapre, ostane hladen, brez interesa za to, kar ga obdaja ali pa stalno napet spričo hladu in mraza, ki je okoli njega. Ostane tuj, nedostopen. Osebnost se v takem vzdušju ne more razviti.

2. Za katero ljubezen gre

Ko govorimo o ljubezni kot pogoju za razvoj osebnosti, je treba vedeti, za katero ljubezen gre, katera je tak pogoj. Vemo namreč, da je več vrst ljubezni. Najprej naravna, potem nadnaravna ali karitas.

Poglejmo najprej naravno ljubezen, kot tisto lastnost ali sposobnost, ki jo je Stvarnik položil v človekovo naravo in ki je osnova vsake ljubezni, na kateri gradi tudi karitas.

Poznamo tri oblike ljubezni; vsaj psihologija govori o njih. Prva je tako imenovana spolna ljubezen. Pri tej človek ne išče druga zaradi njega samega; niti ne njegovega blaga. Pri njej ne pride do izmenjave duhovnih dobrin; je pravzaprav v naravo položena težnja po ohranitvi rodu, torej po nadaljšanju lastnega jaza. Seveda pa more kristjan tudi to obliko ljubezni sublimirati s tem, da ljubi v Bogu in zaradi njega.

Druga je eros, ki pravzaprav išče druga zaradi njega, mu je za njegovo osebnost, mu želi dobro, vendar je tej ljubezni še primešano nekaj od spolne: išče tudi sebe v okviru in skupnosti s tistim, ki ga ljubi.

Tretja oblika je humana ljubezen, ki se nanaša izključno na bližnjega, išče le njegovo dobro in mu želi pomagati. Seveda more ta ljubezen ostati kot oni dve le v totranskih mejah ali pa iti preko njih in stopiti v nadnaravno. Ta ljubezen objame najprej človeka; obseči pa more tudi domovino, umetnost, naravo, poklic itd. Človek more ljubiti tudi „ne-umna bitja“, čeprav je resnična ljubezen možna le med razumnimi bitji, ki so sposobna predati se v ljubezni, to je odgovoriti na vabilo ljubezni z ljubeznijo. Tudi resnično srečanje je možno le med osebami. Kljub temu moremo govoriti o ljubezni do brezumnih bitij in o srečanju z njimi, če pri tem mislimo, da v njih in po njih srečavamo Boga, čigar stvari smo.

Najvišja oblika ljubezni je karitas, nadnaravna ljubezen do Boga in do stvari v Bogu in po njem. To je srečanje človeka na nadnaravni ravni. Bog je usposobil človeka za to ljubezen, ker je samo ta ljubezen pogoj nadnaravno usmerjene osebnosti. Pri tem igra Kristus kot najvišji vzor te ljubezni posebno važno vlogo. On je podoba nebeškega Očeta: „Kdor vidi mene, vidi Očeta.“ On je vzor resnične, popolne ljubezni do njega. On pa je tudi pot k Očetu in sicer

po ljubezni: „Kdor ljubi mene, ljubi tudi Očeta.“ On je v^{ar} te ljubezni, ker nam jo je zaslužil in poslal tretjo osebo presv. Trojice, osebo Ljubezni, in nam jo posreduje po zakramentih. On je vzor ne le ljubezni do Očeta, marveč tudi do ljudi. Zato je potrebno, da sprejmemo njegov nauk, da se ga oklenemo, da se mu predamo, da ga ljubimo. On je postavil vse to obsegajočo zapoved ljubezni, kot najvišjo in v novi zavezi odločilno zapoved. Zato je življenje po njej odločilnega pomena za zorenje v resnično krščansko osebnost.

3. „Ljubezen“ kot ovira na poti k osebnosti

Zaradi popolnosti hočemo povedati še nekaj o ljubezni, ki ne le ne omogoča razvoj osebnosti, marveč ga naravnost ovira.

Najprej: zgolj tostranska ljubezen nikakor ne more omogočiti razvoja krščanske, nadnaravne osebnosti. To je povsem jasno in ne potrebuje razlage. Ker pa je v današnjem položaju človeka, ki je usmerjen v nadnaravno, samo nadnaravno usmerjena osebnost resnična, cela osebnost, moremo reči, da zgolj tostranska osebnost ni dovršena osebnost.

Nezadostna ljubezen ne daje človeku varnosti, niti toplote. Zato ga ne vabi, da se odpre; nasprotno se tak človek zapre sam vase in išče nadomestil. Starši, ki nimajo časa in zanimanja za otroka, čeprav to pomanjkanje ljubezni skrivajo in zakrivajo z odkupovanjem z darili, povzročijo, da se otrok zapre. Morda postavi sebe kot predmet pretirane ljubezni in nevarnost je, da se razvije narcizem.

Prav tako ovira razvoj osebnosti pretirana ljubezen, ki hoče imeti otroka zase, ki mu skuša odvzeti vse ovire; tak človek je nesposoben srečati se z okoljem, z ovirami, s katerimi se mora znajti, če naj postane polnovreden človek.

Odvzeta, premajhna ali zanemarjena ljubezen povzroča mrzlo srce, motnje v značaju, nagnjenje k zločinom, napake, ki močno ovirajo razvoj osebnosti.

Koliko navidezne ljubezni, koliko nasilja nad vestjo človeka, koliko zanemarjenja pristne človeške ljubezni srečavamo pri vzgoji otrok!



Smoter človekovega prizadevanja je uresničenje božje zamisli o njem, to je zorenje v pristno osebnost. Bog ga je postavil v svet, kjer se srečava z neštetiimi in različnimi stvarmi. Ustvaril ga je, da živi sredi sveta, z njim, v njem. To mu omogoča odpreti se, predati se in s tem rasti v notranji popolnosti. Znajti se mora spričo vsega, kar sreča, tako da se po njem spopolnjuje. Tako srečanje pa je uspešno le, če se vrši v ljubezni. Šele to omogoča zorenje človeka v resnično krščansko osebnost, ki je uresničenje božje zamisli v človeku in božje podobe v človeku.

Po skupnem posvečenju in poslanstvu so vsi duhovniki med seboj povezani v najtesnejšem bratstvu, ki naj se savno od sebe in zadovoljno razodeva v medsebojni pomoči, tako duhovni kakor gmotni, tako pastoralni kakor osebni, pri sestankih in v skupnosti življenja, dela in ljubezni.

Za vernike pa, ki so jih duhovniki s krstom in poučevanjem duhovno vodili, naj skrbijo kakor očetje v Kristusu.

(Dogmatična konstitucija o Cerkvi, št. 23)

Osnovna podoba II. vatikanskega koncila

Dr. Milan Kopušar, USA.

I. Splošen pomen tega koncila v življenju Cerkve

Ob zaključku drugega vatikanskega koncila je svetovno časopisje, zlasti še velike revije, pisalo z bleščečimi naslovi o končanem koncilu. Temeljiti članki in resne ocene, ki jih niso pisali samo katoličani in prinašale samo katoliške revije, so se začeli s takimi in podobnimi naslovi: Splošna odjuga v katoliški Cerkvi; Novi tokovi okrog Petrove skale; Katoliška Cerkev se modernizira; Omejitve konservativizma v Cerkvi po naprednih; Končan koncil, vodilo človeštva v boljše bodočnost; Verska svoboda vsem priznana itd. Razprave in članki so skušali zajeti in oceniti, vsak iz svojega vidika in na različne načine, pomen in vsebino koncila. Resnost in splošnost razpravljanja o koncilu kaže, da se je ves kulturni svet, s protestanti, pravoslavnimi in nekristjani vred, živo zanimal zanj in da je ves svet vsaj zaslutil, če se ni v vsej globini zavedel, pomembnosti in važnosti tega koncila za vse človeštvo. Sicer ne bi v nekaterih ocenah o končanem koncilu pisali, da je bil to „zgodovinsko edinstven in neizbrisen dogodek tega stoletja“ (Life, 17. decembra 1965).

Če je že zunanji svet, katoliški in nekatoliški, hotel premeriti globino in širino koncila, potem mora tudi Cerkev sama, to se pravi vsak njen duhovnik, spoznati njegovo vsebino, vidike, zamisli, dinamiko in problematiko, to se pravi: podobo in idejo koncila. Teologi in pastoralisti bodo šli v globine s svojo kritično in znanstveno analizo, z velikim aparatom, razpravljali bodo, tehtali in pokazali na genezo, razvoj, pot v bodočnost in pomen za pastoralno delo. Koncil ni in tudi ni mogel v vseh vprašanih izreči zadnjo besedo. So vprašanja, ki so ostala odprta, niso še teološko dozorela, nova raziskovanja in primerjanje s starim bo potrebno, sodobna aplikacija mora upoštevati duh časa, razmer in potreb. V nove čase je treba iti z novo opremo. Literature o koncilu je že precej, še veliko več je bo s časom. O koncilu samem naj omenim le dve deli. V angleškem svetu je izšla debela knjiga z vsemi koncilskimi dokumenti v angleščini: „The Documents of Vatican II, Walter M. Abbott S.J. „Vsak koncilski dokument spremljata dva komentarja, na začetku in na koncu po eden. Prvega je napisal katoličan, drugega nekatoličan, kar živo kaže na ekumensko sodelovanje. Druga knjiga je dnevnik o koncilu: „Council Daybook, by Floyd Anderson“. Kaj vse bo zrastle iz koncilskih tal in njegove podlage, nam pa lepo kaže obširno zamišljena zbirka „Concilium“, ki jo izdajajo največji veščaki v vseh teoloških disciplinah. Izhaja v vseh večjih svetovnih jezikih in je že narastla na štirinajst zvezkov. Razpravljajo o ekumenski teologiji, liturgiji, biblični znanosti, novih dogmatičnih vprašanih, sploh o vsem, kar je v novem času teološko aktualnega. Duhovniki bomo morali brati in študirati te reči ter se tako seznaniti s podobo sodobne Cerkve.

V pričujočem članku bi rad podal samo majhno skico koncila, pokazal na tiste osnovne, globoko zarezane črte, ki so živo prikazale podobo sodobne Cerkve. Kakor umetnik-grafik samo z nekaterimi potezami ali pa slikar-impresionist samo z majhnimi odtenki barv naslika vso duhovno in osebno vsebino človeškega obraza, da zasiže pred teboj v vsej lepoti in resničnosti, umerjenosti, srčni dobroti, melanholični žalosti ali pa mrzkosti, tako bi jaz rad izluščil srčko koncila, pokazal na duhovna gibala, skratka naslikal duhovni obraz Cerkve samo z nekaterimi

potezami, kakor so ga na koncilu risali genialni člani koncila s papežem vred, s svojo inspiracijo, duhovitostjo, obširnim znanjem, iskreno voljo, z vso ljubeznijo do Cerkve, v kritičnih in živahnih debatah in včasih tudi v dramatskem razpravljanju.

Neka določena perspektiva koncila se nam odkrije, če ga postavimo ob prejšnje in ga z njimi, vsaj z zadnjimi, primerjamo. Socialne, zgodovinske, politične, versko-pastoralne razlike so veliko vplivale in veliko pomenijo. Zgodovinarji dele cerkvene koncile v tri velike skupine. Prvih sedem, ki jih prizna tudi vzhodna Cerkev, je v zvezi s kristološkimi boji in njih reševanjem. Druga skupina so srednjeveški koncili, v katerih so reševali vprašanja o odnosih med Cerkvijo in državo, o državni investituri, ko so se papeži borili proti vmešavanju rimsko-nemških cesarjev v cerkvene zadeve, o božji državi — božjem kraljestvu na zemlji. Tretjo skupini tvorita tridentinski in prvi vatikanski koncil, ki so ju tudi časovne razmere rodile. O obeh zadnjih moramo malo več spregovoriti.

Tridentinski koncil (1545—1563) se je pečal z Lutrovo zmoto; njegovi odločki in izjave obsojajo protestantske zmote. Izdelal je nauk o opravičenju, definiral število zakramentov in njihovo vsebino. Moral je pokazati na osnovno razliko med katoliškim in protestantskim naukom ter potegniti jasno črto ločilnico. Z dekreti o vzgoji in študiju duhovnikov, ustanovitvi semenišč, rezidenci škofov, reformi svetnega in redovniškega klera pa ni imel pred očmi samo protestantske zmote in očitke, marveč tudi katoliško reformacijo, ki je bila nad vse potrebna. Koncil je bil v tem oziru **revolucionaren**, če pomislimo na cerkvene razmere pred in po koncilu. Ker ni bilo semenišč, so bili duhovniki malo izobraženi. Marsikje so maševali samo po enkrat na mesec. Zgodilo se je celo, da duhovnik ni znal konsekracijskih besed. V navado je prišla „missa sicca“, namesto posvečene hostije so povzdigovali svetniške relikvije. Spovedovali niso skoraj nič in marsikateri duhovnik ni znal niti latinske odveze. Kopičili so beneficije, uganjali simonijo, krčmarske posle in razvratno živeli (Alois Schrott: Seelsorge im Wandel der Zeiten). Tudi višji kler ni živel vzpodbudno, spomnimo se na tedanje življenje na papeškem dvoru. Škofje niso rezidirali. Jasno, da je reforma, ki je prišla s koncilom, bila revolucionarna.

Prvi vatikanski koncil (1869—1870) je imel opravka s sodobnimi zmotami racionalizma, prosvetljenstva, modernizma in drugimi. Potrebna je bila avtoritativna odločba in jasen nauk. Zato je prvi vatikanski koncil definiral dogmo o papeški nezmotljivosti in njegovi popolni oblasti v Cerkvi. S tem koncilom je bila dovršena centralizacija cerkvene oblasti in dosežen njen višek. Papež vodi Cerkev s svojo nezmotljivo avtoriteto, ukoreninjeno v božjem pravu, odloča o verskih, moralnih, disciplinarnih in pastoralnih zadevah. Rimske kongregacije, papeški uradi, mu pri tem delu uspešno pomagajo. Potrebe časov so rodile tudi ta koncil in njegove izjave.

Ta dva zadnja koncila, tridentinski in prvi vatikanski, sta zarisala v obraz Cerkve še eno potezo, ki so jo časovno-zgodovinske razmere kar same naročale in smo bili nanjo do zadnjega časa bolj malo pozorni, svojo **aristokratsko, vladarsko monumentalnost**. Tridentinski koncil je moral pokazati s prstom na zmote, ker so protestanti pometali iz cerkev vse svetnike, spovednice in oltarje, in z anatemi potegniti jasno ločilnico med pravovernim katoliškim naukom o dobrih delih, zakramentih, maši in protestantskimi zmotami. Augsburgski princip „cuius regio, illius et religio“ je tudi Cerkvi dal sam po sebi avtokratski značaj. Fevdalistična doba in razmere, vse ozračje je samo po sebi sililo Cerkev v privilegiran, gosposki položaj. Cerkev je morala tako ravnati in zmoto obsoditi. Moralo se je

prav tako zgoditi, kakor je nekje umetnik-slikar naslikal izobčenje kronanega vladarja. S procesijo klerikov pride škof v slovesnem ornatu, s prižgano svečo, pred kraljev prestol, izobči kralja, vrže ob tla gorečo svečo, se obrne in spet v slovesnem sprevodu zapusti dvorano in v njej zbezanega izobčenega vladarja. Prvi vatikanski koncil je to legalistično, aristokratsko potezo Cerkve privedel prav do viška z definicijo o popolni in suvereni papeževi oblasti v Cerkvi in z definicijo o njegovi nezmotljivosti. Nasprotniki Cerkve so začeli govoriti o absolutistični monarhiji v Cerkvi in o škofih kot papeževih lakajih, katerih edino opravilo je, klanjati se papežu. Vsepovsod je začelo prevladovati mnenje, da je s tem koncilom Cerkev dosegla višek svojega razvoja, kot da kak prihodnji koncil ni mogoč in tuli ni potreben (Hans Küng: *Strukturen der Kirche*).

Tako je bil po teh dveh zadnjih koncilih aristokratsko-vladarski značaj Cerkve, z indeksom, kodeksom, papeško nezmotljivostjo, preciznimi dogmatičnimi definicijami, rimskimi kongregacijami, Denzingerjevo zbirko obsodb res monumentalen, v svojem krogu zaključen svet. Niti malo dvoma ni, da ta **struktura Cerkve** ne bi bila **popolnoma pravoverna** in pravilno dogmatična, resnična Kristusova Cerkev in vse njene institucije in ustanove potrebne. O tem ne more nihče dvomiti. Je pa po drugi strani tudi res, da so znaki časa pustili na njej svoj prah in svoje odtise. Cerkev ni samo božja ustanova, marveč tudi človeška in mora skozi čase in razmere. Že srednjeveški fevdalizem je pustil v njej svoj ceremonial in pomp (v zadnjem času so kar na hitro in tiho zginile iz papeškega dvora pahljače znojevimi peresi), obsojanje heretikov in shizmatikov, inkvizicijo, molitev „pro perfidis Judeis“ etc. Poudarjena je bila ena stran, druga pa je ostala prikrita in še čas in razmere so dodale svoje.

Zanimivo je dejstvo, da do zadnjega časa ta aristokratski značaj Cerkve in njena monumentalnost ni prišla v zavest Cerkve, da Cerkev ni preje opazila, da to spada v preteklost, da je to prah, ki ga je treba obrisati. Majhna epizoda iz življenja papeža Pija XII. nam kaže, kako je bila Cerkev še zasidrana v preteklost in njene forme. Nemški luteranski škof Dibelius je prišel obiskat papeža z namenom, da bi ga pridobil za ekumenske razgovore. Avdienca ni bila niti objavljena v *Osservatore Romano* in papež je Dibeliusa zelo na kratko odpravil, češ da Cerkev poseduje vso resnico, da jo morajo tisti, ki so v zmoti, sami iskati in tudi najti pot nazaj v pravo Cerkev.

Priti je moral človek „od Boga poslan“ (Jan 1, 6), ki se je zavedel in potem svetu oznanil, da za nove čase ta vladarski sijaj ni več toliko primeren. Da je v novih časih cerkvena monumentalnost postala nekaj statičnega, okorelega. V dobi tolike razklanosti in tolikih socialnih pretresov sam legalizem ni več na mestu, da je v sedanjih časih bolj potreben blažilni lek ljubezni. Da je treba Cerkev prezračiti, restavrirati njene, nekdanje tako žive poteze, osvežiti njeno življenjsko silo ter Cerkev rešiti beleža, s katero so jo pokrila stoletja. Danes nihče ne dvomi, da je bil ta človek, ki je bil od Boga poslan, kakor je bil nekdanj Janez Krstnik, da oznani in pripravi prihod Kristusov, **papež Janez XXIII.** Janez XXIII. je rekel, da je treba odpreti okna v Cerkvi in jo prezračiti, da so nekatere oblike v Cerkvi zastarele in se preživele, da je treba poudariti dinamiko krščanske resnice, da je „**aggiornamento**“ z novimi idejami in sodobna ureditev Cerkve potrebna. V svojem otvoritvenem govoru ob začetku koncila 11. oktobra 1962 je papež s splošnimi besedami razložil, kakšen namen naj ima koncil. Skrbno naj varuje zaklad krščanske resnice in jo skuša čim bolj uspešno, sodobnim razmeram in potrebam primerno podati vsemu svetu.

Takoj po prvih debatah pri razpravljanju o važni konstituciji o Cerkvi,

ko so nekateri škofje skušali zagovarjati staro gledanje in ureditev Cerkev, se je dvignil veliki latinist in poznani škof De Smedt in zaklical konservativnim članom koncila znamenite besede: Ta osnutek, to se pravi Cerkev je treba očistiti triumfalizma, klerikalizma in legalizma! Kasneje je kardinal Frings s strogimi izrazi napadel birokracijo in arhaizem v rimski kuriji. Sedanji koncil ne smemo postavljati ob prejšnja dva in nadaljevati s preživelimi aristokratskimi formami. Ko se v dolgem začetnem razpravljanju in debatiranju le še ni izkristalizirala osnovna misel, ki naj bi koncil vodila, a je nekaj konkretnega bilo treba predložiti, in je začelo moderatorje koncila skrbeti, kam bo razpravljanje vodilo in zašlo, je kardinal Suenens predlagal, da je treba najti neko centralno, osrednjo, arhitektonsko idejo, ki bo povezala ves koncil in mu dala svojo podlago. Taka centralna ideja je: Kristusova Cerkev, kakšna si in kakšna bodi. Na znotraj naj Cerkev razpravlja o svojem bistvu, zgradbi in obnovi; na zunaj naj pa študira in razpravlja o načrtih, kako zajeti ves svet. Škofje so se pridružili temu predlogu in koncil je osvojil to misel. Drugi vatikanski koncil mora biti sodoben, prelomiti mora s starim, upoštevati mora sodobne potrebe človeštva, približati mora Cerkev sodobnim ljudem in podati krščansko resnico v sodobnih, dinamičnih oblikah, skratka: obnovljena Kristusova Cerkev za novi čas!

Zdi se, da je prav Janez XXIII., če se spet vrnemo k njemu, dal navdih in podobo vsemu koncilu. S svojo svetniško osebnostjo, s svojo prijazno in do najmanjše podrobnosti taktno dobrohotnostjo, s privlačnim nasmeškom na ustih, se je takoj priljubil vsemu človestvu. Ves svet ga je občudoval. Kot kak virtuozi je igral najlepšo melodijo, ki vsako človeško dušo najhitreje osvoji, melodijo srca, ljubezni in to vseobsegajoče ljubezni Kristusove, ki se sklanja do malih in do najmanjših. Njegova podoba je koncilskim škofom stalno bila pred očmi, podoba dobrega pastirja, podoba usmiljenega Samarijana, uresničena podoba Kristusova. Eksistencialnost, vitalnost in lepota te biblične primere nikdar ne obledi in ob srečanju z njo odjekne in zazveni v vsakem človeškem srcu. — V novem filmu „Singing nun“ neka redovna sestra, ki igra glavno vlogo, poje pesem o bratu Janezu, „Brother John“. Kdo je bil v zadnjem času naš največji brat? Papež Janez XXIII.

Pavel VI. hodi po začrtani poti in v podobnem smislu nadaljuje. Nekje je izjavil: „Naj svet ve, da gleda Cerkev nanj z velikim razumevanjem, z resničnim občudovanjem in odkritim namenom, ne si ga podjarmiti, marveč mu služiti; ne zaničevati ga, marveč ceniti; ne obsojati ga, marveč ga dvigati!“ To so iste ideje, ki jih je že oznanil Janez XXIII., samo v malo drugačnih besedah povedane.

Kakšna naj bo torej Cerkev v novem času? V času tolikšne razlanosti, ko vsak na svojo stran vleče; v času neke abstraktno kubistične neurejenosti in zmešnjave; v dobi tolikih ekstremov, ateističnega materializma, krvavih socialnih revolucij, teptanja vseh človeških pravic, koncentracijskih taborišč, masovnega klanja, atomske nevarnosti, prebujenja nekulturnih narodov, lakote, najstrašnejšega zatiranja itd. Oznanili so, da mora Cerkev postati sodobna. Kaj naj bo torej bolj sodobnega, sprejemljivega, lepšega in bolj odrešilnega za sodobno razklano, ranjeno in zapleteno človeštvo kakor Cerkev, ki bodi podoba Usmiljenega Samarijana, podoba Kristusove neizmerne ljubezni? To naj bo torej podoba in osnovna misel, tista najgloblja poteza, ki naj jo skuša koncil dati sedanji Cerkvi. Janez XXIII. jo je s svojo osebnostjo in ravnanjem navdihnil koncilu. Pavel VI., čeprav malo drugačen po svojem značaju (vzvišena, resna preprostost), je to misel nadaljeval in dovršil. Triumfalizem in strog legalizem ni več za naše čase. Cerkev naj se skloni k vsem, se razgovarja z vsakomur, naj naziva vsakoga brata, naj ne

obsoja, marveč išče dobro v vsakem, naj razume trpljenje sveta, išče socialne pravico in mir, se kot dobri pastir in Usmiljeni Samarijan v božjem usmiljenju sklanja k vsem, tudi ponižanim in razžaljenim, kakor bi rekel naš Cankar: k vsem v dolini št. Florjanski.

II. Dokumenti II. vatikanskega koncila

Poglejmo torej zdaj to sodobno podobo Cerkve od blizu, kakor jo je naslikal koncil, tiste vitalne nastavke in poteze, osnovne misli, ki jih je koncil zarisal, da je s tem pokazal Cerkev v sodobni luči. Vse to je vidno v koncilskih odlokih. Že prej sem omenil, da bo moja razprava samo skica, kratko naštevanje, kjer bom omenil samo najbolj karakteristične poteze in tako pokazal tudi na sodobnost koncila. Morda taka kratka skica več pove kakor popolna slika, izdelana v vseh podrobnosti. Pri tem obravnavanju se bo treba držati nekega reda. Ne bomo se držali kronološkega, kakor so bili različni dokumenti časovno objavljeni. Rajši bomo najprej pregledali konstitucije, potem vse dakrete in nazadnje izjave, ki jih je koncil izdelal. Kakor je znano, je koncil objavil skupaj šestnajst takih dokumentov.

1. Konstitucija o Cerkvi, „*Lumen gentium*“, je bila objavljena 21. novembra 1964 in je eden od najvažnejših koncilskih dokumentov. O njej so veliko razpravljali, prvotni osnutek je bil zelo predružen in mnogo nasvetov in popravkov je bilo vanj sprejetih. O Cerkvi sta že govorila Leon XIII., ki je podal nauk o edinstvi v Cerkvi, in Pij XII., o Cerkvi kot mističnem telesu Kristusovem. Kljub temu so še nekatera vprašanja o njej, kot o naravi Cerkve in njeni organizaciji, ostala odprta. Zato je Pavel VI. napovedal v svoji encikliki, da bo razpravljanje o Cerkvi imelo na koncilu prvenstveno mesto. Konstitucija o Cerkvi ima osem poglavij in je za konstitucijo o Cerkvi v modernem svetu najdaljša.

V prvem poglavju govori konstitucija v bibličnem jeziku o bistvu Cerkve. Cerkev je sakrament, res et signum, ne samo zunanja, juridična družba, marveč živa Kristusova realnost, v kateri živi Kristus in mi v njem. V drugem poglavju govori o Cerkvi kot božjem ljudstvu. Kot člani Cerkve smo živi udje Kristusovi. Dvojno nalogo imamo: duhovsko, da z njim kot kraljevsko duhovstvo aktivno darujemo, in proroško, da pred svetm pričamo o Kristusu.

Najvažnejše je tretje poglavje, kjer je koncil reševal vprašanje zbornosti škofov, ali imajo s papežem vred kaj oblasti nad vesoljno Cerkvijo ali pa samo toliko, kolikor jim jo papež podeli. Koncil je izjavil, da so škofje s papežem skupaj in nikdar brez njega udeleženi na tej oblasti; koliko oblasti in kakšno imajo, je ostalo dogmatično nerešeno. Praktično je papež rešil to vprašanje z ustanovitvijo škofovske sinode, ki bo od časa do časa sklicana in se bo papež z njo posvetoval. S to izjavo o zbornosti škofovske oblasti se je katoliška Cerkev približala pravoslavnim, ki ne pozna nobenega primata, marveč le zbornost škofov. Tudi avtorski značaj Cerkve je bil s tem omiljen. Dalje to poglavje še govori o škofovski službi sami. Škof mora biti dobri pastir in oče vsem. Red diakonata more biti spet obnovljen, o čemer odločajo nacionalne škofovske sinode.

Četrto poglavje omenja laike v Cerkvi. Do zadnjih časov so bili laiki samo pasiven element v Cerkvi. Tudi oni imajo odgovornost za rast Cerkve in svoje pravice. Zato naj Cerkev posluša njihov glas in sprejme njihovo sodelovanje. O splošnem klicu k svetosti govori peto poglavje. Vsi člani Cerkve, kleriki in laiki, so poklicani k svetosti, ki naj se posebno kaže v ljubezni do Boga in do bližnjega. Božje ljudstvo naj postanejo, odsvit in podoba velikega duhovnika Jezusa Kri-

stusa. Šesto poglavje omenja redovnike. S svojim redovnim življenjem in zatajevanjem naj svetu kličejo in mu glasno oznanjajo, da so duhovne vrednote večje kot po materialne. V Cerkvi so potrebni zaradi zgleda in kler naj jih ljubi kot svoje sobrate. Sedmo poglavje govori o eshatološkem značaju Cerkve in njeni povezanosti z nebeško družbo. Vse delo Cerkve vodi k onostranskemu poveljanju. V večnosti bo njeno odrešilno in posvečevalno delo knčano in kronano. Zlasti liturgija ima ta eshatološki značaj. Osmo poglavje, to je zadnje, govori o Mariji kot božji materi in materi Cerkve. Po dolgih razpravah so se škofje odločili, naj bo razpravljanje o Mariji del te konstitucije, ker Marije ni mogoče ločiti od Kristusa in Cerkve in ker je pri obeh sodelovala in je mati Kristusova in njegova Cerkve.

Konstitucija o Cerkvi je nekaj veličastnega, koncil je v njej položil temelje Cerkvi. Orisal ni samo njeno zunanjo strukturo, marveč govoril o notranjih elementih, ki Cerkev oživljajo in kažejo na božjo navzočnost v njej. Koncil je lepo pokazal, v katero smer naj se Cerkev razvija in naj skrivnostno telo Kristusovo raste.

2. Prvi sad koncila je bila konstitucija o sveti liturgiji, „*Sacrosanctum Concilium*“, ki je bila proglašena 4. decembra 1963. Liturgično gibanje, že dolgo povsod razširjeno, je pripomoglo, da je bila proglašena ta konstitucija kot prvi dokument koncila.

Liturgija je za življenje Cerkve bistvenega pomena, zato koncil poudarja njeno prvenstveno mesto. Liturgija je služba Jezusa Kristusa samega, ki nas po svetih znamenjih posvečuje v svoje mistično telo. Središče liturgije je obhajanje velikonočne skrivnosti (paschale mysterium). Po njej je Kristus sam navzoč med nami, navzoč je pa tudi po svoji besedi. Liturgijo moramo ne samo študirati in obhajati, marveč tudi živeti.

Novi duh se v tej liturgični konstituciji kaže v tem, da hoče Cerkev svoje vernike po liturgiji notranje preroditi in popolnoma prikleniti nase. Zato je dovolila uporabo ljudskega jezika v liturgiji. Razumevanje svetega besedila je prvi predpogoj učinkovitega sodelovanja. S tem in tudi aktivnim sodelovanjem vernikov bo maša dobila nazaj svoj občestveni značaj. Kar ni v skladu s svetim obredom, kakor različna ponavljanja, bo odpravljeno in mašni obred poenostavljen. V obeh delih maše, liturgiji sv. besede in liturgiji sv. evharistije, je Kristus sam navzoč, nam on govori in nas posvečuje. Zato je pridiga tako važna in pri vsaki nedeljski maši ukazana. Tudi zakramenti bodo obnovljeni in obredi sedanjim časom primerno urejeni, kakor tudi sveta glasba in liturgični koledar.

Z naukom o pogostem branju svetega pisma in njegovi uporabi v liturgiji se Cerkev približuje protestantskemu stališču, ki ima v taki časti sv. pismo in pozna pravzaprav samo to vrsto liturgije, le to službo božjo. Globok in važen pomen te konstitucije — nekateri člani so izjavili: če bi koncil izdelal in objavil samo to konstitucijo, bi ga bilo vredno sklicati — je v notranji prenovitvi Cerkvi po liturgiji in v približanju prenovljene Cerkve zunanjemu svetu.

3. Konstitucija o božjem razodetju, „*Dei Verbum*“, ki je bila proglašena 18. novembra 1965, je tudi eden od temeljnih dokumentov tega koncila. Prvotni osnutek je bil pomanjkljiv in zavržen. Ker za novo predelavo ni dobil tri četrtine glasov pri glasovanju, je Janez XXIII. sam posegel vmes in ukazal predelati prvotni osnutek. Vsi naslednji so bili potem predebatirani in popravljeni in šele peti sprejet in odobren. Treba je bilo vsako besedo tehtati in opredeliti. Konstitucija govori v šestih jedrnatih poglavjih o božjem razodetju.

V prvih dveh poglavjih je razodetje postavljeno v okvir nauka o zveličanju in v tej luči razložen izvor in njegova funkcija. Božje razodetje je nekaj živega, po njem nam je Bog govoril in nam še danes govori. S Pavlovo vero moramo božjo besedo sprejeti in pristati nanjo. Razodeto izročilo prihaja k nam nepokvarjeno in se v nas razvija pod vodstvom sv. Duha.

Med sv. pismom in tradicijo obstoji zelo ozka zveza, oba izhajata iz istega božjega vira in tvorita v nekem pogledu enoto. Božja beseda je edini skupni vir razodetja in ta je ohranjena v obeh, v sv. pismu in tradiciji. Koncil se je ognil vprašanju o dveh virih in pustil odprto to teološko vprašanje. Pojem tradicije ni bil razčiščen in njen obseg ni bil pojasnjen na tridentinskem koncilu. Tudi drugi vatikanski koncil ni rešil tega vprašanja. Tako smo se približali protestantskemu pojmovanju, ki pozna samo en vir božjega razodetja.

Tretje poglavje govori o inspiraciji. Vse razodetje je inspirirano, vse v razodetju pa ni razodeto od Boga. Ker Bog govori v razodetju s človeškimi izrazi in po ljudeh, je treba tudi skrbno proučevati, kaj je hotel in nameraval pisatelj božjega razodetja zapisati. Peto in šesto poglavje govori o stari zavezi in novi zavezi. V stari zavezi je Bog pripravljaj ljudi na zveličanje, v novi zavezi je obsežno delo in nauk Jezusa Kristusa, ki nas je odrešil. Evangeliji imajo zgodovinski značaj. Zadnje poglavje govori o uporabljanju sv. pisma. Sv. pismo je s tradicijo vred osnovna podlaga naše vere, zato ju ima Cerkev v največji časti; njeni verniki naj sv. pismo berejo in pridno študirajo.

4. O pastoralni konstituciji, „*Gaudium et spes*“, o Cerkvi v sodobnem svetu, ki je bila razglašena 7. decembra 1965. bi morali razpravljati na koncu, ker je brez dvoma krona vseh dokumentov in koncila samega. Ne zato, ker je najdaljša, marveč ker se peča z najbolj perečimi in sodobnimi vprašanji in problemi in jim skuša najti rešitev. Naslovljena je na vse človeštvo, kar je brez dvoma nekaj novega, in je tako last vsega človeštva. Cerkev se pač zaveda svoje važne vloge v svetu in hoče z vsemi govoriti. S tem zavrača očitke, da je počasna in da je bila zaprta v nekaterih določenih vprašanjih in da je začela kasno z razpravljanjem o njih in njih reševanjem. Nekateri so tudi očitali, da v tem dolgem dokumentu, kjer se nekatere reči ponavljajo in bi bile lahko bolj koncizne, koncil ni kaj novega povedal, kar seveda ne drži. Že dejstvo samo, da ta konstitucija obravnava vse različne probleme javnega, socialnega, versko-kulturnega in individualnega življenja in jih rešuje, je nekaj izredno pomembnega. Cerkev je mati vseh. Res, da so nekateri nauki in rešitve bile že prej podane in zapisane, kakor socialni nauk v enciklikah Leona XIII., Pija XI., Pija XII. in Janeza XXIII.; o miru in vojni v enciklikah „*Pacem in terris*“ in „*Mater et Magistra*“ Janeza XXIII., kljub temu konstitucija prinaša marsikaj novega. Ti principi so večnostni in ne izgubljajo s ponavljanjem svojega bleska in pomena. Cerkev mora ponovno dvigati svoj glas.

Konstitucija o Cerkvi v sodobnem svetu, ki je imela svoj začetek na koncilu samem in ne v kakšni predkoncilski komisiji — kardinal Suenens je nekaj podobnega predlagal — se deli v dva dela. V prvem konstitucija razpravlja splošno o poslanstvu Cerkve in človeka na svetu, v drugem o nekaterih določenih, posebej važnih problemih sedanje dobe. Prvi del je doktrinaren in govori najprej o vzvišenosti človeške osebe (I). Človekova osebnost je zato nad vse vzvišena, ker je človek podoba božja. Ostvarjena je v resnici, modrosti, svobodi in svobodi vesti. Posebno se še ta odlika kaže v občevanju z Bogom. Cerkev zavrača ateizem, zaveda se pa, da je ateizem večkrat protest proti zlu v svetu. Verni in neverni morejo in morajo delovati za zboljšanje razmer na svetu. Zato je potreben odkrit

in pameten razgovor (II). Človeška družba je danes še posebej med seboj povezana, odvisni smo drug od drugega in vsi v družbi smo enakovredni in vsi odgovorni za dobro družbe, pri katerem moramo vsi sodelovati. Socialna pravičnost zahteva več kot individualna etičnost (III). Človekovo poslanstvo v svetu je zboljšati svet in razmere. Vera pri tem delu pomaga (IV). Vloga Cerkve v svetu je pomagati posamezniku in družbi. Pripravljena je razgovarjati se z vsemi.

V drugem delu, kjer konstitucija obravnava posebna vprašanja, je na prvem mestu zakon. Zakon je božja ustanova za množitev človeštva; posebna njegova oznaka je ljubezen med zakoncem, ki je na isti ravni kot prvi namen zakona. V današnjih razmerah je dovoljeno načrtno urejevati rojstva, toda napačno omejevanje, z napačnimi sredstvi ni dopustno. Koncil ni rešil razna podrobna in važna vprašanja, pustil jih je ob strani. Papež je ustanovil posebno komisijo, ki študira te zadeve. Pričakovati je, da bo v doglednem času izdal svojo izjavo o tem vprašanju.

Drugo vprašanje je o razvoju prave kulture. Razpravljanje o tem predmetu je čisto nekaj novega. Današnje razmere so ustvarile novo kulturno okolje. Vse pričakuje boljšega življenja, pa je treba rešiti preje še marsikakšen drugi problem kakor npr. vprašanje sinteze vseh kultur; razgovora med njimi, ki naj odpravi razdor; kako pospešiti rast kulture; kako jo dati neciviliziranim in nepismenim; glede pravice do kulturnosti in vzgoje, ki jo ima vsakdo; glede vloge Cerkve pri kulturnem delu, ki je gotovo zelo važna.

V tretjem poglavju konstitucija govori o socialno gospodarskem vprašanju. Prejšnji papeži so že veliko o tem govorili, nazadnje papež Janez XXIII. Produkcija naj se pospeši in reforme v gospodarstvu in socialnem življenju uvedejo, da bodo krivice, neenakost, lakota zginile iz sveta. Materialne dobrine so last vsega človeštva.

Četrto poglavje govori o življenju v politični skupnosti. Osebnosti pravice morajo biti v družbi in javnem življenju bolj zavarovane. Zato naj se vsakdo udeležuje političnega življenja. Cerkev se ne sme spuščati v politično življenje ali se pa vezati na katerokoli stranko. S svojim naukom in življenjem utrjuje osnove družabnega in političnega življenja.

Zadnje poglavje, peto, govori o pospeševanju miru in o medsebojnem sodelovanju narodov. Dandanes je mir v stalni nevarnosti, da izbruhne destruktivna in totalna vojska; stalno oboroževanje nevarnost samo povečuje. Treba je odstraniti nevarnost vojske z mednarodnim sodelovanjem, z razgovori in gospodarsko pogodbo. Prav tako je treba odstraniti razloge vseh razporov. Cerkev naj s svojimi verniki pri tem sodeluje in pomaga. Razgovor naj se začne z vsemi in povsod.

Popolnoma nove in sodobne poteze v konstituciji so zlasti te: Odkritost in odprtost na vse strani in do vseh. Cerkev se hoče od sveta kaj naučiti in govoriti svetu. Govoriti hoče s svojimi znotraj Cerkve, z brati zunaj Cerkve, s tistimi, ki vsaj priznajo Boga, in tudi onimi, ki ga še ne poznajo, s tistimi, ki preganjajo Cerkev, in celo s tistimi, ki zanikajo božje bivanje. Druga poteza je v poudarku svoje odgovornosti za vse in službe vsem. Cerkev hoče vsem pomagati, ne samo vladati in obsojati. Cerkev hoče vsem služiti, non serviri, sed servire! Tretji poudarek je na osebnem človekovem dostojanstvu in na posebnih obvezah po socialni pravičnosti, k čemer se današnje človeštvo bolj in bolj prebuja. Nekaj čisto novega je tudi klicanje laikov k sodelovanju s Cerkvijo

in njihova odgovornost za to delo. V vseh pogledih je konstitucija nekaj modernega, čast koncila in sodobne Cerkve.

5. Dekret o družbenih obcilih, „Inter Mirifica“, je bil izdan 4. decembra 1963 obenem z liturgično konstitucijo. V primeri z drugimi dokumenti ne dosega njihove višine. Kritika mu je očitala, da je abstrakten, presplošen, da bi bil lažko bolj razgiban in bogatejši. To bi se najbrž tudi zgodilo, če bi izšel šele ob koncu koncila, ko je razpravljanje postalo pomembnejše in živahnije. Tako se pa ta odlok povečini ozira na preteklost in ponavlja, kar je bilo že povedano, in ne gleda zadosti v bodočnost.

Dekret se deli v dve poglavji. V prvem govori o moralnosti obveščevalnih sredstev in vseh tistih, ki jih uporabljajo. Tudi umetnost in njeni stvaritelji so podvrženi moralnim zakonom. V drugem poglavju govori, kako naj Cerkev uspešno uporablja ta sredstva pri apostolskem in pastoralnem delu.

Obveščevalna sredstva, kakor radio, televizija, film, tiskana beseda so silno vplivna; oblikujejo in ustvarjajo javno mnenje. Po teh sredstvih naj bi bila prikazana vsa idejna veličina in globna Cerkve in vere, vse njeno duhovno bogastvo. Ustanovila naj bi se družba za katoliško filmsko produkcijo, ki naj bi izdelovala in prinašala verske filme, svetniške like v borbi za popolnost, filme iz cerkvene zgodovine, kjer naj bi bile njene napake objektivno prikazane; socialne filme (zakaj je bogastvo vedno idealizirano?); filme, ki bi pokazali laž diktatorstva, preganjanja, komunizma itd. Zadosti je stvarine, katero bi lahko obdelali in podali ter tako pomagali človeštvu v rasti k dobremu.

6. Dekret o ekumenizmu, „Unitatis Redintegratio“, je bil izdan 21. novembra 1964. Ko so različne komisije prihajale s svojimi delnimi predlogi, je koncil odločil, naj se vsi združijo in naj kardinal Bea priredi poseben dekret o ekumenizmu.

Dekret je nekaj novega in sodobnega. Z njim se začenja nova doba v Cerkvi. Dekret govori o ločenih bratih, nekatoliških kristajnih, ne zviška in z obsojanjem (imena heretiki in shizmatiki so opuščena), marveč s priznanjem krivde na obeh straneh in z razumevanjem. Prizna dobrine, ki jih imajo, obžaluje napake, ki so bile storjene. Ne govori o dogmatičnem povratku k Rimu, marveč o povratku in usmeritvi h Kristusu.

Začno naj se razgovori o možnem sodelovanju in vrše naj se na novi višini. Že ustanovitev tajništva za pospeševanje združenja vseh kristjanov je nekaj velikega.

Prvo poglavje govori o principih ekumenizma, o Kristusu ustanovitelju Cerkve, ki je edina, ena in ima v Petrovem nasledniku svojega poglavarja. Cerkev je znamenje med ljudstvi. V tej Cerkvi so bili razdori že od začetka. Krivda je na obeh straneh. Ekumensko gibanje jih skuša odpraviti. Krivične obdolžitve naj se pozabijo in začno naj se razgovori med zastopniki o nauku in življenju kristjanov. Sodelovanje naj se vrši z molitvijo, zgledom in svetim življenjem. Drugo poglavje govori o izvrševanju ekumenizma. Potrebna je notranja spreobrnitev, samo zunanje sodelovanje ne bo prineslo združitve. Odpuste naj drug drugemu, moliti je treba in brate spoznati po študiju. Tretje poglavje govori o krščanskih skupinah, ki so ločene od rimsko apostolskega sedezja. Najprej je govora o vzhodnih Cerkvah, kjer se omenja njihovo duhovno bogastvo, liturgija in češčenje Marije. Vse poziva k razgovoru in na delo za

združitve. Nato govori o Cerkvah in krščanskih skupinah na zapadu, o anglikanizmu in različnih protestantskih skupinah, ki so ločene od rimske Cerkve. Med njimi in nami so velike razlike, največje v razlaganju razodete resnice. O ten razukah naj bi med seboj razpravljali.

Nobenega dvoma ni, da se je z ekumenskim gibanjem začelo nekaj velikega, in če vsa znamenja ne varajo, bo to gibanje rastlo iz dneva v dan.

7. Dekret o vzhodni katoliški Cerkvi, „*Orientalium Ecclesiarum*“, ki je bil razglašen 21. novembra 1964, je dopolnilo k prejšnjemu dekretu o ekumenizmu.

Priznava in poudarja vzvišenost vzhodnih obredov, ki so enakovredni obredom zapadne Cerkve. Priznava obstoj in pravice vzhodnih Cerkva in obnavlja njihove stare pravice, ki naj se urede časovnim potrebam primerno. Omenjene so pravice patriarhov in navade pri delitvi zakramentov.

Vzhodne Cerkve naj bodo most med katoliško Cerkvijo in ločenimi vzhodnimi brati. Dekret priznava enakost vzhodne tradicije s katoliško, ogiblje se vsega, kar bi moglo žaliti, vsakega napačnega izraza, in priporoča razgovore z ločenimi brati ter življenje po veri in molitev.

Lahko rečemo, da je ta dekret ponujena roka vzhodnim bratom in stegnjena v pozdrav.

8. Dekret o škofovski pastoralni službi v Cerkvi, „*Christus Dominus*“, je zopet eden od najvažnejših dokumentov, ki jih je koncil objavil. Med prvim in drugim vatikanskim koncilom tvori most, ker je prvi razpravljajal samo o primatu, drugi pa nadaljeval z razpravljanjem o škofovski oblasti in o njihovi pastoralni službi. Izšel je 28. oktobra 1965 in po temeljitem in kritičnem razpravljanju, pri čemer je dobil novo ime, nov obseg in nove poudarke, zrasel iz prvotnega osnutka v pomemben dokument, ki z velikopoteznostjo in preciznostjo kaže na veličino in važnost škofovske službe.

Dekret najprej opredeljuje pojem škofovstva in ponovi, kar je bilo že povedano v konstituciji o Cerkvi. Važnost te ugotovitve smo že poudarili. Škofje s papežem vred tvorijo apostolski zbor in vsak škof je s posvečenjem sprejet vanj. To zborna oblast škofje skupaj s papežem izvajajo po celem svetu. Praktično bo izvajana po sinodi škofov. Škofje se bodo tako še posebej zanimali za misijonsko delo po svetu. V lastni škofiji ima vsak škof redno, pravo in neposredno oblast. V pridržanih zadevah se je treba obrniti na papeža, kateremu pomaga rimska kurija, ki bo po želji škofov reorganizirana in bolj opremljena za sodobne potrebe.

V drugem poglavju dekret opisuje škofa kot dobrega pastirja, ki pozna svoje in skrbi zanje. Njegov lik in zlasti še njegovo pastoralno delo je osvetljeno od vseh možnih strani. Škof je Kristusova priča pred vsem svetom, zato mora oznanjati evangelij na sodoben način, za sodobne potrebe. Pospešuje naj razgovore z družbo, v kateri živi, skrbi naj za katehezo in katehetsko izobrazbo, da bodo vsi spoznali in živeli velikonočno skrivnost. Skrbi naj za svoje duhovnike, za njihovo duhovno, intelektualno in materialno dobro in jih ljubi. Zanima naj se za ločene brate, različne oblike apostolata, za begunce, priseljence, mornarje, osebe na letališčih in celo za cigane. Nadalje govori dekret še o mejah škofije, o pomožnih škofih, o škofijski kuriji in svetih ter o kleru in redovnikih.

V tretjem poglavju so omenjene še sinode, škofovske konference in nacionalni koncili; nazadnje je nekaj omenjeno o provincah in medškofijskih odnosih.

Iz vsega dekreta diha nov duh. Po videzu je bila vsa oblast v Cerkvi cen-

tralizirana v papežu in rimski kuriji. Po tem dekretu je bilo ugotovljeno pravo stališče škofov v Cerkvi glede na celotno Cerkev in na posamezno Cerkev, ki jo vsak škof sam vlada. Pastoralna škofovska služba je orisana in označena najbolj sodobno. Iz vse njegove osebnosti in dela naj diha Kristusova ljubezen, ki naj bo „pripravna za vsako dobro delo“ (2 Tim 2, 21).

9. Dekret o vzgoji duhovnikov, „Optatum totius“, izdan 28. oktobra 1965, spada po važnosti v sklop velikih koncilskih konstitucij o Cerkvi in o Cerkvi v modernem svetu. S temeljito vzgojo, v današnjih dneh poglobljeno, bo mogla Cerkev doseči svoje cilje. Osnovno teološko in duhovno izobrazbo je ukazal že Tridentinski koncil, kar so potrebe časov narekovala. Kasneje je Cerkev dodajala nove odloke in pobude za boljšo vzgojo v semeniščih. Vzgoja duhovnikov ni ostala potrebami in jo dvigniti do prave odličnosti.

nekaj statičnega. Drugi vatikanski koncil jo hoče spraviti v sklad z sodobnimi

Najprej govori dekret o poklicih, ki naj jih že življenje v družini pospešuje in tudi vzdusuje v družbi. Vsi, katoliške organizacije, učitelji in drugi, naj jih bude in uporabljajo pri tem že znana in preizkušena sredstva: molitev in zatajevanje. V semenišče naj kandidati vstopajo popolnoma prostovoljno in s pravim namenom. Vzgoje naj se v resnične dušne pastirje po zgledu Jezusa Kristusa, v brate in prijatelje Kristusove, ki živijo velikonočno skrivnost in včlanjajo vernike vanjo. Vzgoje naj se v krepstne, zrele moške, ki jih odlikuje odkritosrčnost, skrb za pravico, zvestoba, skromnost, obrušeno obnašanje združeno z ljubeznijo; imajo naj srce za uboge, bolne, zgubljene in neverne. Breme celibata naj se jim razloži v vsej jasnosti in naj se jim prav nič ne prikriva. Nauče naj se žrtvovati in moliti, ker je čistost božji dar.

Ves filozofski in teološki študij naj bo bolj sodobno urejen, obogaten z novimi znanstvenimi pridobitvami, zlasti v pastoralni. Pouk v sv. pismu in liturgiji mora zavzemati prvo mesto; sploh jih mora ves študij voditi v skrivnost Kristusovo. Kandidatje naj se usposobijo za dialog s svetom in postanejo naj uspešno orodje Kristusovo za današnje dni.

V dekretu je opisana vzgoja duhovnikov v idealne, odlične in sodobne dušne pastirje. Oblikujejo naj se po podobi Usmiljenega Samarijana in hodijo naj po njegovih stopnjah. Lečijo naj, opremljeni z najmodernejšimi duhovnimi sredstvi, vse različne bolezni in rane današnjega sveta. Če pomeni Tridentinski koncil začetek te urejene duhovniške vzgoje — pred tem koncilom take vzgoje ni bilo — potem pomeni drugi vatikanski koncil v tem pogledu višek. Cerkev se pač zaveda, da brez izobraženih in odličnih duhovnikov ne bo veliko dosegla in da svoje naloge ne bo mogla uspešno vršiti.

10. Dekret o obnovi redovniškega življenja, „Perfectae caritatis“, izdan 28. oktobra 1965, zasleduje isti cilj kot gornji odlok o duhovniški vzgoji, obnovo redovniškega življenja. Življenje po evangeljskih svetih je nadvse dragocena vrednota. Čim bolj se človek, poklican v red (svetost je že tako za vse ljudi), pred Kristusu in mu posveti svoje življenje, tem globlje postane življenje Cerkve in tem lepše sadove rodi apostolsko delo.

Dekret priporoča redovnikom dvoje: obnovo (renovatio) in prilagoditev (adaptatio). Brez notranje obnove zunanja prilagoditev ne bo uspešna. Za obnovo podaja najprej različna navodila, tako hojo za Kristusom in stalen povratek k virom duhovnosti. Poleg tega priporoča vsem redovnikom, tudi kontemplativnim redovom in sestram, primerno in pametno prilagoditev pravil in načina življenja za sodobne čase.

Po redovnikih, po njihovem zglednem življenju, naj luč Kristusova, v nepokvarjeni veri, čisti ljubezni do Boga in do bližnjega, v objemu križa in trdnem upanju v prihodnjo slavo, sije vsemu svetu. Vzvišenost in lepota redovniškega poklica je s tem v dekretu živo podana in ogreje dušo in srce.

11. Dekret o laiškem apostolatu, „Apostolicam actusitatem“, objavljen 18. novembra 1965 je prinesel popolnoma novo gledanje na sodelovanje laikov v Cerkvi in podal nove vidike o njihovi dejavnosti. Laiki so bili do zadnjega, če morda izvzamemo njihovo udeležbo pri Katoliški Akciji, molčeca Cerkev. Nihče ni govoril o njihovi odgovornosti pri delu in rasti Cerkve.

Po zamisli Pija XI. o Katoliški Akciji so laiki v njej soudeleženi pod vodstvom hierarhije pri apostolskem delu. Pij XII. je poudaril apostolski pomen tudi drugih organizacij. Janez XXIII. je v encikliki „Mater et Magistra“ označil popolno udeležbo in odgovornost vseh laikov pri apostolskem delu.

Dekret razvija osnovno teologijo o laištvu in njihovem apostolskem delu. Dolžnost tega delovanja izvira iz zveze s Kristusom—glavo, iz zakramenta sv. krsta in birme. Vsak član mora pomagati pri rasti Kristusovega mističnega telesa. Vsi laiki so poklicani v „kraljevo duhovstvo“ (1 Pet 2, 4—10) in so božje ljudstvo. Njihova naloga je ista, kot jo imajo duhovniki: učeniška, posvečevalna in vodilna. O razliki med laiško in hierarhično službo, ki je seveda bistvena, ne govori veliko, pač pa poudarja dejstvo, da smo vsi skupaj božje ljudstvo. Nekaj vprašanj še ni rešenih in bodo še zorela, preden bodo odločena.

Dalje govori dekret o oblikah in področju laiškega apostolata in oblikovanju laičnih apostolov, o notranjih razlogih apostolata (dogmatično) in zunanjih odnosih laičnega apostolata (juridično) do hierarhije in drugih organizacij.

S tem dekretom so torej tudi laiki dobili svoj glas v Cerkvi. V obraz Cerkve je bila zarisana nova poteza. Cerkev je s tem opustila svojo aristokratsko zadržanost in se sklonila k ljudstvu. Dvignila ga k sebi in ugotovila, da smo vsi skupaj eno božje ljudstvo, eno telo in vsi skupaj odgovorni za njegovo rast in prospek. Do zadnjih dni nista ne dogmatika ne kodeks imela kaj posebnega povedati o laikih. Odslej bo seveda drugače.

12. Dekret o duhovnikih, „Presbyterorum Ordinis“, je bil objavljen 7. decembra 1965. Kot vsi drugi dokumenti je tudi ta doživel pri koncilskem razpravljanju svoje popravke in poglobitev. Koncil je odličnost duhovskega stanu in njegovega dela tako lepo in popolno orisal, kot ga še ni do zdaj nobena papeška izjava katerih ni malo, in noben prejšnji koncil.

Najprej postavi dekret duhovnika v pravi odnos do tistih, ki so nad njim in pod njim, ter ugotavlja njegov dogmatični položaj. Do zdaj je veljalo, da je duhovništvo zakrament zase in duhovnik vzet iz ljudstva in dvignjen nadnje in odločen za kult. Koncil ugotavlja nekaj novega: da je samo eno duhovništvo in duhovnik s škofom vred udeležen na njem. Škof ga poseduje v polni meri, duhovnik v manjši in je škofov sodelavec. Dalje je duhovnik res vzet iz ljudstva, pa ne ločen od njega, marveč posvečen zato, da mu služi. Za rast Cerkve je osebno odgovoren.

Svojo službo opravlja z oznanjevanjem božje besede, ki ne sme biti abstraktno in splošno, marveč konkretno in naslonjeno na sv. pismo. Zanima naj se za vse ljudi: mladino, poročene, starše, bolne, umirajoče; svoje vernike naj oblikuje v krščansko občino. Drugi del tega poglavja govori o razmerju na zunanaj. Škof naj v duhovnikih vidi svoje brate in prijatelje; duhovniki pa naj usta-

nove svoj senat, ki jih bo pred škofom zastopal. Škof in duhovniki morajo biti tesno povezani prav zaradi apostolskega dela; gojiti morajo bratovsko ljubezen in drug drugemu pomagati. Vernikom je duhovnik oče in učitelj; zato naj jim predseduje, pa obenem tudi prizna čast laišтва in njihovo svobodo. Kot dober pastir naj gre za zgubljenimi in odpadlimi.

Tretje poglavje govori o duhovnikovi svetosti, za katero si mora še posebej prizadevati. Duhovnik predstavlja na poseben način Kristusovo osebo. Svetost napravlja njegovo službo učinkovito, in tudi služba sama, če jo neumorno in zvesto opravlja, v duhu Kristusovem, ga bo posvetila. Mašo naj opravlja vsak dan, zakramente naj deli vselej, kadar jih verniki potrebujejo. Molitev ga bo privedla v skrivnost Kristusovo.

Duhovniška svetost obstaja v tem, da pri delu ne išče sebe, marveč voljo Njega, ki ga je poslal. Zavest lastne slabosti ga ohranja ponižnega. Služi naj v pokornosti, kar ga bo vodilo k zrelejši svobodi. Velika odlika duhovništva je krepkost vzdržnosti. Celibat in duhovništvo sta v mnogih ozirih v najlepšem soglasju. Duhovniki so tako z nedeljenim srcem privezani na Kristusa in na delo zanj ter tako postanejo njegov živ zgled in znamenje prihodnje slave. Žrtve celibata naj prinašajo velikodušno in odkritosrčno. Mogoče je biti čist, treba je le prositi za zvestobo in uporabljati že vsa znana in že zdavnaj preizkušena sredstva. Dalje naj duhovniki nikar ne navezujejo svojega srca na dobrine tega sveta, najti morajo pravo ravnovesje med njimi in med seboj.

Sredstva za posvečenje, ki so nazadnje omenjena, so znana.

Tudi če dekret ne bi rekel nobene besede o duhovniku Usmiljenem Samarijanu in dobrem pastirju, živi podobi Kristusovi, sije iz tega velikega dokumenta veličastna in vzvišena njegova podoba. Duh božji je v njegovih služabnikih in ne bodo omagali, ker je Bog vedno z njimi!

13. Dekret o misijonskem delovanju, „Ad gentes“, je bil sprejet 7. decembra 1965 z največjo večino glasov. Prvotni osnutek je bil večkrat predelan, in ko je neki misijonski škof zborovalcem zaklical, da je videti predloženi osnutek kot „ossa arida“, so dodali še tri poglavja in pokazali na vitalnost in važnost misijonskega dela.

Najprej dekret misijonsko delo teološko utemeljuje; ugotavlja, da v Cerkvi še ni zadosti živega zanimanja zanj in za spreobrnitev sveta. Poudarjeni so zlasti nekateri novi vidiki. Kristus je prišel odrešit vse človeštvo in vse človeštvo naj po božjem načrtu postane božje ljudstvo in se pridruži Telesu Kristusovemu. Odgovornost za misijonsko delo ne nosi samo papež, marveč tudi vsi škofje in laiki. Vsa Cerkev je misijonska. Laiki so prav tako udeleženi pri tej dolžnosti; vsak član mora pomagati pri rasti Cerkve. Ta obveznost je za vsakega fundamentalna. Naj vsakdo sliši glas vpijočih po pomoči.

Popolnoma nove zamisli so bile sprejete v ta dokument, kakor npr. o narodnih jezikih pri liturgiji v misijonih, obnova diakonata, načrtno delo v misijonih, sodelovanje misijonarjev, nove naloge škofovskih konferenc itd.

Misijonsko delo Cerkve je veliko poslanstvo in ena največjih potreb. Štiri petine človeštva še tava v temi. Dekret je skušal zajeti misijonsko delo v celoti, pokazati na nove vidike in tako dodati nekaj k ekumenskemu sijaju Cerkve. Cerkev se s tem sklanja k najbolj ubogim in zapuščenim. Prinesti jim hoče Kristusovo luč in bogastvo, v katero je čisto naravno vključena tudi civilizacija. Vse človeštvo hoče pripeljati k Bogu in postati „Mati vseh ljudstev“.

14. Izjava o krščanski vzgoji, „Gravissimum educationis“, objavljena 28. oktobra 1965, govori o nekaterih osnovnih principih krščanske vzgoje. Ugotavlja, da jih bo morala pokoncilska komisija za ta predmet šele razviti. Izjava kratko ponavlja to, kar je bilo že preje večkrat obravnavano, o pravici posameznikov do vzgoje, o starih, krščanski moralni in verski vzgoji, državi in Cerkvi, katoliških šolah, učiteljih, višjih šolah in povezanosti z drugimi ustanovami itd.

Poudarek izjave je na dejstvu, da Cerkev noče stati ob strani v tako važni zadevi, kakor je krščanska vzgoja, marveč hoče narediti krščansko vzgojo za podlago vsega človeškega življenja in ravnanja.

15. Kratka izjava o odnosih Cerkve do nekrščanskih verstev, „Nostra aetate“, izdana 28. oktobra 1965, je važen koncilski dokument. Prvič v zgodovini Cerkve se je zgodilo, da se je Cerkev z of. c. listino obrnila na drugoverce: Mohamedance, Jude in druge (besede pogani ni v izjavi), jih nagovorila, jim ponudila roko in jih povabila na razgovor. Govori o Bogu, ki je naš skupen začetek in cilj, v katerega vera nas vse povezuje. Edinost in medsebojno prijateljstvo je treba graditi in gojiti ter ohranjevati vrednote, ki so nam vsem skupne. Tudi tisti, ki so zunaj, so v neki zvezi s Cerkvijo, ker Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo. Judom je Cerkev še posebej hvaležna, ker je izšla iz njihove srede. Sedanji Judje ne nosijo krivde za Kristusovo smrt.

Ta sklonitev k neznanim, zančevanim, zaostalim, kulturno nerazvitim, neciviliziranim, tudi divjim ljudstvom je nekaj edinstvenega. To je poteza sodobne Cerkve, ki vidi v vseh ljudeh svoje brate. Cerkev je s tem razkrila svoje srce, ki ljubi prav vse in išče tudi v ljudeh brez kulture poteze bogopodobnosti.

16. Izjava o verski svobodi, „Dignitatis humanae“, ki je bila objavljena 7. decembra 1965, je tudi eden med najvažnejšimi koncilskimi dokumenti. Ni dvoma, da je bila od vseh predlogov najbolj ostro kritizirana in predebatirana. Razpravljanje se je v glavnem vrtele okrog vprašanja o zmoti, ki nima pravice do obstoja. Ta princip je pravilen, toda tudi drug princip, o svobodi vesti, ki je vsak posameznik posejduje, je resničen. Svoboda vesti je osnovana na vzvišenosti človeške osebe (in dignitate personae humanae), v osebnih človekovih pravicah. Slovenski izraz „svoboda vesti“ lepše in pravilneje izraža te pravice kot pa izraz „verska svoboda“, zato rajši govorimo o svobodi vesti. Nihče nima pravice kratiti človeku to svobodo, človek se mora in sme svobodno odločati za Boga. V vseh časih je Cerkev to učila. Zmota res nima pravice do obstoja, toda tisti, ki se moti, ima osebno svobodo, se je držati, če je prepričan o njeni resničnosti; seveda obveznost iskati resnico še ostane.

Dokumentu se pozna, da ga je v glavnem sestavljaj ameriški jezuit John C. Murray, S. J. škof De Smedt je v svojem poročilu podal štiri važne razloge, zakaj naj koncil poda svojo izjavo o svobodi vesti: 1. Zaklad Kristusove resnice, ki je bil dan Cerkvi, potrebuje pojasnitev in obrambo. 2. Polovico gloveštva ječi pod materialističnim ateizmom, ki mu jemlje versko svobodo. 3. Na svetu morajo ljudje različnih verskih prepričanj skupaj živet. 4. Pomanjkanje take izjave bi vzbudilo sumničenje, da Cerkev odobrava zatiranje verske svobode pri vseh drugih, razen pri sebi.

Ta koncilski izjava je brez dvoma velikanskega pomena. Vsaka država mora izvajati versko strpnost, toleranco, ker mora ščititi svobodo svojih podložnih. Po tej izjavi tudi Cerkev soglaša s to toleranco in priznava ne „zmoto“, marveč osebno svobodo posameznika kot nekaj nedotakljivega in svetega.

S tem je Cerkev podala roko vsem drugovercem, pokazala svojo milostljubnost, velik smisel za sožitje in sodelovanje med vsemi ljudmi. Aristokratski,

separatistični, izolacijski in individualistični značaj Cerkve ter njena samozavest in drugo, kar je s tem v zvezi in se je Cerkvi očitalo, je zdaj odpadlo. Ni več ne heretikov in shizmatikov, odpadnikov in poganov, vsi smo bratje in eno ljudstvo na svetu, čeprav ne še vsi v najvišjem pomenu božje ljudstvo. Cerkev je postala bolj humana, ponižna in sprejemljiva za vse ljudi.

Zaključek

Ob vsem tem vidimo, da je koncil opravil ogromno delo. V živahnih in včasih zelo ostrih debatah je zarisal v obraz Cerkve nove črte in dal Cerkvi sodobno podobo. Vsakemu dokumentu se več ali manj pozna sodobnost. Vsa naročila in ukazi, napotki in namigi, zamisli in ideje merijo na to, kar smo rekli že v začetku: Cerkev naj bo v novem času resnična podoba usmiljenega Samarijana in Jezusa Kristusa, dobrega pastirja, ki je dal življenje za svoje ovce. Njegova lepota, vzvišenost, zled in vitalnost, „njegova večna moč in božanstvo“ (Rim 1, 20), ki je bila tako lepo odsevala tudi v liku papeža Janeza XXIII., je škofem zborovalcem stalno bila pred očmi. Njegov duh, duh Kristusov, je zdaj nekako utelešen v delu tega koncila. Škofje so popravljali in debatirali, tehtali in kritizirali, pa vedno imeli pred očmi veličastno vizijo sodobnosti Cerkve, aggrionamento Janeza XXIII.

Tako je tudi drugi vatikanski koncil dobil svojo posebno epohalno-monumentalno oznako: Cerkev se, kot se je sam božji Učenik Jezus Kristus, v ljubezni in dobroti sklanja k vsemu človeštvu in ga hoče pritegniti k sebi. Tak je bil Jezus Kristus, naš Odrešenik; tak je bil njegov namestnik Janez XXIII., taki so bili vsi, ki so zvesto hodili za Kristusom, in taka naj bo danes Cerkev po zamisli drugega vatikanskega koncila.

PRIHODNI MARIOLOŠKI KONGRES BO V FATIMI

V Fatimi na Portugalskem bo v poletju 1967 peti mednarodni mariološki kongres. Poznavavci nauka o Mariji se bodo z vsega sveta sešli zato, da bi razpravljali o tem, kako se je v krščanstvu začelo češčenje Matere božje in kako se je bolj in bolj razvijalo, ne da bi se oddaljilo od tistih temeljev, ki so podani v sv. pismu in z dejstvom, da je Sin božji iz Marije Device privzel človeško naravo tako rekoč za orodje našega odrešenja. Že sedaj so se začeli strokovnjaki na razpravljanje o tem pripravljati s temeljitim proučevanjem sv. pisma, starih krščanskih pisateljev, arheoloških spomenikov in ikonografije (raziskovanja svetih podob). Pozornost bodo obračali tudi na odnose med krščanskim češčenjem Matere božje in poganskimi kultu (veliki zadavni strokovnjak J. Daniélou je že doslej proučeval

to vprašanje in pokazal, kako neutemeljeno je trditi, da Marijino češčenje izvira iz poganstva!), raznimi krivoverstvi in miti, ki so ponekod nastajali. Raziskovali bodo tudi prvotno zgodovino menišтва, kolikor je v zvezi s češčenjem Matere božje.

K udeležbi na kongresu so kot predavatelji povabljeni tudi vsi pravoslavni, anglikanski in protestantski izvedenci.

O Mariji bo ta kongres še posebej razpravljal pod vidikom zedinjenja vseh kristjanov. Objektivno je prebl. Devica Marija nedvomno Mati cerkvene edinstvi. Zdaj gre za to, da postane tudi dejansko — da jo kot tako vsi priznamo, kar priznavamo njenega Sina za srednika in vir vseh milosti, in da bi se moglo po Marijini priprošnji Kristusovo kraljestvo v dušah širiti vse bolj učinkovito kakor doslej.

Seznam prepovedanih knjig (Index)

Kongregacija za verski nauk je o tem izdala sledečo objavo:

Po objavi apostolskega pisma, ki se začneja z besedami „Integrae servandae“, izdanega po lastnem nagibu dne 7. dec. 1965, so svetemu sedežu dospe-la premnoga vprašanja glede seznama prepovedanih knjig, ki ga je doslej upo-rabljala Cerkev po božjem naročilu v zaščito neokrnjenosti vere in morale.

Kot odgovor na omenjena vprašanja kongregacija za verski nauk po do-govoru s svetim očetom sporoča, da indeks obdrži svojo moralno moč, v kolikor vodi in uči vest kristjanov, da naj se po zahtevi samega naravnega prava va-rujejo tistih spisov, ki bi mogli škodovati veri in morali; nima pa indeks več moči cerkvenega zakona z dedanimi kaznimi.

Zato Cerkev zaupa zreli vesti vernikov, zlasti še katoliških pisateljev in iz-dajateljev in tistih, ki se trudijo s poukom mladine. Najtrdneje pa zaupa budni skrbi takó posameznih ordinarijev kot škofevskih konferenc, katerih pravica in dolžnost je, da škodljive knjige nadzirajo in preprečujejo in, če treba, tudi ob-sodijo in zavrnejo.

Sveta kongregacija za verski nauk si bo po navodilu apostolskega pisma „Integrae servandae“ in odlokov II. vatikanskega koncila prizadevala obveščati ordinarije katoliškega sveta glede presojanja izdanih del, glede pospeševanja zdrave kulture nasproti kvarni in bo v ta namen sodelovala tudi z instituti in univerzami.

Če pa bodo izšli na kakršen koli način nauki in mnenja, ki bodo naspro-tovali načelom vere in nramnosti, in ne bodo njih avtorji, ko bodo vljudno po-zvani, da jih popravijo, tega hoteli storiti, bo sveti sedež uporabljal svojo pra-vico in bo take spise tudi javno obsodil, da bo tako dovolj močno poskrbljeno za blagor duš.

Končno bo primerno poskrbljeno, da bodo verniki zvedeli za sodbo Cer-kve o izdanih delih.

Dano v Rimu, v poslopju sv. oficija, dne 14. junija 1966.

Alfred kard. Ottaviani, lr.,
proprefekt kongregacije za verski nauk

P. Parente, lr.,
tajnik

K tej objavi je dne 15. junija 1966 v L'Osservatore Romano napisal P. komentar z naslovom: Nova navodila za zaščito vere in morale v tisku, ki ga objavljamo:

Cerkev je od prvih stoletij dalje vedno čutila za svojo dolžnost, da brani vero in moralo svojih sinov po naročilu svojega božjega Ustanovitelja, ki ji je zaupal poslanstvo, da na svetu uresniči božje kraljestvo za zveličanje vseh ljudi.

Zgodovina Cerkve je polna borbe proti teoretičnim in praktičnim zmotam, da bi tako bila zavarovana neokrnjenost vere in morale.

Z odkritjem tiska se je ta nevarnost še povečala in zato se je Cerkev mo-rala zateči k učinkovitejšim sredstvom v obrambo neokrnjenosti vere.

Tako je nastal seznam (indeks) prepovedanih knjig, ki je bil skozi štiri sto-letja sredstvo nadzorstva in obrambe proti tiskanim zmotam. Bil je koristno sred-stvo, sedaj ob vedno bolj naraščajoči poplavi tiska pa je vedno manj primeren.

Danes bi bilo zelo težko zasledovati svetovni tisk in ga ocenjevati v posamez-nih delih po ratanem seznamu tistih del, ki so škodljiva in nevarna za vero in nramnost, pa čeprav se je zasebno in družbeno psihološko ozračje spremenilo.

Srečno vladajoči papež Pavel VI, ki s spoštovanjem in obrambo doktrinalnega in moralnega izročila modro združuje tudi čut za probleme sodobne vesti, je v motupropriju „*Integrae servandae*“ z dne 7. decembra 1965, ko je upošteval tudi želje koncilskih očetov, prenovil ureditev in duha stare kongregacije svetega oficija. Obdržal ji je nalogo nadzorstva in obrambe neokrnjenosti vere in nranosti, ublaži lpa je ostrost in dal kongregaciji pozitivno in pastoralno metodo.

Papež je določil, da naj obnovljena kongregacija, preden bo kako knjigo obsodila, stopi v stik s pisateljem, naj upošteva okolje, v katerem je knjiga nastala, posluša mnenje škofov in naj le v skrajnem primeru knjigo tudi formalno obsodi.

V papeškem dokumentu „*Integrae servandae*“ ni omenjen indeks, ki je bil doslej del ureditve svetega oficija; iz tega se dá sklepati, da indeksa kot takega ne bo več.

Vendar pa so mnogi škofje spraševali sveti sedež glede usode indeksa. Na ta vprašanja, ki so upravičena, odgovarja današnje poročilo v L'Osservatore Romano, ki ga je podpisal kardinal A. Ottaviani, proprefekt kongregacije za verski nauk, še prej pa ga je odobril sveti oče.

Sporočilo predvsem izjavlja, da indeks danes nima več pravne veljave cerkvenega zakona z dodanimi sankcijami zoper prepovedane knjige in tiste, ki jih berejo, hranijo ali širijo; v polni veljavi pa ostane njegov pomen in njegova moralna vrednost v tem smislu, da vsako krščansko vest opozarja na dolžnost, izogibati se tudi po zahtevah naravnega prava branja knjig, ki so nevarne za vero in nranost.

Kdor premišljeno dela drugače, greši, četudi zaradi tega ne zapade cerkveni kazni.

Zato Cerkev opozarja na dozorelo vest vernikov (bravcev, pisateljev, izdajateljev, vzgojiteljev), predvsem pa zaupa budni skrbi škofov in škofovskih konferenc, ki imajo pravico in dolžnost, čuvati vero in nranost svojih vernikov s tem, da nadzirajo, preprečujejo in, če je potrebno, tudi obsojajo slab tisk.

Prva naloga je torej zaupana krajevnim škofom, ki so poklicani, da delajo na lastno pobudo po cerkvenih zakonih.

V središču pa bo kongregacija za verski nauk, ki se bo na podlagi določil motuproprija „*Integrae servandae*“ in navodil II. vatikanskega koncila povezala s škofi, da jim bo pomagala pri kontroli tiska.

Nasprotno pa bodo škofovske konference po lastnih doktrinalnih komisijah sodelovale in bodo povezane s kongregacijo za verski nauk, ki se bo okoristila tudi z bogatimi zaključki katoliških univerz in drugih institutov.

Na ta način bodo sveti sedež in škofje delovali učinkovito in v soglasju, da tako zajezi nevarnost in pospešujejo zdravi nauk.

Ali torej ne bo več slovesnih obsodb kot nekoč, ko je bila kaka knjiga dana na indeks?

Sporočilo opominja, da si sveti sedež po zahtevah naravnega prava in božjega naročila pridržuje pravico javno obsoditi knjigo, ki žali vero ali nranost. Tega pa ne bo storil, ne da bi prej pozval pisatelja, naj knjigo izboljša, in le, če bo pisatelj to odklonil.

Ostane še problem obveščanja klera in vernikov o sodbi Cerkve o tiskanih publikacijah, in o miselnih tokovih različnih dežel.

Tej zadevi bodo ustregli z izdajanjem informacijskega glasila v tisku, kar še proučujejo.

Protokol o pogovorih med predstavniki SFRJ in predstavniki Svetega sedeža

Zato, da bi se odnosi med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in katoliško Cerkvijo uredili, so se predstavniki vlade Socialistične federativne republike Jugoslavije in Svetega sedeža pogovarjali v Rimu od 26. junija do 7. julija 1964, v Beogradu od 15. do 23. januarja in od 29. maja do 8. junija 1965 ter ponovno v Rimu od 18. do 25. aprila 1966.

I.

V splošnem okviru vprašanj, ki so bila predmet pogovorov, so predstavniki vlade SFRJ izrazili naslednja stališča jugoslovanske vlade:

1. Načela, na katerih je v SFRJ zasnovana ureditev pravnega položaja verskih skupnosti in ki jih zagotavljajo Ustava in zakoni SFRJ, so svoboda vesti in svoboda vere; ločitev Cerkve od države; enakost in enakopravnost vseh verskih skupnosti; enakost pravic in dolžnosti vseh državljanov, ne glede na vero in izpovedovanje vere; svobodo ustanavljanja verskih skupnosti, priznanje svojstva pravne osebe verskim skupnostim.

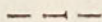
Vlada SFRJ zagotavlja katoliški Cerkvi v Jugoslaviji, v okviru teh načel, svobodno opravljanje verskih zadev in verskih obredov.

Pristojni organi družbeno-političnih skupnosti, (občina, okraj, pokrajina, republika, federacija) zagotavljajo vsem državljanom, brez kakršnihkoli razlik, dosledno uporabo zakonov in drugih predpisov, s katerimi je zavarovano spoštovanje svobode vesti in svobode izpovedovanja vere, ki je zagotovljeno z Ustavo Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Vlada SFRJ je pripravljena proučiti primere, za katere bi Sveti sedež menil, da je potrebno, da jo v zvezi s temi vprašanji opozori.

2. Vlada SFRJ upošteva pristojnosti Svetega sedeža pri opravljanju jurisdikcije nad katoliško Cerkvijo v Jugoslaviji pri spiritualnih vprašanjih, ki so cerkvenega in verskega značaja, kolikor ne nasprotujejo notranji ureditvi SFRJ.

Škofom katoliške Cerkve v Jugoslaviji bo tudi v prihodnje zagotovljena možnost vzdrževanja stikov s Svetim sedežem, meneč, da imajo takšni stiki izključno verski in cerkveni značaj.



Sveti sedež — ostajajoč pri zahtevah, katere je s svoje strani izrazil med pogovori v zvezi s popolno ureditvijo odnosov med katoliško Cerkvijo in SFRJ — je sprejel na znanje izjave o stališčih vlade SFRJ, ki so navedene v 1. in 2. točki.

II.

V splošnem okviru vprašanj, ki so bila predmet pogovorov, so predstavniki Svetega sedeža izrazili naslednja stališča:

1. Sveti sedež potrjuje načelno stališče, da se mora dejavnost katoliških duhovnikov pri opravljanju njihovih duhovniških dolžnosti odvijati v verskih in

cerkvenih okvirih in da v skladu s tem ne morejo zlorabiti svoje verske in cerkvene funkcije v namene, ki bi dejansko imeli politični značaj.

Sveti sedež je pripravljen proučiti primere, za katere bi vlada SFRJ menila, da je potrebno, da ga v tem pogledu opozori.

2. Sveti sedež — v skladu z načeli katoliške morale — ne odobrava in obsoja vsako dejanje političnega terorizma ali podobne kriminalne oblike nasilja, ne glede kdo jih stori.

V primeru, da bi jugoslovanska vlada ocenila, da so katoliški duhovniki sodelovali v akciji te vrste na škodo SFRJ, in smatrala za potrebno, da Sveti sedež na takšne primere opozori, je v skladu s tem Sveti sedež pripravljen proučiti ta opozorila zaradi podvzemanja postopkov in morebitnih ustreznih ukrepov, ki jih za takšne primere predvideva cerkveno pravo.

— — —

Vlada SFRJ — ostajajoč pri zahtevah, ki jih je s svoje strani izrazila med pogovori v zvezi s popolno ureditvijo odnosov med katoliško Cerkvijo in SFRJ — je sprejela na znanje izjave o stališčih, ki so navedene v 1. in 2. točki.

III.

Obe strani izražata pripravljenost, da se tudi v prihodnje, kadarkoli bosta smatrali za potrebno, medsebojno posvetujeta o vseh vprašanjih, ki so pomembna za odnose med SFRJ in katoliško Cerkvijo.

IV.

Vlada SFRJ je pripravljena, zato da se olajšajo nadaljnji medsebojni stiki, omogočiti bivanje apostolskemu delegatu v Beogradu, ki bi imel hkrati tudi funkcijo odposlanca pri isti vladi, s tem, da si s svoje strani zadrži pravico določiti svojega poslanca pri Svetem sedežu.

Sveti sedež je s svoje strani pripravljen sprejeti odposlanca vlade SFRJ in poslati v Beograd apostolskega delegata.

PAPEŽ PIJ XII. IN SLOVENCI MED ZADNJO VOJNO

V „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ od 7. marca 1966 je bila priobčena vrsta pisem, ki jih je papež Pij XII. med zadnjo vojno pisal raznim nemškim škofom. Med temi pismi je za nas Slovence važno pismo, ki je bilo naslovljeno na škofa Andreja Rohrachera, tedanjega kapitularnega vikarja za krško (koroško) škofijo. Datirano je s 15. oktobrom 1942:

Zadevni odstavek se glasi takole:

„O početju na slovenskem ozemlju smo poučeni. Zahvaljujemo se Ti za vse napore in žrtve, ki si jih dopri-

nesel za silno hudo preizkušane in posebej za dušnopastirsko brigo zanje; v pomirjenju Nam je, ko vemo, da se more nuditi duhovniška pomoč vsaj za najnujnejše verske potrebe. V znatno uteho je tudi za nas, ko slišimo, da je Tvojemu vztrajanemu privadevanju uspelo ustaviti vsaj izseljevanje slovenskih družin iz stare pokrajine Koroške. V ostalem moremo le moliti ter upati, da bo Bog v svojem usmiljenju ubogemu narodu napravil konec trpljenja. Pošiljamo našim slovenskim sinovom in med njimi delujočim duhovnikom prav poseben blagoslov.“

Nova pot (glasilo CMD), Ljubljana, april—junij 1965, štev. 4—5 (str. 145—288).

Modroslovje in bogoslovje. — Politika in religija. (J. Janžekovič): Razmišljanje o odnosu med komunistično državo in religijo. Navezuje na razpravo komuniste Zdenka Roterja, ki o isti temi in pod istim naslovom govori v Teorija in praksa 1965, 3. Razpravlja v novi poti ima značaj dialoga in so tako razumljivi tudi nekateri dokazi, ki so le bolj argumenta ad hominem. V tem smislu moramo umeti tudi besede našega krščanskega filozofa v tej razpravi: „Mislim, da ne bom povedal nobenega paradoksa, marveč preprosto resnico, če rečem, da bo sožitje med marksisti in kristjani tem pristraneje, čim bolj verni bodo kristjani, to je, čimbolj se bodo ravnali po Jezusovem evangeliju in čim boljši komunisti bodo marksisti, to je čimbolj nesebično se bodo trudili, da bi zgradili pravičen, človeškemu dostojanstvu primeren družbeni red.“ Če ne razumemo tako, bi ta izjava pomenila enostransko gledanje in naivno idealiziranje komunistične stvarnosti.

Nekaj misli o liturgični reformi (Stanko Cajnkar): Spominja tudi na prizadevanje slovenskega Mladinskega gibanja za liturgično poživitev in obnovo. O tem ugotavlja: „Misel liturgične obnove pa ni več zamrla. Mladinsko gibanje je usahnilo nekam samo od sebe. „Križ“, ki je bil naš ponos, smo s tako vneto urejevali, da je nehal izhajati. Nova pedagogika, če je je kaj bilo, je ohromela na dolgi poti od teorije do prakse. Krščansko socialni pokret je preživel celo dobo okupacije. V viharju mnogo radikalnejših socialnih

reform, ki so nastale pri nas po osvoboditvi, ni mogel ostati pri življenju kot samostojno socialno politično gibanje. Ideja pa se je prebila v nove čase in je zajela skoraj ves svet. Samo liturgično gibanje se je v celoti ohranilo in celo močno okrepilo. Sedaj ni več kot gibanje redkih mladih ljudi, danes je to splošna zadeva vse Cerkve.“

Cerkev in svet (povzetek predavanja, ki ga je imel pred koncilskimi očeti v Rimu 12. X. 1964 dominikanski teolog Yves Congar). Slavni teolog ima izredne zasluge za aggiornamento tega koncila in po njem Cerkve in je taka tudi globoka vsebina pričujočega predavanja.

Novim doktorjem teologije na pot (Stanko Cajnkar). Misli iz nagovorov ob promociji.

Blondelova trilogija, III. del: dejanje II (J. Janžekovič): Prikaz dela Blondelove filozofije.

Iz krščanskega sveta. — Pod tem zaglavjem so zbrana nekatera zanimiva poročila o današnjih poskusih dialoga med kristjani in ateisti, zlasti komunisti. Pričujoča poročila nosijo naslove: Bog danes, Ideološka koeksistenca, Verska shizma v Franciji, Katoličan in njegov neverni bližnjik, O verski svobodi. — V apološki ideologiji CMD moramo ločiti dvoje: na eni strani moderne smeri, ki jim je odobril in odprl na široko vrata tudi zadnji vatikanski koncil, na drugi strani sodelovanje s komunizmom skupine slovenskih katoličanov v odločilnem zgodovinskem trenutku, da mu je pomagala na oblast. To ni isto in bi bil sofistični absurd in ne le nekritičnost, vse spravljati pod plašč avtoritete zadnjega koncila.

Umetnost in leposlovje. — Dante (Alojz Rebula): Bogat esej zamejskega tržaškega profesorja o Danteju za 700-letnico njegovega rojstva, ki ga posveča spominu slovenskih dantologov Josipa Debevca in Alojzija Resa. Kljub sem pa tja težkemu stilu, pač zaradi nabitega bogastva in globine misli, bo branje prava paslastica za vsakega kulturnega zgodovinarja in kulturnega filozofa.

Postarani avto (Janez Kmet): Črtica bridko-smešne vsebine (tragičnost in ironičnost v disharmoniji).

Med 'novimi knjigami'. — Rimski misal. S sodelavci priredil dr. p. Metod Turnšek. Tretja izdaja. Izdala in založila Zadruga katol. duhovnikov SFRJ, Ljubljana 1965, str. 1253 + 26. — Franc Levce, Eseji, študije in potopisi. Slovenska matica v Ljubljani, 1965, str. 544. (Uredil dr. France Bernik). — Dobri pastir. Glasilo Udruženja katoliških svečnikov Fr. Bosne i Hercegovine, god. XIII-XIV. Sarajevo 1964, str. 488. — O vseh poročila in ocenjuje J. Gregorič.

Iz našega društvenega življenja. — Četrta redna seja Izvršnega odbora. — Novi okrajni odbori CMD. — Novi pokrajinski odbori CMD. — Priprave na naš sedmi občni zbor. — Izšel je Rimski misal.

Naši pokojniki. — Januš Golec, p. Ladislav Pintar OFM.

Zaključujejo kratke Društvene vesti.

Nova pot (glasilo CMD), Ljubljana, avgust-september 1965, šte. 7-9 (str. 289—448).

Ves obširni zvezek revije je posvečen zadnjemu vatikanskemu koncilu in je vse priredil glavni urednik revije dr. Stanko Cajncar. Snov je razdeljena v naslednja poglavja:

Čas med drugim in tretjim zasedanjem.

Otvoritev tretjega zasedanja.
Novosti tretjega zasedanja.

Koncilski vodstva.

Koncilski gostje.

Zborovanje tretjega zasedanja. — Poročila o obravnavanju posameznih shem na koncilu in to glavna in najobširnejša vsebina celotnega poročila.

Zadnji dnevi tretjega zasedanja.

Koncilske krize in njih pomen.

Konstitucija o Cerkvi in oba dekreta.

Ali se je koncilski atlas hierarhije kaj spremenil?

Po tretjem zasedanju.

Koncilske misli slovenskega teologa.
Opombe.

Nova pot (Glasilo CMD), Ljubljana 1965, šte. 10—12 (str. 449—579).

Na prvem mestu so priobčeni referati s sedmega občnega zbora CMD 21. in 22. sept. 1965 v Ljubljani:

Stanko Cnjkar, Dvajset let v svobodi. Ideološki govor.

(Opozorimo na nekatere značilnosti. Sodbo si naj ustvari vsak sam!). Zakaj to govori: „Kar sem povedal, ni novo. V vsakem ideološkem članku in v vsakem mojem slavnostnem govoru lahko najdete podobne misli. Če bi šlo samo zame ali za nekatere izmed nas, bi šel mimo teh starih resnic, čeprav obhajamo dvajsetletnico osvoboditve. Ker pa je v teh dveh desetletjih tudi v velikem svetu, prav posebej še v katoliški Cerkvi, katere služabniki smo, dozorela misel, ki je do konca potrdila pravilnost naše poti in odrešilnost našega gledanja na pravo bistvo krščanstva. sem moral vse to še enkrat povedati.“ (str. 460—461). — Kako se je ob komunizmu odločil on in kako Cerkev: „Mislim, da bi bilo zgrešeno, če bi znova postavil vprašanje, kako stališče bi bila morala Cerkev v taki situaciji zavzeti. Tako vprašanje danes ne vodi nikamor drugam kakor v močvirje vseh mogočih zamer. Mnogi kristjani so na to že davno odgovorili in so njihove rešitve znane. Tudi pri nas na Sloven-

ske smo to poskušali in marsikaj do-
gnali, celo mnogo pred drugimi. Doba
slovenskega katoliškega mladinstva in
krščanskega socializma še ni našla svo-
jega zgodovinarja. Upajmo, da se bo
to nam v prid končno vendarle zgodi-
lo“ (456—457). — V duhu dialoga svo-
je sodelovanje s komunisti imenuje „so-
delovanje z rojaki, ki jim je pomenila
svoboda vprašanje življenja in smr-
ti...“ O tem dalje govori, da je to
„bilo prav tak diktat vesti kakor zve-
stoba veri in Cerkvi. Danes je to men-
da že povsem nesporno, v letih strahot
in zmed pa ni bilo. Nedovoljenost sode-
lovanja, to je bil nož, s katerim so nam
pristaši krizarske vojne proti komuni-
zmu grozili, dokler niso zbežali, in še
potem. Moram povedati, da to zame ni-
koli ni bil problem“ (460). — V tem
sodelovanju so se jugoslovanski narodi
„človeško našli, čeprav so morali za-
radi sreče prihodnjih rodov biti sodniki
svojih lastnih rojakov“ (455). — Ko-
munizmu je pač „trda roka v notranji
in zunanji politiki življenjsko potreb-
na“ (456). — Ob razumevajočem dia-
logu s komunisti pa pravi o nekaterih,
ki so v katoliških vrstah drugače mi-
slili, da so „v času okupacije našli naj-
bolj neusmiljeni kristjani zavezniško
pomoč pri najbolj neusmiljenih rabljih
našega časa. Misli o odrešilnosti na-
silnih metod v borbi proti komunistom
in njihovim simpatizerjem, ki so nam
jih dan za dnem servirali razni stari
in mladi starci v svojih bojevitih gla-
silih, so dale našemu pojmovanju krš-
čanstva še večjo vrednost“ (458). —
Proslavlja svobodo, ki jo uživajo, in
on res govori svobodno; ob tem se vsi-
ljuje vprašanje o svobodi tistih, ki so
drugače mislili in jih ni več med živi-
mi, in tistih, ki še drugače mislijo in
tudi ta govor nanje spominja, pa mo-
rajo molče prenašati krivico, ker pač
ne spadajo v novi razred. — O svoji
mirni vesti ob usodni odločitvi med ko-
munistično revolucijo pravi: „Ne vem,
kako so naše odločitve in geste zapi-

sane v knjigi življenja, ki je božja last.
Vem pa, da je bila naša odločitev in
naša vnema za svobodo v skladu z našo
vestjo in s tem z vsem našim mišlje-
njem“ (460). (Seveda to ni dokaz ob-
jektivne pravilnosti v ravnanju, kakor
moramo tudi zmotno vest in osebo v
zmotnem prepričanju spoštovati. A če
se postavimo na to stališče, bi go-
vornik moral v duhu dialoga, ki ga
oznanja, spoštovati tudi vest tistih, ki
so prav tako mirno in s prepričanjem
drugače ravnali in še drugače misli-
jo.) — Nekatera vprašanja se komuni-
stičnim sodelavcem ne smejo zastavljati
in so jim metodično zgrešena in še več.
Tako vprašanje ali ne vidijo krivic, ki
se pod komunizmom gode prav duhov-
nikom in najboljšim vernikom. O tem
pravi: „Priznam, da me tako postav-
ljena vprašanja spravljajo v zadrego,
ker so do temeljev neiskrena in nič kr-
ščanska“ (460).

Sledi referat: Franc Perko, *Prva
slovenska metropolija in njen pomen za
Slovence*. Poročilo o političnih in ver-
skih razmerah ob ustanovitvi Metodove
nadškofije in o nagibih za ustanovitev
te slovenske nadškofije ter razmišlja-
nje o pomenu vsega za Slovence.

Maks Miklavčič, *Cerkvena središča
za Slovenijo do srede 18. stoletja*. O
poslanstvu Salzburga in Ogleja v naši
cerkveni zgodovini.

Maks Miklavčič, *Vloga slovenskih
škofij v zadnjih dveh stoletjih*. Zgodo-
vinsko nadaljevanje prejšnjega refera-
ta. Govori: 1. o graditvi in oblikovanju
škofij v jožefinski (začetni) dobi, 2. o
prebujanju slovenstva v predmarčni
(prehodni) dobi, 3. o razvoju slovenskih
škofij po l. 1848 (doba zorenja).

Jože Šavera, *Pogled na gibanja in
trenja med katoliško mladino na Slo-
venskem med obema vojnama*. Uvodna
opomba uredništva pravi ob objavi te-
ga referata, da „se s tem zgornji pro-
blem šele odpira in da ga bomo morali

kmalu dokončno obdelati". Pravi tudi, da to predavanje „ugodno dopolnjuje že govor ob grobu pesnika Toneta Vodnika, ki ga hkrati objavljamo“ (govoril Edvard Kocbek, gl. naprej). Referat sam se kratko dotakne mladinstva, katoliške akcije in stražarstva. — Predavatelj skuša še dosti mirno razpravljati o vprašanju, čeprav se ne more povsem odpovedati pikrim opazkam nasproti njemu nasprotnih stališč. Višek pri tem dosega v zadnji misli, ki z njo končuje predavanje: Moral je priti vihar, da je pometel vso navlako. V novih časih so se vremena zjasnila, svobodnejše smo zadihali in mogli uresničevati ideje, ki jih je prineslo mladinsko gibanje.

Janez Janzekovič, Naš dialog s sodobnim svetom. Mišljen je predvsem dialog s komunizmom. O tem zaključuje: „Koliko časa bo potrebno, preden bomo vsi uvideli, da je tudi s komunizmom možen in potreben dialog, ker se boji trudimo, da bi ustvarili tak svet, ki bi sičernemu človeku omogočil, da se razvije v svobodno in plemenito osebnost.“

Iz krščanskega sveta: To zaglavje prinaša nekatera poročila o iskanju ekstremnega evangeljskega necerkvenega in nemstitucionalnega krščanstva. Nametane so misli in domneve, ki pa ne prinašajo jasnosti, zlasti ker večkrat ne vidis razlike med literarnim leporečjem in jezerom, ki ga hoče izraziti. Pri meri: „Vprašanje je kratko in malo sledeče: ali ni mogoče danes verovati v Boga v obliki ateizma, kakor smo prejverovali v Boga v obliki teizma?“ (str. 519). Poročila o takih in podobnih pojavih v današnjem krščanskem tisku so pod temi naslovi: Versko overjanje. Dialog z marksisti?, Radikalni kristjani, O tako imenovani zmedbi vernikov, Moč in nemoč nemškega protestantizma, Duhovna prihodnost množic, Martin Buber umrl.

Karl Rahner, Krščanska prihodnost

človeka. Predavanje nemškega teologa s konference med kristjani in marksisti, ki je bila v Salzburgu od 25. aprila do 2. maja 1965.

Edvard Kocbek, Ob grobu Antona Vodnika. Na vsebino tega nagrobnega govora opozarja uredništvo te revije v uvodu k gornjemu predavanju Jože Šavore. Govornik označuje tudi pomen mladinskega gibanja v naši najnovejši zgodovini. O tem ugotavlja: „V tej luči smemo prav ob Tvojem preranem grobu, preljubi Tone, ugotoviti dvoje dejstev. Najprej dejstvo, da je križarstvo z ostro kritiko klerikalnega oblastništva, liberalne dekadence in statične svetovnonazorske sprostilo slovensko krščanstvo, mu odprlo pot v neomejno ustvarjanje, v osamosvajanje slovenstva, v grajenje medčloveškega sveta, v pluralizem družbe, skratka v osvobodilno gibanje, ki je pod imenom „Osvobodilna fronta slovenskega naroda“ postalo v vsej zaslužnji Evropi prva in morda edina pravilna zamisel sodelovanja enakopravnih osvobodilnih sil“ (str. 536).

Franc Sekovanič, Bisernomašniku dr. Leopoldu Edgarju, p. Josipu Lavovu (poezija).

Jože Gregorič, Slovo od Janeza Kmeta (nagrobni govor na Selih pri Ajdovcu, 18. sept. 1965).

Med novimi knjigami: J. Gregorič poroča o tehle knjigah in jih ocenjuje:

Poslovilna pisma za svobodo ustreljenih, Maribor 1965, str. 668.

Franc Detela, Zbrano delo IV. Celje 1965. Str. 540.

Dr. Niko Kuret, Praznično leto Slovencev I. Celje 1965. Str. 328.

Mimi Malenšek, Inkvizitor. Koper 1964. Str. 684 (Ljubljanski škof Tomaž Hren. Roman.) O tej knjigi poroča in jo ocenjuje Modest Golia.

Sedmi občni zbor CMD.

Zaglavje vsebuje poročila o sedmem občnem zboru CMD, ki se je vršil 21. in 22. sept. 1965 v Ljubljani v kinodvorani kluba poslancev. (Zadnji, šesti, se je prej vršil 10. in 11. oktobra 1961 v Ljubljani.) V pozdravnem govoru pravi predsednik komisije za verska vprašanja SR Slovenije Boris Kocjančič med drugimi: „Letošnje leto praznujemo 20-letnico osvoboditve naše države od nasilja okupatorjev in domačih izdajalcev...“ O svobodi sedanje Jugoslavije pravi: „Vsa klevetanja tega ne spreminjajo, pa naj prihajajo od zunaj ali znotraj države, niti ne morejo vplivati na zavest naših državljanov, da bi se čutili ogrožene v svojih ustavnih in zakonitih pravicah...“ Govoreč o odnosu med državo in Cerkvijo in o CMD pravi: „Ustvarili ste pogoje za medsebojno zaupanje in v veliki meri pripomogli in pripravili pot za normalizacijo odnosov z rimokatoliško cerkvijo. Pri razkrivanju desinformacij ste z odločno besedo zavračali tiste, ki so vašemu društvu prerokovali pot v shizmo, naši državi pa napovedovali polom in propad... istočasno izrečem svoje trdno prepričanje, da bo tako vaše delo tudi v bodoče. To poudarjam zato, ker stopamo v nove odnose širokega razumevanja, v katerih bo CMD imelo enako pomembno vlogo kakor doslej. V svojem delu ste uspeli, da so bili pozabljeni mnogi spodrsrljaji vaših sobratov v preteklosti, ki bi sicer otežkočali sožitje...“ Govori o „delu duhovščine, ki še vedno odvrča od vas tovariško ponujeno roko ali sramežljivo stoji ob strani. Naravnost nerazumljivo je, odkod ta strah pred vašim društvom. Zakaj še vedno nerazumevanje in nasprotovanje, ko ne more ne društvu ne poedinu članom nihče od vaših stanovskih tovarišev očitati ničesar, kar bi bilo v nasprotju s predpisi cerkve ali države. Zakaj je članstvo v CMD vse prečesto razlog za zamero in za nespoštovanje, ovira za cerkvena napredovanja in odlikovanja, zakaj še

vedno neutemeljeni in abotni očitki, ki jim je čas sproti demantiral, njihove avtorje pa osmesil? Ali ni naravnost nerazumljivo, da tisti, ki dela društva ne poznajo, ki stoje ob strani, stalno iščejo razloge, zakaj CMD ni več potrebno, res da je svojo vlogo že opravilo? Takim kritikom, skreganim s pametjo, in vsem skeptikom moramo jasno povedati, da boste o obstoju CMD in o njegovem delovanju odločali vi sami in nihče drug...“ Vsekakor dragocene informacije o položaju CMD med slovensko duhovščino.

Organizacijsko poročilo. — Tu zveemo, da je po 6. občnem zboru l. 1961 imelo CMD 442 članov in da članstvo številčno nekoliko nazaduje. — Tu je kratko poročilo o delovanju odborov CMD, socialnem zavarovanju, tedajih, poučnim potovanjih itd.

Rezolucija označuje smisel in pomen CMD (po njegovi ideologiji) in vabi da „se pridružijo vsi stanovski sobratje, ki so dobre volje in razumejo „znamenja časov“.

Zaključni govor. Govori zopet izvoljeni predsednik Anton Ravšl. Se pokloni predsedniku Komisije za verska vprašanja Kocjančiču in maršalu Tita, ki mu je treba zaupati ob težavah trenutne gospodarske reforme. Posebej čestita navzočemu priorju kartuzije Pleterje dr. Leopoldu Edgarju k njegovemu bisernomašniškemu jubileju in ga proslavlja kot junaka, zlasti ker „se je kot predstojnik katoliškega samostana takrat tako zanimal za dogodke zunaj v svetu in je bil v tako tesnem stiku z narodnoosvobodilnim gibanjem“ (komunističnim partizani). — Za konec ta številka Nove goti našteva mnoge oficinske obiske in proslave tega jubileja v tistem in svetu odmaknjenem samostanu tako strogega kontemplativnega reda kartuzijanov v Pleterjih. Iz Rima je dobil prejeto sporočilo, da je sv. oče zanj molil ob tej priložnosti.

Dušnopastirski tečaj slov. zamejskih duhovnikov

Že šestič so se zbrali slovenski zamejski duhovniki na svoj dušnopastirski tečaj. Trenutno jih je izven Slovenije 683, v Zapadni Evropi (vštevši Tržaško, Goriško, Beneško Slovenijo in Koroško) pa 304.

Prvi tak tečaj je bil leta 1961 na Koroškem. Letos se je vršil v Domu duhovnih vaj v Trzizmu (Tricesmo) pri Vidmu. Udeležilo se ga je 90 gospodov. Trije so prišli celo iz daljne Argentine, po eden pa iz Avstralije (izseljenski duhovnik dr. J. Mikula) ter ZDA (dr. Alfonz Čuk).

Tečaj se je pričel v ponedeljek, 22. avgusta zvečer z otvoritvijo pobožnostjo. Naslednje jutro so bile tri koncerte (trikrat po 11 duhovnikov), enako v sredo zjutraj.

Lepo pozdravno pismo je poslal udeležencem goriški nadškof msgr. Pangrazio; enako se je oglasil tudi tržaški nadškof. Pozdrave so poslali tudi razni duhovniki širom po svetu.

Osrednji dan tečaja je bil v torek, 23. avgusta. Prvo predavanje, silno zanimivo in zelo konkretno, je imel dr. Alfonz Šuk, profesor psihologije v Latrobe, ZDA, o temi: „Psihologija v dušnem pastirstvu“. Živahen razgovor po predavanju je pričal, da je predavatelju uspelo potegniti poslušalce za seboj.

Drugo predavanje, prav tako bogato na mislih, je podal g. Vinko Žakelj, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Zapadni Evropi. Govoril je o dušnopastirskih problemih našega časa.

Popoldne istega dne je nastopil prof. A. Rebula iz Trsta. Njegovo predavanje je bilo že zato nekaj izrednega, ker je kot krščanski laik govoril duhovnikom Cerkve. Naslov predavanja je bil: „Kako si predstavljamo slovenskega duhovnika po koncilu“. G. predavatelj je navzoče osvojil s svojo iskrenostjo in obilico svežih pogledov na današnji čas.

Isto popoldne so podali poročila še trije gospodje: msgr. dr. Maksimilijan Jezernik o Slovenskem duhovniškem zavodu v Rimu, dr. Filip Žakelj, predsednik Južno-ameriške Baragove zveze iz Argentine, o delu za Baragovo beatifikacijo, postulater dr. Franc Šegula pa o zadevi Slomškovega svetniškega procesa.

Tečaj se je zaključil v sredo, 24. avgusta s predavanjem msgr. dr. Janeza Vodopivca iz Rima „Verska strpnost in svoboda na koncilu“. Kot vedno, je tudi to pot dr. Vodopivec povedal toliko novega in istočasno na tako prijeten način, da bi ga navzoči še in še poslušali.

Tečaj se je končal opoldne s skupnim kosilom. Splošno mnenje je bilo, da je bil eden najbolj skrbno pripravljenih, da so bila predavanja izredno sodobna in zato tudi sodelovanje navzočih zelo doživeto. Vsekakor se je pokazalo, da so postali ti tečaji nujna potreba slovenskega zamejskega duhovnika in bodo gotovo tudi v bodoče ostali pomembna vez, ki družijo naše duhovnike v delu za duhovni dvig in preporod slovenskega naroda.

Ker se človeški rod danes vedno bolj razrašča v civilno, gospolarsko in družbeno enoto, je toliko bolj potrebno, da duhovniki z združeno zavzetostjo in prizadevanjem pod vodstvom škofov in papeža odstranijo vsakršen vzrok za razdor, da bi bil ves človeški rod priveden v enoto božje družine.

(Dogmatična konstitucija o Cerkvi, št. 28)

ODŠLI SO PRED NAMI

† Nadškof dr. Ivan Srebrnič

Dne 21. junija 1966 je umrl v škofijskem dvorcu na Krku naslovni nadškof dr. Josip Srebrnič v 91. letu starosti. Rodil se je v spoštovani družini z mnogimi otroki 2. februarja 1876 v Sokalnu pri Gorici. V dijaških letih ga je vzgajal da tako zajezi nevarnost in pospešujejo zdravi nauk.

Na ta način bodo sveti sedež in škofje delovali učinkovito in v soglasju, dr. Anton Mahnič, ob katerem se je pokojni navzel načelnosti, ne da bi spremenil svoj živahni in priljubljeni značaj. Ko je 1896 z odliko napravil maturo, tudi z bogatimi zaključki katoliških univerz in drugih institutov. je odšel na Dunaj študirat zemljepis in zgodovino. Že takrat je razen natančnosti pri študiju pokazal svojo voditeljsko naravo v katoliškem akademskem društvu Danica. Ob promociji je nastopil z Marijino svetinjo na prsih. Po prvem letu profesorste službe v Gorici je leta 1902 prosil za sprejem v semenišče. Nadškof Jordan ga je takoj poslal v Rim, kjer je kot gojenec Germanika študiral na Gregorijani eno leto filozofijo in štiri leta teologijo ter iz obeh napravil doktorat. V Rimu je bil posvečen za duhovnika 28. oktobra 1906. Jeseni 1907 je postal študijski prefekt goriškega Centralnega semenišča, kjer je preuredil knjižnico. 1908—12 je bil ravnatelj dijaškega semenišča, 1912—15 rektor dekliškega liceja goriških notredamk. Vrh tega je od 1909 poučeval v bogoslovju cerkveno zgodovino, duhovno vodil list Novi čas, pridno delal pri Krščanski socialni zvezi, predsedoval od začetka goriškemu Katoliškemu tiskovnemu društvu in usmerjal delo kongregacij. Nadškof Sedej ga je imenoval tudi za organizatorja evharističnih shodov. Leta 1914 je prevzel celo predsedstvo pri pokrajinskem odboru Rdečega križa. Le prizadevna redoljubnost mu je pomagala, da je bil kos tolikim poslom. Previdnost pa je imela z njim druge načrte. Ko je l. 1915 Gorico zajela bojna vihra, se je Srebrnič s semeniščem in starši preselil v Stično. Tu mu je umrla mati, sam pa se je mogel vrniti k ljubljenski študiju cerkvene zgodovine slovanskih narodov. Leta 1918 je hitel nazaj v Gorico, da pomaga pri obnovi škofije, a že 1919 so ga od tam pozvali, naj sodeluje pri izdelavi statuta za ljubljansko univerzo. V Ljubljani je 1920 postal profesor za zgodovino grško-slovanskih cerkva in starokrščanske književnosti, hkrati je prevzel uredništvo Časa in predsedstvo Leoncve družbe. Njegova znanstvena dela so vzbujala velike upe, njegova duhovna razgledanost ga je dvignila v prve vrste katoliških narodnih voditeljev. Venčar to še ni bilo Srebrničevo zadnje poslanstvo, ampak le priprava za večje naloge. Dne 15. septembra 1923 ga je apostolski sedež v Rimu imenoval za škofa na Krku, kakor je želel že 20. decembra 1920 umrl prednik dr. Mahnič. Škofovsko posvečenje mu je podelil v ljubljanski stolnici škof Jeglič skupaj z mariborskim škofom dr. Karlinom in zagrebškim pomožnim škofom dr. Langom. 23. decembra 1923 je prevzel vodstvo škofije na Krku; takrat je odklonil slavnostni obed, pač pa sam pogostil bolnike in reveže. S tem je nakazal smer svojega škofovanja, ki je bilo skrajno budno, ljubeznivo in odločno. Njegova škofija je bila majhna, zato mu je čas dopuščal živahno pisateljevanje, posvečeno v prvi vrsti pastirskim nalogam in dvigu krščanske morale.

Njegove tiskane postne poslanice so brali po vsej Jugoslaviji, deloma tudi v slovenskem prevodu. Njegovo notranje delo se lepo zrcali iz sklepov krške sinode 1928, njegovo organizacijsko delo pa je zajemalo še vodstvo evharističnih kongresov po vsej naši državi. Tako je vodil med drugimi evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani 1935, kamor se je rad vračal, čeprav je imel svoje srce od leta 1923 vse oddano za svojo hrvatsko škofijo. To je vodil z neutrudnim delom polnih 40 let sam, šele v visoki starosti si je izprosil pomožnega škofa. Nekaj časa po drugi svetovni vojni je upravljal tudi hrvatski del reške škofije in prinajal redno na 14 dni na Reko opravljat svoje dolžnosti. Vse življenje je kazal dosleden in neustrašen značaj. Pri delu je bil natančen in vesten, osebno skromen in ljubeznivo pozoren, vse to pa je vidno izviralo iz njegove priske pobožnosti. Vpliv njegove močne in poglobljene osebnosti se je vidno odražal v verskem življenju njegove škofije.

Dr. Peter Kovačič, infilirani celjski opat, župnik in dekan celjske dekanije, je umrl 1. septembra 1966 v Celju in je bil pokopan na celjskem mestnem pokopališču 5. septembra. Rodil se je 29. decembra 1899 v Gornji Radgoni, gimnazijo je končal v Mariboru in istotam tudi bogoslovje, posvečen v duhovnika 29. junija 1923. Zadoktorja bogoslovja je bil promoviran 31. 10. 1942 v Ljubljani. Prvo službeno mesto je bilo pri Sv. Križu na Slatini, kjer je bil kaplan od 1. 9. 1923 do 31. 7. 1926, od tam je šel za I. kornega vikarja v Maribor (1. 8. 1926—19. 10. 1927), nakar je 20. 10. 1927 postal profesor na gimnaziji v Celju in ostal v tej službi do 21. 12. 1946. Med okupacijo je bil v Ljubljani in tam poučeval na tehnični srednji šoli, na trgovski akademiji in trgovski šoli, vse do konca vojne. Sodeloval je v Ljubljani pri sestavljanju učbenikov za verouk na srednjih šolah. Ko se je zopet vrnil v Celje, je bil 22. 2. 1946 umeščen za župnika in opata, 3. 2. 1947 pa je bil imenovan tudi za dekana celjske dekanije.

Vestnost in delavnost, prijaznost in ljubezen do sobratov, to so bile odlike pokojnega opata. In to ves čas, že na gimnaziji, pa vsa leta duhovniške službe. V veliki celjski mestni župniji je lepo prenovil cerkev sv. Maksimilijana, obnovil cerkev sv. Marije in zadnja leta posvečal veliko skrb obnovi opatijske

cerkve in bil dušni pastir z besedo in zgledom. Njegov pogreb je bil priznanje, spoštovanje in hvaležnost. Preseñečalo je veliko število župljanov, nad 150 navzočih duhovnikov z mariborskim škofom Maksimilijanom, ki je opavljal pogrebne obrede in se v govoru poslovil od pokojnega opata, ki je v delu pokazal tako lep lik duhovnika.

Msgr. Mhael Umek, stolni dekan mariborski, zlatomašnik, je umrl 11. septembra 1966 in 18. septembra pokopan na pobreškem pokopališču v Mariboru. Rodil se je 29. 9. 1886 v Pišecah in kot tretjeletnik posvečen v duhovnika 27. 7. 1910 v Mariboru. Kaplanoval je v Vuzenici od 1. 9. 1911—7. 8. 1914, ko je bil vpoklican kot vojni kurat in ostal v tej službi do 11. 12. 1918. Za dvornega kaplana in škofijskega tajnika je bil imenovan 1. 1. 1919 in to službo opravljal do 31. 10. 1930, 1. 11. 1930 je bil umeščen kot župnik na stolno in mestno župnijo v Mariboru in obenem imenovan za stolnega kanonika in dekana dekanije Maribor levi breg. Stolni župniji se je odpovedal 5. 4. 1961, ko je bil imenovan za dekana stolnega kapitlja, dekanske službe v dekaniji pa je bil razrešen 15. 1. 1964. Za monsignora je bil imenovan 15. 6. 1928.

Kot dijak semenišča je bil marjar, hišnega reda se je strogo držal, enako v bogoslovju, kjer je bil tudi organist. Kot vojni kurat, ki je službo vršil v

Mariboru v vojaški bolnišnici, je še v spominu kako je znal tolažiti in kako je lepo skrbel za vojake bolnike in umrle spremljal na zadnji poti. V vseh službah, ki jih je opravljal, je bil pokojni vesten, zvest Cerkvi, izredno gostoljuben in vedno lepo povezan s soobrati v Ljubezni.

Pogreba se je poleg številnih vernikov mariborskih župnij udeležilo 70 duhovnikov. Pogrebne obrede je opravil generalni vikar dr. Jožef Meško, stolni župnik in stolni kanonik dr. Frangež je pa prebral škofov poslovilni govor, ki bi ga g. škof rad sam govoril svojemu zvestemu duhovniku, pa je bil zaradi bolezni zadržan.

Jožef Oven, župnijski upravitelj v Ihanu, star 70 let, je umrl dne 8. junija v ljubljanski bolnišnici. Rodil se je 6. aprila 1896. v Guncljah, župnija Št. Vid nad Lj. Kot gojenec ljublj. Marijanišča je končal klasično gimn. v Ljublj. Posvečen je bil v Ljubljani 1. sept. 1918. Tri leta je bil kaplan v Velikih Laščah, nato pa 23 let kuratni benediktin v Št. Vidu pri Stični. Po 6 letih zapora je nastopil službo upravitelja v Sorici za nekaj mesecev. Avgusta 1952 je prišel za upravitelja v Ihan, kjer je zelo lepo uredil cerkev in dozdal nove prostore v skromnem župnišču. Bil je izredno vesten duhovnik, natančen upravitelj. Njegova pisarna je vzor urejenosti. Kot dober katehet je zelo lepo vplival na otroke. Zadnja leta je veliko trpel zaradi mnogoterih bolezni. Pred dvema tednoma pa je doživel srčni infarkt in mu tudi podlegel.

Ivan Kogovšek, župnik in dekan na Kopanju, je v starosti 82 let umrl dne 22. junija 1966 na Kopanju. Rodil se je v Dravljah dne 4. septembra 1884. Gimnazijske študije je končal v Ljubljani, posvečen je bil v Ljubljani 4. januarja 1907. Njegove službe so bile: prefekt v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu (dve leti), kaplan v Srednji vasi v Bohinju (5 let), kaplan v Kranju

(dve leti), vojaški kurat vso prvo svetovno vojno, od leta 1919 do 1923 je bil kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, od koder je šel leta 1923 za župnika na Kopanj, kjer je ostal 43 let. Zadnjih pet let je bil tudi dekan Višnjegorske dekanije. Pokojni je bil duhovnik visokih kvalitet: izobražen, miren, urejen, nad vse prizadeven dušni pastir. Iz njegovega vedenja je izžarevala velika plemenitost duha in srca. Njegovi verniki trdijo, da ga nikdar niso videli razburjenega. Zadnjo vojsko je s svojimi verniki veliko trpel, ko je bila požgana lepa župnijska cerkev z znamenito Čibejevo sliko. Napisal je tudi zelo dobri zgodovini župnij Kopanj in svoje rojstne župnije Št. Vid nad Ljubljano.

Matej Tavčar, dekan emeritus in župnijski upravitelj pri Sv. Lenartu, star 78 let, je umrl dne 5. julija 1966 v Ljubljani (bolnišnica Petra Držaja). Rodil se je dne 17. sept. 1887 v župniji Sv. Lenarta nad Škofjo Loko. Klasično gimnazijo je končal v Kranju, posvečen je bil v Ljubljani 5. julija 1911 in je tako na dan svoje smrti dopolnil točno 55 let zglednega duhovniškega življenja. Kaplan je bil 8 let v Selcih nad Škofjo Loko. Že leta 1920 je postal župnik v Poljanah nad Škofjo Loko, kjer je ostal do leta 1961 ves čas, razen med okupacijo, ko je bil od Nemcev pregnan in je begunska leta preživel na Krki, kjer je tudi upravljal nekaj let župnijo. Po vojni se je vrnil nazaj v Poljane, kjer je našel porušeno župnijsko cerkev in župnišče. Mnogo se je trudil, da bi staro cerkev rešil, veliko žrtvoval za svoje farane, ko je opravljal službo božjo po podružnicah. Skoro 20 let je opravljal službo dekana loške dekanije. Bil je duhovnik izrednih duhovniških kreposti. Goreč, premočrten, vesten in skrbni za urejeno notranje življenje.

Jožef PETERNELJ, župnik v pokopju star 68 let, je umrl dne 15. julija

1966 na Rovih pri Kamniku. Rodil se je 23. marca 1898 v škofji Loki, gimnazijo je dovršil v Kranju. Ker je moral sam preživljati odvovalo mater, se po maturi ni mogel odzvati klicu srca in je šel v službo k takratni deželni vladi v Ljubljani. Po materini smrti je v 30. letu odšel v bogoslovje v Djačkovo, bil tam posvečen l. 1932 in nato 25 let služboval v tamkajšnji škofiji v Drenju, Maradiku, Irigu, Gunji, Čalmi in Hrtkovcu. Med vojsko je pod Nemci predsedel eno leto v zaporu. Leta 1959 je bil sprejet v ljubljansko nadškofijo in se je naselil na Rovih, kjer je kot upokojenec sedem let skrbel za župnijo. Bil je neoporečen duhovnik, ljubezniv in dober, do zadnjega goreč v službi. Rak na pljučih mu je prezgodaj končal življenje.

Anton Komlanec, duhovnik v pokou, star 82 let, je umrl dne 2. avgusta 1966 v samostanu sester sv. Križa na Mali Loki pri Ihanu. Rodil se je v Sv. Križu ob Krki dne 18. februarja 1884. Gimnazijo je dovršil v Novem mestu, bogoslovje v Ljubljani. Posvečen je bil leta 1909. Prva štiri kaplanska leta je preživel v Škocjanu pri Novem mestu, eno leto je bil prefekt v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano, nato pet let kaplan v Kranju. Leta 1918 je prišel za kaplana k sv. Jakobu v Ljubljani in se kot eden najzvestejših Krekovih učencev ves posvetil delavcem in njihovim organizacijam, bil je glavni tajnik Jugoslovanske strokovne zveze. Ves goreč za pravico in ljubezen se je razdal do skrajnosti in pri tem zbolel. aZto se je leta 1962 umaknil v duhovnijo Sv. Križa nad Moravčami. Tam je bil še naprej neumoren apostol in vzgojitelj. Tako globoko je zaoral, da se še danes živo čuti njegovo delo, verniki pa imajo do njega veliko spoštovanje in ljubezen. Nemci so tudi njega pregnali. Po vojski je bil oslavljen, a se je še in še

gnal v svetem ognju, dokler ga ni za dolga leta privezala nase bolniška postelja. Pa tudi s postelje je neprestano snoval in učil. Mlademu inteligentu je že med bojem s smrtjo, ko ga je blagoslavljal, dejal: „Bog, Marija, angel varuh! — Želim, da ves narod ostane zvest veri. En narod lahko veliko naredi. Glej, da bo vera ostala v našem narodu živa!“ Z velikim spoštovanjem in ljubeznijo so ga njegovi verniki od Sv. Križa prijeljali nazaj k Sv. Križu in ga tam z vsemi častmi pokopali.

Matevž Žbontar, župnijski upravitelj in duhovni svetnik, je umrl dne 24. oktobra v Kamni gorici, star 82 let. Pokojni se je rodil 31. avgusta 1884 v Spodnji Lipnici, župnija Kamna gorica. Gimnazijske študije je dokončal v Kranju, posvečen je bil v Ljubljani leta 1908. Kaplanska leta so mu tekla po štiri leta na Koroški Beli in na Jesenicah. Eno leto je bil še upravitelj pri Sv. Križu nad Jesenicami, nato pa je l. 1919 postal župnik na Koroški Beli. Tam je ostal do začetka zadnje vojne, ko so ga Nemci izselili. Okupacijo je preživel v Ribnici in tam pridno pomagal dekanu pri pastoralnem delu, nekaj mesecev je bil po vojni tudi upravitelj ribniške župnije. Za eno leto se je še vrnil na Koroško Belo, nato je moral zapustiti to župnijo. Ko se je l. 1950 vrnil iz zapora, je prevzel upravo svoje rojstne župnije Kamna gorica in jo skrbno vodil 16 let. Pokojni je bil zelo ugleden duhovnik, kljub hudim boleznim do smrti zvest v službi. Ob njegovem pogrebu se je pokazalo, kakšno spoštovanje je užival pri svojih sobratih in pri vernikih.

Prelat dr. Rudolf Blüml, celovski stolni prošt, je umrl v Celovcu dne 28. septembra 1966 v starosti 68 let. Pokojni je bil dolga leta vodilna osebnost med koroškimi slovenskimi duhovniki.

Ivan Sekula, župnik v pokoju, je pokopali g. Jožefa Kjačiča, župnika iz umrl v Ljudini na Hrvaškem dne 16. oktobra 1966 v starosti 72 let. Pokojni je bil več let duhovnik ljubljanske škofije in je služboval kot kaplan v Kostanjevici na Krki in kot prefekt v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano.

Pokop zaslužnega duhovnika

V Sv. Lenartu v Slovenski Benečiji so 11. oktobra ob veliki udeležbi vernikov ter številnih duhovnih sobratov

kozice pri Sv. Lenartu.

Pokojni je bil rodом iz Dolenje Mjerse in brat tudi že pokojnega msgr. dr. Boža Kjačiča, nekdanjega solčanskega župnika ter kasneje goriškega stolnega kanonika. Dopolnil je 76 let življenja. V prvi svetovni vojni je bil vojni kurat, potem kaplan v Briščah in Trmanu, Trinkovem rojstnem kraju, v Kozico, bivšo podružnico Sv. Lenarta, pa je prišel za župnika leta 1956. Naj v miru počiva!!

Duhovniške novice

IZ RIMA

Izmenjava predstavnikov med Svetim sedežem in Jugoslavijo. Papež Pavel VI. je imenoval za apostolskega delegata v Jugoslaviji in za zastopnika Sv. sedeža pri jugoslovanski vladi msgr. Silvija Cagna, naslovnega nadškofa, ki je bil nazadnje apostolski pronuncij na Japonskem. — Jugoslovanska vlada je z odlokom Zveznega izvršnega sveta z dne 12. sept. 1966 imenovala za svojega odposlanca pri Sv. sedežu g. Vjekoslava Cvrilje, sekretarja za informacije pri IS Hrvatske in predsednika Komisije za verska vprašanja pri IS Hrvatske.

Imenovanje. — Papež Pavel VI. je imenoval za stalnega zastopnika Sv. sedeža pri organizaciji Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO) našega rojaka, prelata msgr. dr. Jožeta Žabkarja. Imenovani se je rodil 24. decembra 1914 v Ljubljani in bil l. 1939 posvečen za duhovnika ljubljanske škofije. Doslej je msgr. Žabkar opravljal različne službe v Državnem tajništvu v Vatikanu.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Pastirsko pismo duhovnikom o nramnosti v cestnem prometu po zgledu in

vzorcu belgijskih škofov je izdal ljubljanski nadškof in je objavljeno v Okrožnici 1966, šte. 7 z dne 8. junija 1966. V njem govori o vzrokih prometnih nesreč, dalje da je cestni promet vprašanje vesti, o temelju morale na cesti, o konkretnih dolžnostih, ki izvirajo iz pravičnosti, razumnosti iz ljubezni, o potrebnosti vzgoje na tem področju, kjer imajo važno poslanstvo tudi duhovniki.

Novemašniki ljubljanske nadškofije. Na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija ob sedmih je bilo v ljubljanski stolnici posvečenih v mašnike 12 dijakov ljubljanske nadškofije.

Duhovne vaje za duhovnike so se letos vršile v Sloveniji v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, na Sveti gori pri Gorici, pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, v Nazarjih in v Opatiji.

Bogoslovni vestnik, leto 1966, šte. 1-2, je izšel sredi junija. Ta številka je v celoti koncilska — šest daljših razprav navaja v razumevanje pastoralne konstitucije o Cerkvi v sodobnem svetu (K. VI. Truhlar), izjave o razmerju Cerkve do nekrščanskih verstev (V. Faj-

diga), konstitucija o Cerkvi (A. Strle), konstitucije o božjem razodetju (J. Aleksič), izjave o krščanski vzgoji (V. Dermota) in odloka o ekumenizmu (V. Grmič). Krajša poročila se dotikajo tudi odloka o službi škofov v Cerkvi in konstitucije o bogoslužju. Predstavljenih je tudi nekaj novejših teoloških knjig.

Koncilski dokumenti. Ob koncu junija je izšel nov zvezek koncilskih dokumentov v slovenskem prevodu. Vsebuje odloka o laičnem apostolatu in o družbenih občilih (tisk, radio, film, televizija) ter izjavo o krščanski vzgoji.

Prefaranje. Z odlokom nadškofijskega ordinariata je bila z veljavnostjo od 1. junija 1966 prefarana vas Gornji Lazi iz župnije Sodražica, župnija Ribnica.

Po cerkvah krađejo mikrofone. V Št. Vidu nad Ljubljano je bil med nedeljskima mašama ukraden mikrofona. Isti dan je bil ukraden v Šmartnem pod Šmarno goro.

Protokol o pogovorih med predstavniki SFRJ in predstavniki svetega sedeža je bil podpisan dne 25. junija 1966 v Beogradu. Pavel VI. o njem pravi, da „pozitivno zaključuje prvo stopnjo na začetni poti.“ (Objavljemo ga v tej številki.)

Katehetsko-teološki seminar na teološki fakulteti v Ljubljani se začne z akademskim letom 1966/67 in traja dve leti. Predavanja so vsak drugi dan popoldne od 1. oktobra do 1. julija s premori za izpite in oddih. Na tem tečaju se more kandidat usposobiti za poučevanje verouka. Imeti mora dovršeno vsaj osemletko in priporočilo domačega župnika ali kakega drugega duhovnika. Prijave sprejema profesor pedagogike katehetike na teol. fakulteti dr. Valter Dermota SDB, Ljubljana, Rakovniška 6.

Katehetski tečaj v Vipavi je bil 30. 30. in 31. avgusta. V Ljubljani je tečaj zaradi del v semenišču (povečavne kapele in obednice) odpadel.

Tvarina za jesensko pastoralna konferenco. 1. Stanje klera v nadškofiji in

skrb za naraščaj. O tem so duhovniki prejeli knjižico z analizo stanja v preteklosti in sedanosti ter o dolžnostih duhovnikov glede naraščaja. Vsak duhovnik knjižico predela, dekan pa določi referenta in koreferenta za konferenco. 2. a) Lik duhovnika v sodobnem svetu (po koncilskem odloku o službi in življenju duhovnikov); b) v čem je kler nadškofije posebno potreben reforme (konkretni predlogi).

Katehetski tečaj je bil na željo duhovnikov napovedan tudi v Ljubljani za dan 6. in 7. septembra na teološki fakulteti. Začetek ob 9. uri. Predavanja na tečaju: Psihološka in teološka analiza verovanja (Grmič), Geneza osebne odločitve za vero (Šteiner), Človek se osebno odloči za verovanje v puberteti (Dermota). Misijonska župnijska skupnost — garancija vztrajanja v verovanju (Metlikovec). Po vsakem referatu naj bi bil koreferat.

Cerkvena odlikovanja laikov. Papež Pavel VI. je dne 1. julija 1966 odlikoval z zlato medaljo za zasluge: Ivana Dolenca, ravnatelja v pokoju, dr. Andreja Gosarja, univerzitetnega profesorja v pokoju, in dr. Mateja Justina, zdravnika v pokoju.

Župnijski konkurzni izpit je z novim motuproprijem Ecclesiae sanctae vduhu koncilskega odloka odpravljen.

Ljubljanski nadškof je bil v času od 24. avgusta do 6. oktobra 1966 v ZDA. Tja je šel, da bi pospešil škofijski postopek za Baragovo beatifikacijo in da je obiskal nekatere slovenske župnije (San Francisco, Cleveland, Toronto v Kanadi).

Birmanje v nadškofijski kapeli je bilo med škofovo odsotnostjo v petek 9. in v petek 23. septembra ob 10. uri. Birmal je koprski škof dr. Janez Jenko. Po vrnitvi nadškofa so tam birme spet redno vsak petek.

Župnija Jezica je bila izločena iz dekanije Ljubljana-okolica in vključena v dekanijo Ljubljana-mesto.

Dr. Franc Susman, duhovnik ljubljanske nadškofije, v tej nadškofiji nima več kanonične misije in spovedne sodnosti. Župniki nimajo poverjene oblasti, podeliti mu spovedno sodnost, čeprav bi se izkazal z jurisdikcijo v drugi škofiji. (Okrožnica ljublj. nadškofije 1966, šte. 9, str. 74.)

Glasbena priloga k pesmim Leopolda Povšeta „Moja Cecilija“ ni bila predložena v odobrenje nadškofijskemu ordinariatu. (Obvestilo Okrožnice nadškofijskega ordinariata v Ljubljani 1966, šte. 9, str. 74.)

Za 1.100-letnico prihoda sv. bratov Cirila in Metoda v Rim priredi SAP v aprilu 1967 šestdnevno romanje z avtobusom v Rim.

OSEBNE SPREMEMBE. **Francu Starmanu**, bivšemu župnijskemu upravitelju v Žireh, je bil dovoljen bolniški dopust; za župnijskega upravitelja v Žireh je bil imenovan **Pavel Kržišnik**, župnijski upravitelj v Javorju nad škofjo Loko; za župnijskega upravitelja v Javorju nad škofjo Loko in soupravitelja župnije Sv. Lenart je bil imenovan **Janez Žagar**, kaplan v Dobropoljah, biva pri Sv. Lenartu; prelat **Franc Novak**, Argentina, je resigniral na župnijo Rakek; za soupravitelja te župnije je bil imenovan **Vojko Seljak**, upravitelj na Uncu; **Franc Levstik**, SDB, upravitelj na Kodeljevem v Ljubljani, je bil razrešen, ker odhaja na službovanje v mariborsko škofijo; za upravitelja župnije Kodeljevo je bil imenovan **dr. Franc Grmič**, SDB, kaplan istotam; **Janez Gerčar**, upravitelj na Vranji peči, je bil imenovan za soupravitelja župnije Rova; **Leopodu Povšetu**, upravitelju na Prežganjem in soupravitelju župnije Javor pod Ljubljano, je bil preklican dekret za Veliko Dolino; **Ignaciju Kreslinu**, upravitelju pri Sv. Duhu pri Krškem, je bil preklican dekret za Prežganje in Javor pod Ljubljano: oba ostaneta na

svojih mestih; **Franc Erklavec**, kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, je bil imenovan za upravitelja župnije Velika Dolina; **Ciril Berglez**, novomašnik, za kaplana v Dobropoljah; **Jože Čampa**, SDB, župnijski upravitelj v Tomišlju, za kaplana v Mostah v Ljubljani; **p. Eožidar Rumpaler**, OFM, za kaplana v župnji Marijinega oznanjenja v Ljubljani; **p. Luka Pogatič**, OFM, za kaplana v Šiški v Ljubljani in **p. Hugo Delčnak**, OFM, za kaplana v župnji sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Slovenski narod biotško. „Res pa je tudi to, da v Sloveniji ne prideta na družino povprečno niti dva otroka in da torej izumiramo.“ (Družina 1966, šte. 8, str. 95). Ta zgodba je novejša in še ni „stara tisoč let“ in v našem narodu ne more trajati bodočih tisoč let, ker se mora končati ali pa bo z njo minil narod, ki je v svoji zgodovini preživel sicer toliko drugih nevarnosti in nadlog.

Fotografiranje cerkvenih objektov se vrši za izdajo Likovnega albuma Slovenije, kar vse pripravlja založba Mladinska knjiga iz Ljubljane. Ordinariat daje župnikom navodila glede sprejema fotografa.

Imenovanje. Sv. oče je imenoval za konzultorja Tajništva za nevernike prelata **dr. Vilka Fajdiga**, prodekana teološke fakultete v Ljubljani.

Osebnostne spremembe: — **Franc Koretč**, kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja, sedaj v Ameriki, se je odpovedal kanonikatu. Obenem je zaprosil za ekskardiniranje iz ljubljanske nadškofije in je bil inkardiniran v škofiji St. Cloud v Minnesoti (ZDA). — **Vladimir Zmet**, župnijski upravitelj v Šmartnem v Tuhinju, je bil imenovan za začasnega upravitelja župnije Sela pri Kamniku. — Za dekana dekanije Višnja gora in za duhovnega svetnika je bil imenovan **Ivan Sladč**, župnijski upravitelj v Šmarju; — za upravitelja župnije Kopanj je bil imenovan **Viktor**

Pristov, ki se je vrnil iz Brazilije. — Na predlog redovnih predstojnikov sta bila razrešena službe župnijskega upravitelja **p. Janez Javh, DJ**, za št. Lovrenc in **Jože Čampa, SDB**, za Tomišelj. — Na lastno prošnjo in po potrebi službe so bili premeščeni naslednji župnijski upravitelji: **Janez Kljun** iz Brezovice v št. Lovrenc; — **Miroslav Perme** od Sv. Križa v Ljubljani na Brezovico; — **Vinko Toš** iz Velike Doline na Sela pri Kamniku; — **Leopold Povše** s Prežganja na Veliko Dolino; **Ignacij Kreslin** od Sv. Duha nad Krškem na Prežganje (in za soupravitelja Javorja pod Ljubljano); — **Franc Fortuna** iz Ovsiš v Ihan; — **Valentin Toman** iz Prečne na Ovsiš; — **Janez Krivec** iz Žužemberka v Prečno; — **Roman Mihor** iz št. Jurja pod Kumom na Ljubno (in za soupravitelja Dobrave pri Kropi). — Za župnijske upravitelje so bili nameščeni: **Vinko Prestor**, korni vikar in kaplan pri ljubljanski stolnici, za župnijo Sv. Križ v Ljubljani; — **Franc Erklavec**, kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, za župnijo Sv. Duh nad Krškem; — **Ciril Lazar**, kaplan v Trzliču, za župnijo Tomišelj; — **Franc Grahek**, kaplan v Železnikih, za župnijo št. Jurij pod Kumom. — Premeščeni so bili kaplani: **Marijan Zupanc** iz Zagorja ob Savi za kornega vikarja in kaplana pri ljubljanski stolnici; — **Alojzij Lamošek** iz Ljubljane — Sv. Peter v Domžale; — **Vinko Vegelj** iz Škofje Loke v Ljubljano Sv. Peter; — **Ivan Petrič** iz Šmartnega pri Litiji v Cerklje na Gorenjskem; — **Janez Ambrožič** iz Semiša v Trzlič; — in **Franc Kotar** iz Metlike v Železnike. — Imenovani so bili semeniški duhovniki; **Franc Balon** za kaplana v Kamniku; — **Marko Benedik** za kaplana v Zagorju ob Savi; — **Feliks Grm** za kaplana v št. Vidu nad Ljubljano; — **Jože Koželj** za kaplana v Šmartnem pri Litiji; — **Ludovik Kuhar** za kaplana v Ribnici in **Anton Rojc** za kaplana v Škofji Loki. — **Anton Jakoš**, kaplan v Ribnici je bil

imenovan za župnijskega upravitelja v Žužemberku. — Imenovana sta bila novomašnika: **Maks Kozjek** za kaplana v Metliki in **Jože Rus** za kaplana v Semiču.

NOVOMAŠNIKI

Na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija so bili v ljubljanski stolnici posvečeni v mašnike tile diakoni ljubljanske nadškofije:

1. **Berglez Ciril**, rojen 4. julija 1941, v župniji Velike Lašče.
 2. **Koncilija Rudolf**, rojen 26. julija 1940, v župniji Mengeš.
 3. **Kotar Vincencij**, rojen 6. marca 1942, v Heidelbergu (Z. Nemčija) in bivajoč v župniji št. Jurij pod Kumom.
 4. **Kozjek Maks**, rojen 13. septembra 1939, v župniji Polhov gradec.
 5. **Rihar Janez**, rojen 23. avgusta 1942, v župniji Polhov gradec.
 6. **Rus Jožef**, rojen 23. decembra 1940, v župniji Ribnica.
 7. **Springer Martin**, rojen 8. novembra 1936, v župniji Prečna.
 8. **Zmrzlikar Franc**, roje n7. novembra 1941, na Golniku in bivajoč v župniji Mengeš.
- Skupaj z njimi so bili posvečeni naslednji redovniki, ki so rojeni v ljubljanski nadškofiji:
- a) kapucini:
 9. fr. **Čuk Viktor** iz župnije Stara Loka.
 10. fr. **Frlan Damian** iz župnije Poljane nad škofjo Loko.
 11. fr. **Košir Pavel** iz župnije Žiri.
 - b) iz družbe Jezusove:
 12. fr. **Šef Marijan** iz župnije sv. Jakaoba v Ljubljani.

Nove maše so bile vse v domačih župnijah in sicer v nedeljo dne 3. julija, le Riharjeva je bila že dne 29. junija zvečer, Zmrzlikarjeva, Čukova in Koširjeva pa v nedeljo dne 10. julija.

Prihodnje leto bodo vsi nadaljevali teološke študije.

Osebnе spremembe:

P. Hilarij Felcijan, OFMCap., je bil razrešen službe žup. upravitelja v Štepanji vasi v Ljubljani, ker je premeščen za župnika pri sv. Ceciliji v Celju. — Za žup. upravitelja v Štepanji vasi je bil imenovan p. Angel Kralj, OFMCap. — Andrej Rigler, SDB, je bil imenovan za žup. upravitelja v Zelmlju. — Za kaplane so bili imenovani: p. Jožef Kunšek, OFMCap., za Štepanjo vas; p. Anton Nadrah, O. Cist., za Stično; Janko Novak, SDB, in Štefan Ferencak, SDB, za Kodeljevo v Ljubljani; Štefan Žerdin, SDB, in Jožef Zadravec, SDB, za Rakovnik v Ljubljani; Jakob Žalar, SDB, za Cerknico; Stanislav Duh, SDB, za Mokronog, in Janez Poprijan, SDB, za Boštanj. — Na lastno prošnjo je bil iz ljubljanske nadškofije ekskardiniran msgr. dr. Jožef Prešeren, kaplan pri Sv. Antonu v Trstu. — Za začasnega upravitelja v Kamni gorici je bil imenovan p. Jakob Bijol, OFM, z Brezeje.

Brzjavka sv. očeta ob letalski nesreči. 1. septembra 1966 se je pri letališču Brniki pripetila ena največjih letalskih nesreč, pri kateri je izgubilo življenje 98 Angležev, ostalih 24 pa je bilo močno poškodovanih. Sv. oče Pavel VI. je takoj poslal ljubljanskemu nadškofu naslednjo brzjavko: „Sv. oče je zelo žalosten zaradi velike letalske nesreče, v kateri je mnogo Angležev, ki so bili namenjeni k vam, izgubilo življenje. Ko ob tej strašni nesreči prosim mrtvim večno blaženost, preživelim pa iz srca želi ozdravljenja, Te prosim, da izraziš sorodnikom umrlih in vsem, ki jih je žalost zagnila, čustva njegove potrnosti in jim sporočiš, da jim v tolažbo pošilja apostolski blagoslov kot poročstvo in zagotovilo nebeških dobrin. Kardinal Cicognani.“ — Ta brzjavka je bila odposlana britanskemu ambasadorju v Beograd s prošnjo, da njeno vsebino sporoči svojem. Ambasador se je za sožalje pristrčno zahvalil. — V ljubljanski stolnici je bil 6. septembra

zvečer slovesni requiem za žrtve nesreče. Udeležilo se ga je nad 30 svojcev pokojnih, britanski generalni konzul iz Zagreba z gospo in še nekaj drugih konzularnih uradnikov. Stolnica je bila polna ljubljanskih vernikov.

Prepisovanje matic pri civilnih matičnih uradih. Duhovniki večkrat potrebujejo kak podatek iz starih matičnih knjig, ki so danes na matičnih uradih. Včasih jim matičarji niso dovolili vpogleda. Na zadevno prošnjo sedaj nadškofijskemu ordinariatu odgovarja republiški sekretariat za notranje zadeve v Ljubljani sledeče (dne 5. sept. 1966): „Sporočamo, da smo vaši vlogi z dne 16. julija 1966 štev. 1415 ugodili in naročili občinskemu organom za notranje zadeve, naj matičarji, ki so na območju ljubljanske nadškofije, dovolijo vpogled in eventualno prepisovanje starih matičnih knjig, ki so jih vodili župni uradi do uveljavitve zakona o državnih matičnih knjigah. — Prosimo, da obvestite duhovnike, ki bi eventualno prepisovali knjige, naj se o načinu prepisovanja dogovore z matičarji tako, da redno poslovanje matičarja ne bo ovirano.“

Začetek novega akademskega leta na teološki fakulteti v Ljubljani je bil s slovesno nadškofovo službo božjo v stolnici dne 11. oktobra 1966 ob 9. Maše se je udeležila tudi akademska mladina iz Ljubljane.

Blagoslov motornih vozil. — Ker je vedno več prometnih nesreč, so v ljubljanski nadškofiji Miklavževo nedeljo, 11. decembra, obhajali kot nedeljo varne in odgovorne vožnje. Sv. Nikolaj je po izročilu mnogo ljudi rešil iz smrtne nevarnosti. Zato so to nedeljo porabili kot primerno, da so vernike, posebno voznike motornih vozil, opozorili na npravne dolžnosti na cesti in so blagoslavljali motorna vozila. — Poseben blagoslov motornih vozil je bil na Brezjah na državni praznik 29. novembra, ki ga je ob 10 opravil tam ljubljanski nadškof.

Teološki tečaj bo zadnji teden v februarju 1967 na teološki fakulteti v Ljubljani. Take tečaje, na katerih se ponavlja in pogloblja teološko, zlasti pastoralno znanje, naroča koncil. Tečaj bo obvezen za vse tiste, ki nimajo konkurznega izpita, ki je bil s koncilom odpravljen.

Romanja, ki jih prirejajo razna turistična podjetja z vednostjo in pripomočilom ordinariata — to napišejo v dopisu — morejo duhovniki v cerkvi oznaniti. Ordinariat da soglasje le tistim potovanjem, ki imajo res značaj romanja in niso le izleti. Romanje ob 1100-letnici prvega prihoda sv. bratov Cirila in Metoda v Rim in ob 1900-letnici smrti sv. Petra in Pavla je dogovorjeno za dni od 3. do 8. aprila 1967, t. j. od ponedeljka do sobote v tednu po belih nedelji.

Imenovanja. — Za člana nadškofjskega pastoralnega sveta sta bila imenovana profesorja teološke fakultete prelat dr. Vilko Fajdiga in dr. Janez Oražem. Za docenta liturgike na teološki fakulteti je bil imenovan dr. Marijan Smolik, dosežanji honorarni predavatelj iste stroke.

REPORTAŽNI ZAPIS IZ LJUBLJANSKEGA SEMENIŠČA

„Stanovanjsko stisko,“ ki ste jo tako hitro opazili pri nas, smo doslej reševali tako preprosto, kakor jo rešuje vsaka dobra družina, če se število otrok veča: stisnili smo se! V sobe za dva smo dali tri, v sobe za štiri še petega, v nekdanjo dvorano enajst... Tudi k sosedovim, namreč v stolno župnišče, že silimo, nekaj sob že imamo tam, nekaj jih upamo dobiti do jeseni. Skupne družinske prostore npr. kapelo in obednico, pa skušamo večati „po ribniškem receptu“ — stene sosednjih sob „odrinemo“, da smo lahko vsi hkrati pri skupni družinski — sveti in domači mizi.

Da se prav razumemo! Število bogoslovcev se je po vojni v Ljubljani bolj in bolj večalo, zdaj se počasi ustaljuje na 150—200. Glavni vzrok je to, da se zbirajo tu bogoslovci iz vseh slovenskih škofij, pred vojno pa je imela vsaka škofija svoje semenišče. Zadnja leta ugodno vplivajo tudi mala semenišča, kjer večina naših fantov konča gimnazijo. (Na teološki fakulteti, kjer je „šola“ za naše fante, je slušateljev kajpak še več, ker so tam še redovni bogoslovci.) Nekaterim se zdi to število veliko. Pa ni! Razdelite jih na tri škofije, potem pa na šest letnikov — kolikor traja študij — pa jih „še za sproti ni“. Saj vsako leto umrje okrog 30 slovenskih duhovnikov, iz semenišča pa jih odhaja komaj 10—15! Tudi v primeri z drugimi študenti je procent teologov kaj majhen. Zato „nič strahu“ ni bogoslovcev preveč, le staro ljubljansko semenišče je premajhno za skupen dom vseh slovenskih bogoslovcev, ne le ljubljanskih, marveč tudi mariborskih in iz Slovenskega Primorja.

Zgodnji nakupovalci na živilskem trgu se včasih začudeno ozirajo za mladimi fanti v kolarjih, ki se v dolgi vrsti usipljejo skozi vrata in hite na predavanja. „Le kje imajo vsi prostor v tej stari hiši,“ marsikdo pomisli. In včasih se kdo s tiho zavistjo ozre v nasmejan obraz. Da, prav gotovo v Ljubljani ni hiše, iz katere bi odmevalo toliko sproščenega in srečnega smeha, kot prav iz lemenata. Ko so nekoč fantje peli otožno narodno „Kam je veselje šlo...“, se je nekdo na ves glas vtaknil vmes: „V lemenat!“

ZAPOREDNA BERILA — LECTIO CONTINUA

Po konstituciji o svetem bogoslužju naj se vernikom pogrinja obilnejša miza božje besede. Ker se pa pri delavniških mašah mašni obrazci in z njim tudi berila in evangeliji često ponavljajo, so

mnogi narodi, npr. Avstrija, Češkoslovaška, Nemčija, Švica, Irska, Španija, Ruanda-Burundija, Brazilija, Bolivija itd. svet za izvajanje liturgične konstitucije prosili, da bi smeli že zdaj, pred končno reformo mašnega obreda, brati druge perikope svetega pisma, in so to pravico tudi dobili. Tudi na zadnjem koncilskem zasedanju so pri maši, razen na večje praznike, brali zaporedoma iz Apostolskih del in iz evangelija svetega Janeza. Na tečaju za prevajalce liturgičnih besedil v Rimu v lanski jeseni je bilo to celo priporočeno.

Z dekretom 22. februarja 1966 je zaporedno branje svetega pisma bilo dovoljeno tudi slovenskim škofijam. Seznam svetopisemskih odlomkov je za slovenske škofije isti kakor za škofije v Nemčiji. Ta seznam izide v posebni brošuri na ciklostilu. V njej bo povedano za vsak delavnik posebej, iz katere svetopisemske knjige in katere vrste se bere. Za berilo se prvo leto bere iz nove zaveze, drugo leto iz stare zaveze. Evangeljski odlomki se vsako leto ponavljajo. V seznamu je zapisana tudi kratka vsebina odlomka, kar moramo vernikom povedati, preden začnemo brati berilo.

Imenovani dekret se je začel izvajati v ponedeljek po beli nedelji pri vseh mašah z uporabo slovenskega jezika na delavnike. Besedilo se jemlje iz novega slovenskega prevoda svetega pisma stare in nove zaveze (Maribor-Ljubljana 1961), ki ga je svet za izvajanje konstitucije o svetem bogoslužju odobril dne 22. februarja 1966 za liturgično rabo. Letos se uporablja samo knjiga nove zaveze, prihodnje leto tudi knjige stare zaveze. Ker je sveto pismo izšlo v lepi opremi in je dosti veliko po zunanji obliki, je dostojna knjiga tudi za liturgično porabo.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Nesreča pri zidanju cerkve v Odrancih. Dne 14. marca 1966 dopoldne se je pripetila težka nesreča pri zidanju no-

ve župnijske cerkve v Odrancih v Prekmurju. Zgradba je bila lani sezidana do strehe, kupole, ki bi naj pokrivala zgradbo. Zaradi izredno lepega in toplega vremena v začetku marca so pričeli z gradnjo kupole tako zgodaj, nekaj dni pred nesrečo. Nenadoma pa se je vreme spremenilo in shladilo, kar je verjetno v veliki meri povzročilo nesrečo, ko se je 14. marca dograjeni del kupole nenadoma porušil in pokopal pod seboj številne zidarje in pomočnike. 17. marca je mariborski škof dr. Držečnik pokopal šest žrtev te nesreče. Pogreba v Odrancih se je udeležilo okoli 12.000 ljudi od blizu in daleč ter več kot 40 duhovnikov. V skupno grobnico je bila pokopana potem 20. marca še sedma žrtev te nesreče.

KOROŠKA

Novomašniki na Koroškem so letos trije: Valentin Kapus, Janez Komar in Peter Sticker. Prvi je imel slovesno novo mašo v Milčovsu in mu je bil pridigal je g. Jože Ropitz. 10. julija je v pri Vrbi. Janez Komar je doma iz Metlove, župnija Kazaze, in je tam slovesno opravil svojo prvo daritev. Pridigal je g. Jožef Ropitz. 10. julija je v svoji domači fari, št. Jakobu v Rožu, pel novo mašo Peter Sticker. Maša je bila koncelebrirana. Somaševali so gg. Andrej Kajžnik, Mihael Kristof, Franc Kristof in Matevž Nagele, ki se je novomašniku tudi pridigal. Novim duhovnikom želimo veliko božjega blagoslova v novem življenju!

Št. Jakob in št. Rupert zaključita vsako leto z lepima prireditvama in razstavo gospodinjstkih tečajev za slovenska dekleta. V št. Jakobu je bila letos zaključna prireditev v nedeljo 15. maja. Udeležili so se številni duhovniki, med njimi ravnatelj Mohorjeve družbe, msgr. dr. Janko Hornböck, dr. Janko Mikula iz Avstralije in župnik Lovro Kaselj. Prisoten je bil tudi pisatelj Karel Mauser, ki se je mudil na

obisku na Koroškem. Prireditev gospodinjске šole v št. Rupertu pri Velikovu je bila tudi zelo lepa in so se je udeležili mnogi predstavniki cerkvene in drugih oblasti naše Koroške.

Mohorjeva Družba v Celovcu tudi letos pripravlja lep knjižni dar. Kakor že 115 let, bo tudi letos izšel Koledar. Za večerniško povest je izbrala izvršno slovensko delo. Žena s Poljan. Tretja knjiga bo patra Lenza pretresljiv popis koncentracijskega taborišča v Dachau. Četrto knjigo pripravljajo prijatelji Družbe sv. Mohorja iz Rima in bo spominška knjiga na drugi vatikanski cerkveni zbor.

Poslanstvo delavske mladine je naslov knjigi, ki jo je na 536 straneh izdala Mohorjeva Družba. Vsebuje misli kardinala Jožefa Cardijna ki jih je mojstrsko zbral, prevedel in uredil g. Zdravko Reven, upravnik Mohorjeve Družbe.

Občni zbor Mohorjeve družbe. Vršil se je 15. septembra v Celovcu pod predsedstvom g. dekana F. Milloniga. Glavno poročilo je podal msgr. dr. Hornböck kot ravnatelj. V imenu nadzornega odbora je govoril g. kanonik Zechner.

Dijaški domovi v Celovcu, ki jih vodi Družba, so letos prenapolnjeni. Ni bilo mogoče sprejeti vseh, ki so zaprosili. V skrbi za dijaštvo se je odbor odločil kupiti sosednjo hišo, ki je na prodaj.

Prof. Matija Tomc, župnik v Domžalah pri Ljubljani, je v mesecu juniju obiskal Koroško s svojim pevskim zborom. Ustavil se je v Šmihelu pri Pliberku in v št. Jakobu v Rožu. Zbor šteje 60 članov in je zapel Tomčevo kantato „Marijina božja pota na Slovenskem“ in še: Sv. Ciril in Metod (Tomc), Zdrava Marija (Schwab), Darujemo Ti, Gospod (Jobst), Zdrava Marija (Foerster), Je mrak končan (Hladnik), Sapiče moja Kimovec) in še več drugih.

Župnik Anton Demšar — biseromašnik. Leta 1945 je zapustil domovino,

prišel na Koroško, kjer ga je sprejel pod streho takratni dekan v št. Vidu ob Glini, g. Felix Fiebinger. Kmalu je prevzel dušnopastirsko skrb v mestni bolnici, kjer deluje še danes. Njegove slavnosti šestdesetletnice mašništva se je udeležilo veliko ljudi, s cerkvenimi in civilnimi predstojniki mesta. Značajnemu duhovniku, zavednemu Slovincu in velikemu dobrotniku ljudstva naše iskrene čestitke!

FRIMORSKA

Msgr. Lojze Škerl — škofov vikar tržaške škofije. Za tržaške slovenske vernike je postal pomemben 11. oktober 1966. S tem dnem je stopil v veljavo koncilski odlok o pastirski službi škofov in z istim dnem je nadškof Santin v smislu tega odloka imenoval msgr. Lojzeta Škerla za škofovega vikarja, ki naj skrbi za vse slovenske vernike v škofiji. Nadškof je tržaškim duhovnikom predstavil novega škofovega vikarja že 10. oktobra na pastoralni konferenci. Msgr. Škerl se je ob tej priliki zahvalil nadškofu za zaupanje, sbratom pa se je priporočil v molitev in jih prosil za sodelovanje.

Prvo srečanje tržaških vernikov s škofovim vikarjem je bilo na praznik Kristusa Kralja, najprej pri molitvi v rojanski cerkvi, kjer je g. vikar pridigal, nato pa v tamkajšnjem Marijinem domu, kjer so poleg pozdravov in čestitk ob novem imenovanju proslavili tudi srebrnomašniški jubilej msgra L. Škerla.

Msgr. Leopold Škerl — srebrnomašnik. Pred 25 leti na 26. oktobra je bil posvečen v mašnika v Rimu, kjer je imel tudi novo mašo. Gospod jubilar je doma iz Sežane na Krasu. Po prizadevanju škofa dr. Fogarja je po maturi odšel v Rim in bil sprejet v zavod Germanicum in obiskoval Gregorijansko univerzo. Doktorat je napravil iz dogmatične teologije. Kmalu po prihodu iz Rima je postal kancelar na ško-

fiji, nato kanonik stolnega kapitlja pri Sv. Justu in profesor moralke v tržaškem bogoslovju. Vedno se je udeleževal tudi v dušnem pastirstvu, že od vsega početka sodeluje z g. Zorkom pri verski uri tržaškega radia in v postu vodi vsako leto posebno vrsto oddaj o raznih verskih problemih.

Ob jubileju in ob imenovanju za škofovega vikarja naše iskrene čestitke.

Predavanje g. Vinka Zaletela je bil program prvega letošnjega kulturnega večera v Katoliškem domu v Gorici. Z barvnimi slikami in prijetno besedo je g. Vinko popeljal navzoče na romanje na svete kraje Poljske, Češke in Slovaške. Srečali so se z neustrašenim poljskim primasom kardinalom Wyszynskim, slišali poljsko in češko petje in videli naravne lepote bratskih slovanskih dežel. Na koncu so gledali še kratek film iz življenja p. Miksimiljana Kolbeja, ki je šel v strahotno smrt namesto družinskega očeta v koncentracijskem taborišču Auschwitz.

Na Sv. Gori pri Gorici se je v nedeljo 16. oktobra brala koncelebracijska maša salezijanskih duhovnikov in njihovega vrhovnega predstojnika iz Turina. Prišel je na ta sveti kraj na srečanje s salezijanci iz Slovenije.

Osebnе spremembe v Apostolski Administraturi za Slovensko Primorje: Budin Ivan, župnik v Dutovljah, je na lastno prošnjo prestavljen v šentvid-Podnanos in ima v soupravi še Ložice. Petrič Jože, župnijski upravitelj v Podnanosu, je na lastno prošnjo prestavljen v Dutovlje s soupravo župnij Skopo in Kopriva. Vidic Jože SDB je nastavljen za žup. upravitelja na Škofljah. Ivan Mozetič, župnik na Ravnah pri Cerknem, je razrešen uprave župnije, ki jo prevzema Munih Alojzij, žup. upravitelj na Bukovem.

Duhovniške spremembe v tržaški škofiji:

V smislu novih koncilskih določil so bili tudi v tržaški škofiji zamenjani

dekani. Dekana msgr. N. Silvanija, župnika na Opčinah, je nasledil msgr. Franc Šibenik, župnik na Proseku.

Tudi v zavodu Marijaniše na Opčinah je prišlo do sprememb. Zaradi slabega zdravstvenega stanja je g. Franc Štuhec odložil mesto ravnatelja. V bodoče bo ekonom v zavodu, za ravnatelja pa je bil imenovan g. Ivan Dobršek, ki je že do sedaj deloval v Marijanišču.

K Marijinemu svetišču na Vejni se je iz Boljunca preselil g. Al. Zupančič, ki bo skrbel za slovensko govoreče romarje; v Boljuncu ga je nadomestil g. Marij Gerdol, ki je bil dolgo vrsto let slovenski dušni pastir na župniji sv. Vincencija v Trstu. Na njegovo mesto je k Sv. Vincenciju prišel g. Anton Surina.

Goriki nadškof msgr. Andrej Pangrazio je prejel od sv. očeta imenovanje za glavnega tajnika italijanskih škofijskih konferenc. Predsednik konferenc je kardinal Urbani iz Benetk.

Članice Dekliških krožkov z Goriškega so 2. junija priredila izlet na Koroško. V št. Janžu jih je z dobrodoščico sprejel g. Jože Vošnjak. Tam so bile pri sv. maši, ki jo je daroval msgr. dr. Franc Močnik. Naslednja postaja je bila Celovec z Mohorjevo hišo in nato Gospa Sveta. Mimo Vrbskega jezera, skozi Beljak, preko Zile in po Kanalski dolini je avtobus brzel nazaj proti Gorici.

Katoliška mladina s Tržaške, Goriške in Koroške je imela 10. julija svoj 3. tabor. Slovenska katoliška mladina v zamejstvu se je zbrala na Repentabru. Pri prireditvi na prostem so sodelovali zbori in igralske skupine vseh treh dežel.

V **Mačkovljah** so v nedeljo, 12. junija blagoslovili temeljni kamen župnijskega doma. Obred je opravil stolni prošt msgr. Alojzij Salvadori. Spremljala sta ga sobrata dr. Štalcer in dr. Stanko Janežič.

Na mirenem Gradu, v svetišču

žalostne Matere božje, je prvo nedeljo v juniju daroval prvo sv. mašo Jurij Devetak, lazarist. Poleg velike množice vernikov se je v cerkvi na griču zbralo tudi veliko število duhovnih sobratov.

V veličastni novi Marijini cerkvi na Vejnini gri Trstu se je v nedeljo 26. junija zbralo okrog 3.000 slovenskih vernikov. Sv. mašo je daroval dr. Stan-ko Janežič. Za duhovne potrebe sloven-skih vernikov skrbi v novi cerkvi p. Lojze Zupančič.

V dneh od 3. do 5. septembra se je povabilo tržaškega društva slovenskih izobražencev v Dragi, vasi tržaškega zaliva nad Glinščico, zbralo nad sto slo-venskih inteligentov na študijskem se-minarju. Prišli so staro-akademiki iz Trsta. Goriške in Koroške, učitelji, vi-sokošolci in uradniki, da se posvetijo vprašanjem svojega naroda. Študijske dneve je vodil prof. Jože Peterlin. Med predavatelji je bil tudi prof. dr. Janez Janžekovič iz Ljubljane.

Pod vodstvom p. Fidelisa so goriški Slovenci v nedeljo, 17. julija, poroma-li na Sv. Višarje. Med romarji je bila tudi gospa Anica Kraljeva iz Argenti-ne. Večerno mašo je p. Fidelis opravil za njenega sina Tomaža, ki se je na-seca januarja smrtno ponesrečil v ar-gentinskih planinah.

Salezijanski duhovnik g. Jože Pe-terlin slavi letos svojo srebrno mašo. Po zadnji vojni je več let misijonaril po raznih salezijanskih zavodih v Pa-tagoniji na Jugu Argentine, od leta 1962 pa pomaga oblikovat našo mladi-no kot vzgojni prefekt. najprej v Ma-rijanišču na Opčinah in nato v Aloj-zijevišču v Gorici.

V Kromberku pred cerkvijo je Klub starih goriških študentov odkril spo-minsko ploščo skladatelju dolgoletnemu tamkajšnjemu župniku Vinku Vodopiv-cu.

Osebnе spremembe v apostolski admi-nistraturi za Slov. Primorje:

Msgr. Ivan Kobal, župnik iz Čr-nega vrha nad Idrijo, je bil imenovan za kanclerja apostolske administracije za Slovensko Primorje v Kopru, Gulič Alojzij, župnik v Vremah, je na lastno prošnjo premeščen v Podgorje iz Kaki-tovcem.

Župnijski upravitelji: Črnigoj Vin-ko iz Opatjega sela v Piran; Kobal Ivan iz Dolenje Trebuše v Črni vrh nad Idrijo; Robert Zadnik iz Bat v Štjak s soupravo Vrabč; Kožlin Marijan iz No-vakov v Podmelec; Munih Alojzij iz Podmelca na Bukovo s soupravo Oreh-ka; Milan Prelec v Vreme s soupravo Vatovalj; Lukan Vinko iz Štjaka v Opa-tje selo s soupravo Brestovice; Jožko Kragelj iz Goč na Marijino Celje; Pivk Franc iz Marijinega Celja na Goče s soupravo Branice.

Za župnijskega upravitelja v So-čergi s soupravo Movraža in Kubeda je nastavljen Ilijaš Jožko, kaplan v Po-stojni; za župnijskega upravitelja v Dolenji Trebuši s soupravo Gorenje Trebuše je imenovan Jože Vidrih, ka-plan v erknem. Za župnijskega upravi-telja v Lokvi s soupravo Rodika s ško-cjanom je nastavljen Janko Krkoč, ka-plan v Cerknem. Za župnijskega upravi-telj v škofijah, je prestavljen za ka-plana v Piran.

Premeščena sta bila kaplana Moze-tič iz Idrije v Solkan ter Premrl Aloj-zij iz Ilirske Bistrice v Slivje. Imeno-vani so bili sledeči novomašniki za ka-plane: Ipavec Avgust v Cerkno, Moč-nik Alfonz v Idrijo in Trošt Jože v Po-stojno.

Spremembe med kapucini:

Po triletni službi kot kvardijan v kapucinskem samostanu v Gorici je za-pustil Gorico dosedanji gvardijan p. Lizio, ki je bil premeščen v Cagli za pri-digarja. Na njegovo mesto je bil ime-van za gvardijana p. Rihard, dosedanji namestnik gvardijana.

P. Metod iz Mirna, ki je bil do sedaj na Stari gori, je bil premeščen v Trst za slovenskega spovednika pri kapucinih na Montuzzi.

P. Gabriel Česnik je prišel iz Padove v Videm za predstojnika na mestnem pokopališču.

P. Damaz, doma iz Trnovega pri Gorici, je bil iz Benetk premeščen v Padovo za spovednika namesto božjega služabnika p. Leopolda.

Z Marijo skoz življenje je naslov Knjižici števil. 56, ki jo je napisal dr. Metod Turnšek. Podnaslov pravi, da je namen Knjižice nuditi nekaj misli k 1200-letnici pokristjanjenja Koroške ter 1100-letnici pokristjanjenja sedanje Vzhodne štajerske, nekdanje Panonije.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Nov župnik v Sv. Lenartu

V nedeljo, 2. oktobra, je bil v sv. Lenartu slovensko ustoličen za župnika g. Adolf Dorboló, doma iz vasi Laze (tal. Lasiz) v Nadiški dolini. To pot se je cerkvena oblast v Vidmu pokazala poštna do beneških Slovencev, saj je dala faranom župnije Sv. Lenarta dušnega pastirja, ki je zrastel iz njih srede in govori njih jezik.

Novi župnik je bil vse od svojega mašniškega posvečenja leta 1959, pa do sedaj kaplan in katehet ondotne srednje šole v Sv. Lenartu, zato že dobro pozna svoje župljane in krajevne navade. Ustoličil ga je tudi goriški Slovencem dobro znani župnik iz Spodnjega Barnasa ter častni kanonik čedadškega kapitlja gospod Peter Hvalica.

POLJSKA

Tisočletnica pokristjanjenja

Ko se je poljski knez Mječislav (Mieczko) poročil s češko kneginjo Du-

bravko, hčerko Boleslava I. in sorodnico tedaj že pokojnega sv. Vavla, se je leta 966 dal krstiti. Z njim je prejel krst mnogo poljskih plemenitih. Dve leti na to je bila ustanovljena prva škofija na Poljskem v Poznanju.

Na to tisočletnico („millenium“) od pokristjanjenja so se poljski katoliki pripravljali z „devetletnico“, v kateri so po cerkvah obravnavali vsa vprašanja zasebnega, družinskega in družbenega življenja.

Glavni praznik tisočletnice so obhajali letos 3. maja, na praznik Marije, Kraljice Poljske. Ta dan se je poljski narod, očiščen s pokoro, izročil Materi božji v „suženjstvo ljubezni za svobodo Cerkve“. Tako pišejo poljski škofje v svojem pismu, ki so ga poslali škofom Jugoslavije.

V tem pismu dalje pišejo: „Na pragu drugega tisočletja stojimo pred Gospodom zgodovine s čustvom skesanosti in hvaležnosti. Trkamo se na prsa za vse svoje grehe in nemarnosti, ker smo slabo gospodarili s talenti, ki nam jih je zaupal božji gospodar. S hudobijo in z nemarnostjo smo prekrizovali njegove nacrtje. Gospod, usmili se nas! Toda naša skesanost se razcveta v hvaležnost, ki se izraža v veselem Magnifikatu. Božje usmiljenje je večje, kot so naši grehi. Ko gledamo v svojo zgodovino, vidimo na vsak korak obilje milosti, ki so oblikovale obraz naše zgodovine v zvestobi križu, evangeliju in božji Materi, ki je bedela nad zibelko Poljske in jo neprenehoma obkrožala z očitnim varstvom. ... Kot zlata nit se vleče skozi vso našo zgodovino varstvo božje Matere. V njene milostne roke izročamo usodo svojega naroda za drugo tisočletje. Hočemo, da z njeno pomočjo ostanemo zvesti Cerkvi, kateri je ona mati, pa če bi bilo treba plačati tudi najvišjo ceno.

Poljski škofje prosijo v imenu občestva svetih škofo vsega sveta, naj v

njihovem jubilejnem letu odrede dan molitve za Poljsko, da bi jim izprosili milosti, ki so jim potrebne v drugem tisočletju, da bi ostali zvesti zaobljubi, ki so jo naredili 3. maja, da bi jih nobena sila ne mogla odtrgati od Kristusa.

ARGENTINA

Izšla je nova knjiga: **Autobiografski spisi sv. Terezije D. J.** (280 strani). Iz francoskega izvirnika jo je prevedel Alojzij Kukovica S. J.

Nov slovenski misijonar. Slovenci smo dobili novega misijonarja. Je to Lovro Tomažin, ki je odšel iz Buenos Airesa 24. junija proti vzhodu. Nekaj časa bo študiral v Indiji, nato pa bo odšel v Afriko in sicer v novo državo Zambija.

Novi misijonar je bil rojen 27. oktobra 1930 na Krki na Dolenjskem. L. 1945 je s starši odšel v tujino. V Argentini je živel v San Justu. Leta 1956 je bil predsednik Slovenske fantovske zveze. Nato je odšel v bogoslovje v Adrogué. V duhovnika je bil posvečen 8. decembra 1963. Vstopil je k jezuitom z namenom, da čimprej odpotuje v misijone oznanjat božje kraljestvo.

Duhovniški sestanki

28. septembra je imel dr. Alojzij Starc predavanje o enciklikah o Cerkvi.

26. oktobra smo imeli posebno konferenco v Rožmanovem zavodu v Adrogué. Jeretina CM je podal duhovno misel o svetosti svetnega duhovnika. Jože Kerbec je imel predavanje o dušnopas irskih navodilih za pariško nadškofijo. Boris Koman pa je podal predavanje o Cerkvi v francoski revoluciji. Slovenski novomašniki

Vencelj Vodnik SDB je bil posvečen v duhovnika 6. julija v Ramos Mejiji pri Buenos Airesu. Novo mašo je imel istotam 10. julija. Pridigal mu je Janko Mernik SDB.

Jurij Langus SDB je bil posvečen v duhovnika 13. avgusta v Córdoba. Naslednji dan je daroval prvo sveto mašo skupaj z bratoma župnikom Janezom in prefektom v Rožmanovem zavodu Primožem.

Andrej Zarnik je imel novo mašo v Mendozi v nedeljo 9. oktobra. Govoril mu je msgr. Anton Orehar.

V nedeljo 28. avgusta je bila blagoslovitev novih šolskih prostorov v San Justu. Slavje se je pričelo s sveto mašo v farni cerkvi, katero je daroval Janko Mernik SDB. Nove prostore je blagoslovil dr. Alojzij Starc.

V nedeljo 11. septembra je bila v Ramos Mejiji blagoslovitev novega Slomčkovskega doma, ki je bil zgrajen po načrtih arh. M. Eiletza. Dom je blagoslovil msgr. Anton Orehar, ob asistenci Janeza Kalana, Janke Mernika in Dr. Al. Starca. Na popoldanskem programu je govoril prelat F. Novak.

Za slovenske katoliške akademike je imel dr. Mirko Gogala štiri predavanja — dve v oktobru in dve v novembru — o znanosti in veri in njenem medsebojnem razmerju.

Na misijonsko nedeljo je bila proslava v Slovenski hiši. Slavnostni govor je imel Franc Sodja CM. Nato je Slovensko gledališče uprizorilo Henri Gheonovo dramo: Tri modrosti starega Wanga.

Tudi na nedeljo Kristusa Kralja je bila proslava v Slovenski hiši. Sveto mašo s prazničnim govorom je imel msgr. Anton Orehar. Po maši je bil pevski nastop zbora Gallus.

Proslava sloven. narodnega praznika in narodne zastave je bila 29. oktobra v Slovenski hiši in 5. novembra v Slovenskem domu v San Martinu.

Na 13. kulturnem večeru SKA je v soboto 5. novembra predaval msgr. Anton Orehar o Cerkvi v modernem svetu.



splošne verske vesti

Zanimanje za krščanstvo na Japonskem

Leto 1965 je bilo za Japonsko leto stika s krščanstvom kot nikdar prej. 3 faktorji so odločilni: koncil, ekumensko gibanje in prizadevanje Pavla VI. za svetovni mir. Tisk, radio, TV pogosto govore o potrebi krščanstva za obnove človeštva in o njegovi vlogi za živig moralnosti v deželi. Kakor nikoli doslej je žutiti val simpatije in zanimanja za krščanstvo. Ob papeževem obisku v ZN je ves tisk opozarjal na vlogo Cerkve v svetu. Naperi Cerkve za svetovni mir so zelo v skladu s podobnim stremljenjem japonske duše. Velik odmev je imel tudi obisk, ki ga je napravil dr. Niwano Nikkyo pri Pavlu VI. On je zelo znan in cenjen kot soustanovitelj in predsednik Rissko Kosei Kai, ene novih važnejših religij, ki je moderna verzija budizma za laike.

J. Š.

Grški samostani turistične postojanke

Meniški samostani, ki spadajo med najpomembnejše znamenitosti Grčije, bodo kmalu le še privlačne turistične postojanke. Ko so v 14. stoletju divjali boji med srbskim kraljem in bizantinskim cesarjem, so menihi zidali samostane na težko dostopnih krajih Tesalije. Sčasoma je nastalo 24 samostanov, v katerih pa danes žive le še si volasi menihi. V prejšnjih časih je bil dostop v samostane mogoč le po lestvah ali v koših s pomočjo škripcev, danes vodijo tlakovane ceste do večine samostanov. Gradnja cest pa danes pomeni usodni konec samostanov. Kjer vlada danes samostanska tišina, tja bodo kmalu prihajali senzacij željni tu-

risti, saj menihi nimajo naraščaja, da bi nadaljevali veliko meniško tradicijo.

Ukinitve praznovanja nedelje na Cejlonu

Od 1. januarja l. 1966 je stopil v veljavo na otoku Cejlon zakon, ki določa, da bodo odslej praznični dnevi budistični prazniki, ki odgovarjajo 4 luninim menam. To pomeni ukinitve nedeljskega praznovanja, ki so ga uvedle britanske oblasti l. 1815. Vendar nudi zakon kristjanom možnost dveurne odsotnosti pri delu, da lahko prisostvujejo sv. maši. Katoliški škofje pa svetujejo vernikom, naj ne izrabijo te ugodnosti in javljajo, da so ukrenili vse potrebno, da katoličani opravijo nedeljsko dolžnost pred delom ali po delu. Koj prvo nedeljo v letu so po zgodnji maši šli delat in sprememba se je izvršila brez večjih težav. Nekateri verniki očitajo hierarhiji, da se je prehitro vdala budističnim zahtevam. Obisk pri maši se ni zmanjšal in nekateri duhovniki trdijo, da jim prav pridejo uradni budistični prazniki za katekizem in sestanke. Tudi protestantske verske oblasti so priporočile svojim vernikom, naj delajo kot drugi državljani in ne izrabijo privilegija. — Kako je pa drugje z nedeljskim praznovanjem?

Na Formozi ločijo male in velike nedelje pri velikih tvrdkah: ob nekaterih nedeljah delo povsem opuščajo, ob drugih pa delajo kot delovne dni.

V Izraelu ima vsaka verska skupina pravico do svojega tedenskega praznika: muslimani ob petkih, judje ob sobotah in kristjani ob nedeljah.

V Arabiji in v Libiji je tedenski praznik petek, v Libanu v Siriji in v

Turčiji mnogo muslimanov prekine delo ob petkih le toliko, da gredo v mošejo, počivajo pa ob nedeljah.

V Jordaniji praznujejo petek, v Jeruzalemu pa nedeljo.

V Indoneziji, kjer je 90 odstotkov prebivalcev muslimanov, končavajo delo ob petkih zgodaj popoldne in nedelja je nedelaven dan.

V Malaziji imajo muslimani in hinduisti navado iti v mošeje in v templje ob nedeljah. Nedeljo praznujejo tudi v Indiji, na Japonskem, na Kitajskem, v Pakistanu in v Rusiji.

TEILHARD DE CHARDIN

Iz predavanja, ki ga je imel dominikanski teolog Yves Congar pred koncilskimi očeti v Rimu 12. X. 1964.

V luči omenjenih dejstev moramo podčrtati svetovni uspeh spisov Teilharda de Chardina. Njegovi spisi se berejo že po vsem svetu, ljudje jih sprejemajo kot pravo razodetje. Zakaj? Ker je med nami edini, ki je znal sodobnemu človeku predočiti razčlenjeno sintezo in vključiti vanjo vero v Boga in v Kristusa, človeka in njegovo zgodovino, svet, njegovo preteklost, njegov razvoj in prihodnost. Jasno je, da so v njegovih spisih še vrzeli in slabosti, poleg znanstvenih formulacij so pesniški opisi. Toda važno je predvsem to, da nudi človeku krščansko situiranje v svetu in v zgodovini. Zdaj ne gre več le za tistih pet tisoč let pred Kristusom, temveč najmanj za pet ali šest milijard let celotnega razvoja. Če se postavimo na stališče merila, po katerem stoletje enačimo s tremi sekundami, potem lahko rečemo, da se je življenje na zemlji začelo prvo sekundo prvega januarja, Jezus Kristus pa se je pojavil 31. decembra o polnoči; zemlja sama pa je obstajala že štiri leta pred tem prvim januarjem in pet let pred 31. decembrom. Po tem pravilu bi se prvi vretenčarji pojavili 23. julija, sinanthropus pith canthropus, ki ga cenimo na starost

milijon let, pa 31. decembra ob 16, Abraham pa je v tem merilu nastopil šele 31. decembra ob 23. uri 59 minut. Danes pa smo po tem merilu šele na koncu prve minute novega leta, ki ga je začelo Kristusovo rojstvo. Jasno je tedaj, da krščanska era časovno zelo malo pomeni v primeri z obstojem človeka na zemlji, eno samo minuto v trajanju celih osem ur, še manj pa pomeni v primerjavi z zgodovino sveta, eno samo minuto v trajanju 43.000 ur. Vse to je ujeto seveda v zgolj tehnične primerjave, vse druge primerjave pustimo ob strani. Omenimo le dejstvo, da živi človek na zemlji, ki se giblje sredi neizmerne veselja, saj cenijo njegovo razprostranjenost na več kakor milijardo svetlobnih let. Po vsem tem razmerja med Cerkvijo in svetom nikakor ne moremo za današnjega človeka izraziti več z izrazi papeštva in cesarstva, niti ne s pojmi duhovnega boja med naravo in milostjo. „Hoja za Kristusom“ ni izgubila na svoji resničnosti in globini, pač na svoji privlačnosti pri tistih kristjanih, ki hočejo svoje življenje živeti v svetu in zgodovini, kakor ju odkriva današnja zgodovina.

Stroški koncila

Koncil je stal približno 6 tisoč milijonov lir. V tem so vključeni stroški za stanovanje in prehrano za 1000 koncilskih očetov med sejami skozi 4 leta. Postavitve tribun v baziliki sv. Petra je stala 500 milijonov lir, tiskarski stroški in najemina električnih aparatov pa 300 milijonov lir. Nekaj stotin milijonov lir sta financirala oba bara, kjer so spili nad pol milijona skodelice črne kave.

Poskusi kapucinov na Holandskem.

Predstavnštvo kapucinskega reda na Holandskem išče nove načine redovnega življenja, ustrezne našim časom. 2 skupinici, vsaka s 3 redovniki, živita

kot družini. Prva skupina je najela hišo v škofiji Bosch. Pomagajo redovnim družinam v škofiji v izvedbi pokoncilskih nalog, obenem pa upajo najti novo obliko redovnega življenja v skladu s prvotno zamislijo ustanovitelja. Druga skupina je vzela v najem hišo v delavskem predelu Amsterdama, kjer žive delavsko življenje, oblečeni civilno in brez brade. Ne nazivajo jih oče, častiti ali po redovniškem imenu.

Pobuda je prišla od spodaj, vendar jo je odobrilo provincialno predstojništvo.

Latinščina pri sv. maši

V začetku l. 1966 je Kongregacija za semenišča ukazala, naj se na splošno maše v semeniščih v lat. jeziku. Tudi redovniki so prejeli obvestilo, naj opravljajo daritev sv. maše v latinščini v samostanih tistih redovnikov, ki imajo dolžnost moliti brevir v koru. Zanimivo je tudi, da se je skupina katoliških in nekatoliških umetnikov in znanstvenikov obrnila na sv. očeta s prošnjo, naj se ohranijo prelepi latinski gregorijanski obredi po samostanih vsaj pri mašah, ki niso župnijskega značaja, da ne bi ta bogata duhovna in kulturna dediščina zapada postala le arheološki zaklad. Prošnjo so podpisali med drugimi Benjamin Britten, Pablo Casals, Salvador de Madariaga, Francois Mauriac in Jacques Maritain.

J. Š.

PRI DARITVI SV. MAŠE UPORABLJAJO ŽE 205 JEZIKOV

Kot je znano, je II. vatikanski koncil razglasil vse jezike sveta za liturgične, ki se lahko rabijo pri javni službi božji. Svet za izvedbo liturgične konstitucije „Notitiae“ poroča, da sedaj uporabljajo pri maši že 205 jezikov, a v prihodnjih letih se bo to število še povečalo.

V Evropi je 29 liturgičnih jezikov: v Italiji 4 (italijanski, slovenski, nemški, francoski), v Aziji 44, na Filipinih 12. V Turčiji uporabljajo poleg turškega jezika tudi francoščino in italijanščino. V Afriki je 117 liturgičnih jezikov, od tega je v Zahodni Afriki 69, v Keniji 11, v Gani 7, v Zambiji 6, v Kongu 10.

So tudi dialekti, ki se bodo po uporabi v liturgiji povzpeli k časti jezika: na pr. „papiamento“, narečje, ki ga govorijo na otoku Curacao, „chequua“ v Peruju, „chamosso“ v Guatemali.

Uvedba danes govorjene grščine v latinsko liturgijo v Grčiji je napravila globok vtis, ker so latinščino smatrali kot bistven element katolicizma in pravoslavni sedaj razumejo latinsko liturgijo v moderni grščini bolje kot bizantinsko v klasični. Kot znano, je dopustno, da rabijo pri službi božji tudi esperanto.

Obhajilo pod obema podobama

Na sestanku kat. danskega klera se je večina izrazila za posplošenje obhajila pod obema podobama. Mislijo, da bi se možnost takega obhajanja morala nuditi vernikom zmeraj.

Duhovniška plača v Montrealu

Skupina klerikov in laikov iz različnih ambientov montrealske škofije je določila honorarje za škofijsko duhovščino. Cerkvena uprava, ki jo vodi laiki, skrbi za stanovanje in hrano. Župnik prejme letno 3000 dolarjev, kaplan s 15 ali več let duhovništva 2400, z manj kot 15 let pa 2100 dolarjev. Kot honorar za mašo prejemajo še po en dolar. Župnijski kler nima pravice do nobenega drugega honorarja za nobeno delo v župniji. Duhovniki sami plačujejo obleko, zdravstveno oskrbo, socialno zavarovanje, knjige, časopise, razvedrilo itd.

Nove knjige

O SLOVENSКИH ROMARJIH V KELMORAJN

Pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti je izšla razprava „Staro božjepotništvo Slovencev v Porenje“ (Ljubljana, 1965, str. 76), ki jo je napisal Jože Stabej. To je prva strnjena in izčrpna razprava o večstoletnih romanjih naših prednikov k svetim močem v Köln ob Renu, v Aachen in v druga nemška mesta. Pisatelj je pregledal in porabil mnogo spisov in člankov, ki so se bavili s tem vprašanjem, iz raznih arhivov pa je izkopal še mnogo novih podatkov in poročil. Ugotovil je, da so slovenke romarje dolgo šteli med — Dunajčane in Madžare, ker smo Slovenci spadali v Avstro-Ogrsko državo! Glavna romanja so se vršila vsako sedmo leto in še sredi 18. stoletja je bilo slovenskih romarjev v Porenje po nekaj stotin.

Pisatelj obširno poroča o potih, po katerih so romali naši predniki, o romarski opravi, oskrbi in opravilih božjepotnikov, o božjepotnih spominkih in odpustkih ter o odmevih porenškega božjepotništva na Slovenskem.

Dve poglavji sta posvečeni slovenskemu oltarju in nadarbini v Aachnu. Pod varuštvo mest Ljubljane in Kranja je bila 26. jun. 1495 osnovana v Aachnu posebna nadarbina (duhovniška služba s pripadajočimi dohodki) pri oltarju, ki je bil posvečen Devici Mariji in štirim cerkvenim doktorjem (sv. Avguštinu, Hieronimu, Gregorju in Ambrožu). Ta oltar v Marijini cerkvi so slovenski romarji že veliko let poprej postavili, pozneje pa je bil preimenovan, ker škof Hren piše leta 1613 o oltarju in beneficiji sv. Cirila in Metoda v Aachnu. Našteti so 16 duhovnikov, ki so v letih 1495—1734 opravljali službo pri slovenskem oltarju v Aachnu.

Pisatelju J. Stabeju moremo biti hvaležni za skrbno in zanimivo razpravo, ki nam v novi luči kaže del naše versko kulturne zgodovine.

Rimski misal. S sodelavci priredil dr. p. Metod Turnšek. Tretja izdaja. Izdala in založila Zadruga katoliških duhovnikov SFRJ, Ljubljana 1965, str. 1258 + 26.

Prva izdaja je izšla leta 1944; druga potem že upošteva liturgične spremembe iz leta 1955 in 1960 in je izšla leta 1961. To je sedaj tretja, spopolnjena in novim spremembam ustrezna izdaja Rimskega misala, delo dolgoletnega liturgičnega delavca p. dr. Turnška.

Nova izdaja je bila posebno potrebna, ker so se lani začele izvajati nekatere določbe Konstitucije o svetem bogoslužju (7. marca) in je primanjkovalo izvodov slovenskega misala za mašne dele v narodnem jeziku.

Nova izdaja je izšla v nakladi 15 tisoč izvodov.

Za uvod je v misalu lepo in kratko razložena sveta maša, Kristusova in naša daritev, ter njen pomen za krščansko življenje. Sv. maša je daritev krščanskega občestva, zbranega okoli večnega Velikega duhovnika Kristusa, in je najpopolnejša čistilna, zahvalna, prosilna in spravna daritev Bogu. Potem sledi opis cerkvenega leta, velikonočni in božični bogoslužni krog, svetniški godovi in bogoslužni dnevi. Nato so poglavje o izgradbi maše, o bogoslužnih barvah, o bogoslužnih predmetih in oblačilih ter o petju pri službi božji. Na kratko je razloženo, kako naj verniki sodelujejo pri sv. maši, ter praktična uvedba v misal. Nato sledi glavna vsebina misala: maše svetih časov, red sv. maše, skupne maše svetnikov, maše po želji.

Tudi oprema nove izdaje je zelo lepa podobi St. Kregarja in vinjete Slavka

Pengova). Prav tako ustrezata tisk in vezava.

Nove knjige: *Katehetski tečaj* v Splitu 1965. Split 1966. Izdal škofijski ordinariat (na ciklostilu). Med drugim obravnavana tale vprašanja: Kateheza — šola liturgije, problematika verouka v osnovni šoli, težave pri katehizaciji pubertetnikov, praecambula fidei, problem mladine, ki pride z dežela v mesto, katehizacija pevskih zborov, verouk za študente, kontakt čez počitnice, katehizacija ministrantov, duhovna vaje in mesečna obnova v župniji, duhovniški poklici med katehumeni, katehizacija odraslih, pomožna literatura pri verouku.

Neve knjige: 1. Clemente Pereyra, *Kdo nam bo povedal resnico*. Ljubljana. Prevedli bogoslovci. Izdala Zadruga kat. duhovnikov.

2. Anne — Marie, *Kdo mi bo odgovoril*. (Prevajalec in izdajatelj isti. — Knjižici sta ponatis cilostilne izdaje v Tomaju l. 1963.

3. Dr. fra Andjeo Mutić, *Pohadjanje bolesnika*. Zagreb 1966.

4. Dr. Ivan Rogić, *Inkorporacija svećenika u Kristusovo otajstveno tijelo*. Djakovo 1966. 484 str.

V Občestvo združeni, molitvenik za občestveno in zasebno rabo, je izšel v 3. izdaji (na finejšem papirju in v boljši vezavi). Po razporeditvi in straneh se izdaja ujema s prejšnjima dvema. Spremenjena je le v prvem, „mašnem delu“, v skladu s konstitucijo in instrukcijo o svetem bogoslužju in z navodili slovenskih škofov ob uvedbi domačega jezika.

Maria Goretti, priredil p. Angel Kralj, OFMCap.

Dogmatična konstitucija o božjem razodetju in koncilski odloka o ekumenizmu in o katoliških vzhodnih cerkvah. Izdal nadškof. ordinariat v Ljubljani.

J. A. Jungmann, *Katehetika*, prevedel dr. Valter Dermota.

Schrijvers, *Dobra volja*. Prevedal Alojzij Mlakar CM.

KNJIGA O ŠKOFU FRIDERIKU BARAGI

Proti koncu 2. vatikanskega cerkvenega zbora je pri znani italijanski založbi Marietti v Torinu izšla obsežna knjiga (344 + II str.) z naslovom *Una sola cosa e necessaria* (Le eno je potrebno) in z lepo barvno naslovno podobo Friderika Baraga. Pisatelj profesor Fernando Bea namreč v knjigi podaja življenjepis našega rojaka misijonarja in prvega škofa v Marquetteu. Življenjepis je v glavnem podan po Jakličevi knjigi, ki je 1951 izšla v drugi, v marsikem izpopolnjeni izdaji; uporablja pa tudi izsledke drugih del, zlasti seveda ameriških, na prvem mestu Jos. Gregoricha (iz l. 1932).

Knjiga ima tri predgovore. Prvi predgovor je napisal vatikanski državni tajnik kardinal Amleto Cicognani, ki je bil sam dalj časa v Združenih državah Amerike kot zastopnik sv. stolice in je tedaj sam proučeval zgodovino krščanstva v novem svetu; o tem je napisal tudi knjigo *Svetost v Ameriki* (Sanctity in America. Patterson, New York. 1940). Zato nam je njegova sodba o Baragu še celo dragocena. Kardinal najprej govori, iz kakšnih osnov raste božje kraljestvo na zemlji, in našteva nekaj velikih mož, ki so se odlikovali v pokristjanjevanju obsežnih ozemelj v Ameriki, med njimi tudi bl. Johna Neumanna, ki je bil povzdignjen na oltar 1963. Potem nadaljuje:

„Eden takih velikih duhov je bil tudi Slovenec Friderik Baraga; bil je iz odlične družine s plemenito vzgojo, pa se je odpovedal graščini in odlično

opravljenim pravnim izpitom na dunajski univerzi, postal duhovnik in pozimi 1831 prišel v Ameriko, da se posveti apostolskemu delu med Indijanci v Michiganu... Tisti globoki čut za bistveno, ki se je kasneje toliko lepo izrazil v škofovskem geslu "Le êno je potrebno", ga je nenehno podpiral skozi vseh 37 let, ko je bil brez oddiha na apostolskih potih in v silnih naporih; dajal je veliko moči njegovim pogumnim in trdim odločitvam, vzdržal na junaški višini njegovo vero tudi tedaj, kadar je nerazumevanje mimogrede oviralo samotno pot njegove misijonske delavnosti po zaledenelih potih indijanskih rodov v Michiganu, Wisconsinu in Minnesoti "... „Pri njem preseneča popolna predanost izbrani stvari kljub domotožju, pritožbam občutljive in negovane narave; taka čustva je zmeraj obvladoval in premagoval s plemenitim, nikoli nasilnim in nenaravnim nastopom svoje ljubezni do Gospoda.“

„Bil je nadarjen mladenič, odlično izobražen mož, poznal je udobje, ki ga nudi omika dobre evropske družbe, saj je v nji zrasel; ko se je pa pridružil Indijancem, je bil eden izmed njih, je živel čisto po njih običajih, je z njimi preživel neskončno ostre zime v bornih kočah, hodil za rodovi v njihove sezonske lovske postojanke, jedel njihove jedi, delil z njimi siromaštvo, branil njihove pravice, govoril njihovo težko govorico in postal njen občudovani poznavavec, saj je napisal prvo slovnico njihovih govorov, poučne in verske knjige v tem jeziku“... Bil je duhovnik, apostolski vikar za Gornji Michigan, prvi škof v Sault Ste-Marie in Marquetteu, pa ni nikoli odnehal, rajši še rastel v tistem polnem občestvu življenja in dela s svojo čredo, tako da bi se ne dalo reči, da je iz drugih krajev in druge kulture, ne pa otrok indijanskih rodov, katerim je bil iz ljubezni vsem vse. Še smrt je prišla kot zadnje dejanje ljubezni do otrok; ko je bil 1868 na drugem splošnem cerkvenem zborovanju v Baltimoru in ga je hudo prizadela kap, ni hotel ostati v obmorskem mestu z milejšo klimo, marveč se je odločno vrnil na sever med svoje zveste, da je nekaj mesecev kasneje med njimi umrl kot nadvse ljubljeni oče in resnični dobri pastir.“

„Njegova osebnost je mogočno odmevala v letih neposredno po smrti; katoliški Slovenci v Ameriki so ustanovili Baragovo zvezo z namenom, da spomin na velikega pastirja ohrani živ med Slovenci v Ameriki in da z molitvijo in živim navdušenjem dosežejo, da pride Baraga — kakor vsi želimo — do časti oltarja.“

Te velike besede hvale in občudovanja je veliki cerkveni dostojanstvenik sklenil s priporočilom življenjepisa s toplo osebno občutenimi besedami: „S pristranim zadovoljstvom, kakor da sem izkazal škofu Baragu dolžno čast in navezal z njim stike ljubezni in prijateljstva, ki so se mi rodila že tedaj, ko sem med svojim bivanjem v ZDA z občudovanjem spoznaval sadove njegovega dela, priporočam svetu ta življenjepis in mu želim popoln uspeh, da bi kar najboljši na široko budil občudovanje in spoštovanje prvega škofa v Marquetteu.“

Podobne ugotovitve in besede občudovanja vsebujeta tudi naslednja dva predgovora h knjigi.

Drugi predgovor je napisal ljubljanski nadškof dr. Josip Pogačnik.

Tretji predgovor je napisal sedmi Baragov naslednik na škofijskem sedežu v Marquetteu, škof Thomas L. Noa.

Knjiga je pisana zelo mikavno, okviri Baragove osebnosti so v marsičem novi, zato bo tudi za dobre poznavavce Baragovega življenja poučna in dobrodošla.

Vsebina XIII. letnika Omnes unum (1966)

Duhovna vsebina

Stanko Skvarča, Naši postni programi	1
Sv. oče o našem poslanstvu	33
Apostolska konstitucija Paenitemini	65

Strekovni članki

Dr. Fr. Mihelčič, Zdravje in svetost	10
Dr. Milan Kopušar, S'jaj velike noči	34
Dr. Franc Mihelčič, Nevarnosti in prednosti organizacij	42
Dr. Fr. Gnidovec, Koncilski dekret o ekumenizmu	47
Alojzij Košmerlj, II. vat. koncil o duhovnikih	72
Dr. Fr. Mihelčič, Zgrajena osebnost duhovnika	97
Dr. Fr. Gnidovec, Psihologija Cerkve na II. vat. koncilu	103
Dr. Fr. Mihelčič, Pomen ljubezni za osebnost	129
Dr. Milan Kopušar, Osnovna podoba II. vat. koncila	132

Pastoralne vesti

Jože Guštin, Smernice za bodočnost Cerkve	5
Podoba CMD v domačem in emigrantskem tisku	14
Liturgična pojasnila	32
Pismo kard. Lercara o liturgični obnovi	54
Nujna prošnja	59
Janez Grile, Razmere v Venezueli	78
Stanko Skvarča, Položaj verstev v Jugoslaviji	114
Seznam prepovedanih knjig	147
Protokol o razgovorih med Jugoslavijo in Svetim sedežem	149
Dušnopastirski tečaj slovenskih žamejskih duhovnikov	156
Slovenske revije	151

Odšli so pred nami

Janez Kmet, Anton Anžič, Feliks

Zulechner, p. Kamil Požar, Franc Anton Črnigoj, Golec Januš, Balazič Matija, Zalesnik Jakob, Pučnik Anton, Ciglar Alojzij, Jakob Bohak, Kupčič-Petin Ivan, Uranjek Martin, Dolinar Ivan, Pernat p. Kamil ...	18
--	----

Msgr. dr. Alfonz Levičnik, Horvat Stanko, Požar. p. Kamil, Mak Ivan, Oblak Anton, Franc Anton Črnigoj, Ivan Gujon, Josip Krizman, Mirko Zrim	83
--	----

Msgr. Ivan Oman, Janez Jalen, Anton Rovtar, msgr. Rihard Zajc, Matija Noč, Anton Pavlič	122
---	-----

Nadškof dr. Ivan Srebrnič, dr. Peter Kovačič, msgr. Mihael Umek, Jožef Ovan, Ivan Kogovšek, Matej Tavčar, Matevž Zbončar, prelat dr. Rudolf Blüml, Ivan Sekula, Jožef Kjačič	157
---	-----

Duhovniške novice

Iz Rima	29, 124, 161
Ljubljanska nadškofija	22, 60, 84, 126, 161
Mariborska škofija	24, 85, 163
Primorska	28, 61, 88, 169
Koroška	27, 62, 88, 163
Beneška Slovenija	171
Avstrija	28, 89, 126
Francija	89, 126
Nemčija	126
Poljska	172
USA	29, 89
Kanada	29, 90, 126
Argentina	30, 90, 126, 172
Čile	30
Venezuela	123
Avstralija	29, 92, 126

Splošne verske vesti

Nove knjige	16
Iz uredništva	180

IZ UREDNIŠTVA

Zaključujemo XIII. letnik našega glasila Omnes unum.

Sodelavci tega letnika so bili:

Evropa: Franc Mihelčič.

USA: Milan Kopušar.

Argentina (po abecednem redu):
Franc Gnidovec, Mirko Gogala, Jože Guštin, Alojzij Košmerlj, Matija Lamovšek, Anton Pintarič, Jurij Rode, Stanko Skvarča, Jože Škerbec.

Venezuela: Janez Grile.

Rokopisi in korekture preteklega letnika se bodo hranili eno leto, nakar se

vse uniči. Naj to upošteva, kdor bi moral kaj želel nazaj.

Prenos lista v Evropo.

S tem letnikom Omnes unum končujemo urejanje te naše revije v Argentini. Po dogovoru med Argentino in Evropo s 14. letnikom začne namreč list izhajati v Evropi, pod novim uredniškom odborom tamkajšnjih sobratov, in bo prva številka izšla 30. marca 1967.

Podprimo list z naročanjem in branjem, pa tudi v pomnoženi meri s sodelovanjem, da bo še uspešneje vršil važno poslanstvo, ki ga ima med nami.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, provincia Buenos Aires, Argentina — Uprava: Jurij Rode, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

